

Warszawa, dnia 7 czerwca 2023 r.

Poz. 1075

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 kwietnia 2023 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zdrowia zwierząt
oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt**

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 23 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1570) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 13 kwietnia 2023 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje art. 24 i art. 26 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1570), które stanowią:

„Art. 24. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 2d ust. 4 ustawy zmienianej w art. 2 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 2d ust. 4 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, i mogą być zmieniane na podstawie tego przepisu.

3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc i mogą być zmieniane na podstawie tego przepisu.”

„Art. 26. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 18 lit. a oraz art. 3 pkt 31 i pkt 33 lit. a, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.”.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 17 kwietnia 2023 r. (Dz. U. poz. 1075)

USTAWA

z dnia 11 marca 2004 r.

o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt¹⁾

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

---

¹⁾ Przepisy niniejszej ustawy:

1) wdrażają postanowienia:

- a) dyrektywy Rady 64/432/EWG z dnia 26 czerwca 1964 r. w sprawie problemów zdrowotnych zwierząt wpływających na handel wewnątrzspółnotowy bydłem i trzodą chlewną (Dz. Urz. WE L 121 z 29.07.1964, str. 1977, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 13, z późn. zm.),
- b) dyrektywy Rady 78/52/EWG z dnia 13 grudnia 1977 r. ustanawiającej wspólnotowe kryteria w odniesieniu do krajowych planów przyspieszonego zwalczania brucelozy, gruźlicy i enzootycznej białaczki bydła (Dz. Urz. WE L 15 z 19.01.1978, str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 3, str. 181),
- c) dyrektywy Rady 82/894/EWG z dnia 21 grudnia 1982 r. w sprawie zgłaszania chorób zwierząt we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 58, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 5, str. 191, z późn. zm.),
- d) dyrektywy Rady 88/407/EWG z dnia 14 czerwca 1988 r. ustanawiającej warunki zdrowotne zwierząt wymagane w handlu wewnątrzspółnotowym oraz w przywozie zamrożonego nasienia bydła domowego (Dz. Urz. WE L 194 z 22.07.1988, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 8, str. 106, z późn. zm.),
- e) dyrektywy Rady 89/556/EWG z dnia 25 września 1989 r. w sprawie warunków zdrowotnych zwierząt, regulujących handel wewnątrzspółnotowy oraz przywóz z państw trzecich zarodków bydła domowego (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1989, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 9, str. 178, z późn. zm.),
- f) (uchylona)
- g) dyrektywy Rady 90/429/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. ustanawiającej warunki sanitarne odnośnie do zwierząt mające zastosowanie w handlu wewnątrzspółnotowym nasieniem bydła i trzody chlewnej oraz w przywozie (Dz. Urz. WE L 224 z 18.08.1990, str. 62, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 10, str. 172, z późn. zm.),
- h) (uchylona)
- i) (uchylona)
- j) dyrektywy Rady 91/68/EWG z dnia 28 stycznia 1991 r. w sprawie warunków zdrowotnych zwierząt regulujących handel wewnątrzspółnotowy owcami i kozami (Dz. Urz. WE L 46 z 19.02.1991, str. 19, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 11, str. 146, z późn. zm.),
- k) dyrektywy Rady 92/35/EWG z dnia 29 kwietnia 1992 r. ustanawiającej zasady kontroli i środki zwalczania afrykańskiego pomoru koni (Dz. Urz. WE L 157 z 10.06.1992, str. 19; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 12, str. 294),
- l) dyrektywy Rady 92/65/EWG z dnia 13 lipca 1992 r. ustanawiającej wymagania dotyczące zdrowia zwierząt regulujące handel i przywóz do Wspólnoty zwierząt, nasienia, komórek jajowych i zarodków nieobjętych wymaganiami dotyczącymi zdrowia zwierząt ustanowionymi w szczególnych zasadach Wspólnoty określonych w załączniku A pkt I do dyrektywy 90/425/EWG (Dz. Urz. WE L 268 z 14.09.1992, str. 54, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 13, str. 154, z późn. zm.),
- m) dyrektywy Rady 92/66/EWG z dnia 14 lipca 1992 r. wprowadzającej wspólnotowe środki zwalczania rzekomego pomoru drobiu (Dz. Urz. WE L 260 z 05.09.1992, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 13, str. 83),
- n) dyrektywy Rady 92/119/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. wprowadzającej ogólne wspólnotowe środki zwalczania niektórych chorób zwierząt i szczególnie środki odnoszące się do choroby pęcherzykowej świń (Dz. Urz. WE L 62 z 15.03.1993, str. 69, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 14, str. 71, z późn. zm.),
- o) (uchylona)
- p) (uchylona)
- q) dyrektywy Rady 96/22/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. dotyczącej zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β -agonistycznym i uchylającej dyrektywy 81/602/EWG, 88/146/EWG oraz 88/299/EWG (Dz. Urz. WE L 125 z 25.03.1996, str. 3, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 19, str. 64, z późn. zm.),
- r) dyrektywy Rady 2000/75/WE z dnia 20 listopada 2000 r. ustanawiającej przepisy szczególne dotyczące kontroli i zwalczania choroby niebieskiego języka (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 74; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 31, str. 87),

-
- s) dyrektywy 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do weterynaryjnych produktów leczniczych (Dz. Urz. WE L 311 z 28.11.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 27, str. 3, z późn. zm.),
  - t) dyrektywy Rady 2001/89/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania klasycznego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 316 z 01.12.2001, str. 5; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 34, str. 234),
  - u) dyrektywy Rady 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiającej przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniającej dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192 z 20.07.2002, str. 27; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 36, str. 252),
  - v) dyrektywy Rady 2003/85/WE z dnia 29 września 2003 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania pryszczycy, uchylającej dyrektywę 85/511/EWG i decyzje 89/531/EWG i 91/665/EWG oraz zmieniającej dyrektywę 92/46/EWG (Dz. Urz. UE L 306 z 22.11.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 5),
  - w) dyrektywy 2003/99/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, zmieniającej decyzję Rady 90/424/EWG i uchylającej dyrektywę Rady 92/117/EWG (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 31; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 344),
  - x) dyrektywy Rady 2004/68/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. ustanawiającej warunki zdrowia zwierząt regulujące przywóz do oraz tranzyt przez terytorium Wspólnoty niektórych żywych zwierząt kopytnych, zmieniającej dyrektywę 90/426/EWG oraz 92/65/EWG i uchylającej dyrektywę 72/462/EWG (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 320; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 120),
  - y) dyrektywy Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającej dyrektywę 92/40/EWG (Dz. Urz. UE L 10 z 14.01.2006, str. 16),
  - z) dyrektywy Rady 2006/88/WE z dnia 24 października 2006 r. w sprawie wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury i produktów akwakultury oraz zapobiegania niektórym chorobom zwierząt wodnych i zwalczania tych chorób (Dz. Urz. UE L 328 z 24.11.2006, str. 14, z późn. zm.),
  - za) dyrektywy Rady 2008/73/WE z dnia 15 lipca 2008 r. upraszczającej procedury dotyczące podawania i publikowania informacji z dziedziny weterynarii i zootechniki oraz zmieniającej dyrektywę 64/432/EWG, 77/504/EWG, 88/407/EWG, 88/661/EWG, 89/361/EWG, 89/556/EWG, 90/426/EWG, 90/427/EWG, 90/428/EWG, 90/429/EWG, 90/539/EWG, 91/68/EWG, 91/496/EWG, 92/35/EWG, 92/65/EWG, 92/66/EWG, 92/119/EWG, 94/28/WE, 2000/75/WE, decyzję 2000/258/WE oraz dyrektywy 2001/89/WE, 2002/60/WE i 2005/94/WE (Dz. Urz. UE L 219 z 14.08.2008, str. 40),
  - zb) dyrektywy Rady 2009/156/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie warunków zdrowotnych zwierząt, regulujących przemieszczanie i przywóz zwierząt z rodziny koniowatych z państw trzecich (Dz. Urz. UE L 192 z 23.07.2010, str. 1),
  - zc) dyrektywy Rady 2009/158/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie warunków zdrowotnych zwierząt, regulujących handel wewnątrzspółnotowy i przywóz z państw trzecich drobiu i jaj wylęgowych (Dz. Urz. UE L 343 z 22.12.2009, str. 74);
- 2) wykonują postanowienia:
- a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.),
  - b) (uchylona)
  - c) (uchylona)^{d)}
  - d) rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328),
  - e) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1739/2005 z dnia 21 października 2005 r. ustanawiającego wymogi dotyczące zdrowia zwierząt w odniesieniu do przemieszczania zwierząt cyrkowych między Państwami Członkowskimi (Dz. Urz. UE L 279 z 22.10.2005, str. 47),
  - f) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.),
  - g) rozporządzenia Komisji (UE) nr 142/2011 z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, oraz w sprawie wykonania dyrektywy Rady 97/78/WE w odniesieniu do niektórych próbek i przedmiotów zwolnionych z kontroli weterynaryjnych na granicach w myśl tej dyrektywy (Dz. Urz. UE L 54 z 26.02.2011, str. 1, z późn. zm.),
  - h)^{ll)} rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 998/2003 (Dz. Urz. UE L 178 z 28.06.2013, str. 1),

- 1) wymagania weterynaryjne dla podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie:
- a) zarobkowego transportu zwierząt lub transportu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej,
  - b) organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt,
  - c) obrotu zwierzętami, z wyjątkiem obrotu prowadzonego w ramach działalności rolniczej w rozumieniu przepisów prawa działalności gospodarczej, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt,
  - d) prowadzenia miejsc lub stacji kwarantanny, miejsc odpoczynku lub przeladunku zwierząt albo miejsc wymiany wody przy transporcie zwierząt akwakultury,
  - e) prowadzenia miejsc gromadzenia zwierząt,
  - f) zarobkowego wytwarzania, pozyskiwania, konserwacji, obróbki, przechowywania, prowadzenia obrotu lub wykorzystywania materiału biologicznego,
  - g) prowadzenia punktu kopulacyjnego,
  - h) prowadzenia zakładu drobiu,
  - i) prowadzenia:
    - przedsiębiorstwa produkcyjnego sektora akwakultury,
    - zakładu przetwórczego przetwarzającego lub poddającego ubojowi zwierzęta akwakultury w ramach zwalczania chorób zakaźnych tych zwierząt,
  - j) prowadzenia schronisk dla zwierząt,
  - k) chowu lub hodowli zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie,
  - l) utrzymywania lub hodowli zwierząt na potrzeby pokazów zwierząt, ochrony i zachowania gatunków zwierząt,
  - m) (uchylona)
  - n) utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt,
  - o) określonym w art. 23 ust. 1 lit. a lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”, nieuregulowane w przepisach rozporządzenia nr 1069/2009 lub przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia,
  - p) prowadzenia:
    - miejsc innych niż przedsiębiorstwa produkcyjne sektora akwakultury, w których zwierzęta wodne są utrzymywane bez zamiaru umieszczenia na rynku,
    - łowisk typu „wpuść i złów”,

---

i)¹⁰⁾ rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 137 z 24.05.2017, str. 40, Dz. Urz. UE L 82 z 25.03.2019, str. 4, Dz. Urz. UE L 317 z 09.12.2019, str. 114, Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 111 oraz Dz. Urz. UE L 357 z 08.10.2021, str. 27).

¹⁾ Przez art. 3 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1570), która weszła w życie z dniem 11 sierpnia 2022 r.

¹⁰⁾ Dodana przez art. 3 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku I.

- przedsiębiorstw produkcyjnych sektora akwakultury, które umieszczają na rynku zwierzęta akwakultury wyłącznie w celu spożycia przez ludzi, w zakresie określonym w art. 1 ust. 3 lit. c rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 853/2004”
  - zwanej dalej „działalnością nadzorowaną”;
- 2) wymagania weterynaryjne dla:
    - a) przywozu zwierząt i niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego oraz tranzytu zwierząt,
    - b) umieszczania na rynku, w tym handlu, zwierząt i niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego oraz przemieszczania koniowatych,
    - c) przywozu, tranzytu oraz umieszczania na rynku, w tym handlu, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu art. 3 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1069/2009, zwanych dalej „produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego”, i produktów pochodnych w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia nr 1069/2009, zwanych dalej „produktami pochodnymi” – w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 1069/2009 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia;
  - 2a) wymagania weterynaryjne przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym oraz zasady identyfikacji tych zwierząt;
  - 2b) wymagania weterynaryjne przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt cyrkowych;
  - 3) zasady:
    - a) zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych,
    - b) stosowania substancji o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym,
    - c)²⁾ monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach,
    - d) wprowadzania do obrotu i używania wyrobów do diagnostyki *in vitro* stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) drób – kury, kaczki, gęsi, indyki, przepiórki, perlice, strusie oraz inne bezgrzebieniowce, gołębie, bażanty i kuropatwy, utrzymywane w celach rozplodowych, produkcji mięsa lub jaj spożywczych lub odtworzenia zasobów ptactwa łownego;
- 1a) akwakultura – chów lub hodowlę zwierząt akwakultury przy użyciu technik stosowanych w celu zwiększenia produkcji tych zwierząt powyżej parametrów możliwych do osiągnięcia w naturalnym środowisku, przy czym zwierzęta te na etapie chowu lub hodowli wraz z odłowem lub zbiorem stanowią przedmiot własności osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej;
- 2) zwierzęta akwakultury – zwierzęta wodne będące w jakimkolwiek stadium rozwoju, w tym jaja, oraz nasienie lub gamety, hodowane w danym gospodarstwie lub na obszarach hodowli mięczaków, a także dzikie zwierzęta wodne przeznaczone do hodowli w danym gospodarstwie lub na obszarze hodowli mięczaków;
- 3) (uchylony)
- 3a) zwierzęta wodne – ryby należące do nadgromady bezżuchwowców (Agnatha) oraz do gromad ryb chrzęstnych (Chondrichthyes) i ryb kostnych (Osteichthyes), a także mięczaki należące do typu Mollusca oraz skorupiaki należące do podtypu Crustacea;
- 3b) ozdobne zwierzęta wodne – zwierzęta wodne hodowane, utrzymywane lub umieszczane na rynku w celach ozdobnych;
- 3c) dzikie zwierzęta wodne – zwierzęta wodne inne niż zwierzęta akwakultury;
- 4) koniowate – wolno żyjące lub udomowione zwierzęta z gatunków: konie, zebry lub osły oraz potomstwo pochodzące z krzyżowania tych gatunków;

²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1570), która weszła w życie z dniem 11 sierpnia 2022 r.

- 5) zarejestrowane koniowate – koniowate, które zgodnie z odrębnymi przepisami zostały wpisane do ksiąg zwierząt hodowlanych lub w nich zarejestrowane i kandydują do wpisu, identyfikowane na podstawie dokumentu identyfikacyjnego wydanego przez:
  - a) podmiot prowadzący księgę zwierząt hodowlanych lub rejestr w kraju pochodzenia zwierzęcia albo
  - b) międzynarodowy związek lub organizację, które utrzymują konie do zawodów sportowych lub wyścigów konnych;
- 6) zwierzęta gospodarskie – zwierzęta gospodarskie w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, a w przypadku działalności w zakresie określonym w art. 23 ust. 1 lit. a lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1069/2009 – zwierzęta gospodarskie w rozumieniu art. 3 pkt 6 rozporządzenia nr 1069/2009;
- 6a) chów lub hodowla zwierząt akwakultury – hodowanie zwierząt akwakultury w danym gospodarstwie lub na obszarze hodowli mięczaków;
- 6b) łowisko typu „wpuść i złów” – stawy lub inne urządzenia, w których populację zwierząt akwakultury utrzymuje się wyłącznie w celach wędkarstwa rekreacyjnego przez odnowę tej populacji;
- 7) stado – zwierzę albo zwierzęta tego samego gatunku przebywające na terenie tego samego gospodarstwa i mające ten sam status epizootyczny, przy czym w przypadku drobiu są to zwierzęta przebywające w tym samym pomieszczeniu lub ogrodzonym miejscu;
- 8) gospodarstwo – obiekty budowlane, przestrzenie wolne lub inne miejsca, gdzie przebywają zwierzęta gospodarskie, a w przypadku zwierząt akwakultury – jakiegokolwiek miejsca, w tym miejsca zamknięte, lub obiekty budowlane wykorzystywane przez przedsiębiorstwo produkcyjne sektora akwakultury, gdzie zwierzęta te są hodowane z zamiarem umieszczenia na rynku, z wyłączeniem miejsc, w których dzikie zwierzęta wodne złowione lub zebrane w celu spożycia przez ludzi są tymczasowo, bez karmienia, przetrzymywane przed poddaniem ich ubojowi;
- 8a)³⁾ kontrola – kontrolę urzędową w rozumieniu art. 2 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.⁴⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/625”;
- 8b)³⁾ inne czynności urzędowe – inne czynności urzędowe w rozumieniu art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2017/625;
- 9) niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego – materiał biologiczny i jaja wylęgowe drobiu;
- 10) materiał biologiczny – nasienie, komórki jajowe, zarodki oraz tkanki użyte do ich produkcji, pochodzące od zwierząt, przeznaczone do wykorzystania w rozrodzie, z wyłączeniem jaj wylęgowych drobiu i zwierząt akwakultury;
- 10a)⁵⁾ przesyłka – przesyłkę w rozumieniu art. 3 pkt 37 rozporządzenia 2017/625;
- 11)⁶⁾ przywóz – wprowadzanie na terytorium Unii lub wprowadzenie do Unii w rozumieniu art. 3 pkt 40 rozporządzenia 2017/625;
- 11a) (uchylony)
- 12) handel – swobodny obrót między państwami członkowskimi Unii Europejskiej w rozumieniu art. 28 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- 12a)⁷⁾ tranzyt – tranzyt w rozumieniu art. 3 pkt 44 rozporządzenia 2017/625;

³⁾ Dodany przez art. 3 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 137 z 24.05.2017, str. 40, Dz. Urz. UE L 82 z 25.03.2019, str. 4, Dz. Urz. UE L 317 z 09.12.2019, str. 114, Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 111 oraz Dz. Urz. UE L 357 z 08.10.2021, str. 27.

⁵⁾ Dodany przez art. 3 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 3 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁷⁾ Dodany przez art. 3 pkt 3 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 13) umieszczanie na rynku – przetrzymywanie lub prezentację w celu sprzedaży, oferowanie do sprzedaży, sprzedaż, dostarczanie lub każdy inny sposób wprowadzania na rynek, a w przypadku produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych oraz nawozów organicznych i polepszaczy gleby w rozumieniu art. 3 pkt 22 rozporządzenia nr 1069/2009 – wprowadzanie do obrotu w rozumieniu art. 3 pkt 14 rozporządzenia nr 1069/2009;
- 14) obrót – przywóz, umieszczanie na rynku oraz wywóz do państw trzecich;
- 15) produkty – niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, produkty pochodne i produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego;
- 16)⁸⁾ państwo trzecie – terytorium niewymienione w załączniku I do rozporządzenia 2017/625;
- 17) urzędowy lekarz weterynarii – urzędowego lekarza weterynarii, o którym mowa w przepisach o Inspekcji Weterynaryjnej, albo lekarza weterynarii wyznaczonego przez organ centralny lub inny organ upoważniony przez organ centralny innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej albo państwa trzeciego;
- 18) środek transportu – część ładunkową pojazdów silnikowych, pojazdów szynowych, samolotów, ładownie statków lub kontenery przeznaczone do transportowania drogą lądową, morską lub powietrzną;
- 19)⁹⁾ świadectwo zdrowia – świadectwo urzędowe w rozumieniu art. 3 pkt 27 rozporządzenia 2017/625 poświadczające stan zdrowia zwierzęcia lub zwierząt, stan zdrowotny stada, z którego zwierzęta pochodzą, albo jakość zdrowotną niejadalnego produktu pochodzenia zwierzęcego;
- 20) zakład drobiu – obiekt budowlany lub jego część, w którym wykonuje się jedną z następujących czynności:
  - a) produkcję jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt reprodukcyjnych, prarodzicielskich lub rodzicielskich (zakład hodowli zarodowej),
  - b) produkcję jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt użytkowych (zakład reprodukcyjny),
  - c) odchów drobiu hodowlanego do fazy osiągnięcia dojrzałości płciowej lub rozpoczęcia nieśności (zakład odchowu drobiu),
  - d) inkubację jaj wylęgowych, wyląg oraz dostarczanie piskląt jednodniowych, za które uważa się pisklęta drobiu mające mniej niż 72 godziny życia, jeszcze niekarmione, a w przypadku piskląt kaczki piżmowej (*Cairina moschata*) lub jej krzyżówki, które mogły być karmione (zakład wylęgu drobiu);
- 20a) przedsiębiorstwo produkcyjne sektora akwakultury – zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych, przeznaczony do prowadzenia dowolnej działalności w zakresie chowu, hodowli, utrzymania lub pielęgnacji zwierząt akwakultury;
- 20b) zakład przetwórczy – zakład, w którym jest prowadzona działalność w zakresie przetwarzania zwierząt akwakultury przeznaczonych do spożycia przez ludzi, zatwierdzony zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 853/2004;
- 21) choroby zakaźne zwierząt – wywołane przez biologiczne czynniki chorobotwórcze choroby zwierząt, które ze względu na sposób powstawania lub szerzenia się stanowią zagrożenie dla zdrowia zwierząt lub ludzi, a w przypadku zwierząt wodnych – bezobjawowe lub objawowe zakażenie biologicznym czynnikiem chorobotwórczym;
- 21a) choroby odzwierzęce – choroby zakaźne zwierząt lub zakażenia, które w sposób naturalny mogą być pośrednio lub bezpośrednio przenoszone między zwierzętami a ludźmi;
- 21b) odzwierzęce czynniki chorobotwórcze – bakterie, wirusy, pasożyty, grzyby lub inne czynniki biologiczne mogące wywoływać choroby odzwierzęce;
- 21c) oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe – zdolność niektórych gatunków drobnoustrojów do przeżycia, a nawet do wzrostu przy takiej koncentracji czynnika przeciwdrobnoustrojowego, która jest wystarczająca do powstrzymania wzrostu lub zabicia drobnoustrojów tego samego gatunku;
- 21d) podwyższona śmiertelność – niewyjaśnione przypadki śmiertelności u zwierząt akwakultury znacznie przekraczające poziom ustalony między podmiotem prowadzącym działalność w danym gospodarstwie lub na danym obszarze hodowli mięczaków a powiatowym lekarzem weterynarii dla tego gospodarstwa lub obszaru w danych warunkach;
- 22) zwierzę podejrzane o zakażenie – zwierzę z gatunku wrażliwego, które mogło mieć pośredni lub bezpośredni kontakt z czynnikiem zakaźnym wywołującym chorobę zakaźną zwierząt;

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 3 lit. e ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 3 lit. f ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 23) zwierzę podejrzane o chorobę – zwierzę z gatunku wrażliwego, u którego występują objawy kliniczne lub zmiany postmortalne wskazujące na wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt; zwierzę uznaje się za podejrzane o chorobę także w przypadku, gdy wyniki badań diagnostycznych są niejednoznaczne;
- 24) zwierzę chore lub zakażone – zwierzę, u którego za życia lub po śmierci urzędowy lekarz weterynarii stwierdził chorobę zakaźną zwierząt;
- 25) zwierzę z gatunku wrażliwego – zwierzę z danego gatunku, które może zostać zakażone lub może skażać, lub zakażać, a w przypadku zwierząt akwakultury zwierzę, dla którego w warunkach naturalnych lub w warunkach doświadczalnych zbliżonych do warunków naturalnych potwierdzono zakażenie czynnikiem chorobotwórczym;
- 26) zwłoki zwierzęce – zwierzęta padłe lub zabite w celu innym niż spożycie przez ludzi;
- 27) zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt – zgłaszanie, zapobieganie dalszemu szerzeniu się, wykrywanie, kontrola i likwidowanie chorób zakaźnych zwierząt, czyszczenie i odkażanie oraz postępowanie przy ponownym umieszczeniu zwierząt w gospodarstwie;
- 28) ognisko choroby – gospodarstwo lub inne miejsce, w którym przebywają zwierzęta, gdzie urzędowy lekarz weterynarii stwierdził jeden lub więcej przypadków choroby zakaźnej zwierząt;
- 29) obszar zapowietrzony – obszar bezpośrednio wokół ogniska choroby, podlegający ograniczeniom, w szczególności zakazom, nakazom oraz środkom kontroli, podejmowanym przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 30) obszar zagrożony – obszar wokół obszaru zapowietrzonego, podlegający ograniczeniom, w szczególności zakazom, nakazom oraz środkom kontroli, podejmowanym przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 31) obszar buforowy – obszar wokół obszaru zagrożonego, podlegający ograniczeniom, w szczególności zakazom lub nakazom dotyczącym przemieszczania zwierząt;
- 32) wektor – zwierzę z gatunku niewrażliwego na chorobę, za pośrednictwem którego może być przenoszony czynnik chorobotwórczy z jednego zwierzęcia z gatunku wrażliwego na drugie zwierzę;
- 33) posiadacz zwierzęcia – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej władającą zwierzęciem, również tymczasowo;
- 34) kwarantanna – odosobnienie zwierząt w celu ich obserwacji lub badania, które ma na celu wykluczenie możliwości przeniesienia lub rozprzestrzenienia choroby zakaźnej zwierząt;
- 35) stacja kwarantanny – odrębny obiekt budowlany czasowego pobytu zwierząt, w którym prowadzi się kwarantannę;
- 36) region – część terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, o powierzchni co najmniej 2000 km², która znajduje się pod nadzorem właściwych organów, obejmującą co najmniej jedną z jednostek administracyjnych wymienionych w załączniku nr 1;
- 36a) enklawa – gospodarstwo lub gospodarstwa, w których utrzymuje się populacje zwierząt wodnych o ustalonym statusie zdrowotnym w odniesieniu do określonej choroby zakaźnej, z tym że w przypadku kilku gospodarstw za enklawę uważa się gospodarstwa objęte wspólnym systemem bezpieczeństwa biologicznego, na który składają się takie same środki nadzoru stanu zdrowia zwierząt wodnych, zapobiegania chorobom zakaźnym tych zwierząt oraz zwalczania tych chorób;
- 36b) strefa – obszar geograficzny z jednolitym systemem hydrologicznym obejmujący:
  - a) część obszaru zlewni od źródła lub źródeł cieków wodnych do miejsca zlokalizowania naturalnych lub sztucznych barier, zapobiegających wędrówce zwierząt wodnych z niżej położonej części zlewni, lub
  - b) całkowity obszar zlewni od źródła lub źródeł cieków wodnych do ujścia rzeki, lub
  - c) co najmniej 2 obszary zlewni wraz z ujściami rzek, które są przez te ujścia ze sobą powiązane epizootycznie;
- 37) miejsce gromadzenia zwierząt – punkt zbiorczy i punkt skupu lub pomieszczenie, w przypadku owiec i kóz, w których bydło, świnie, owce, kozy i koniowate pochodzące z różnych gospodarstw są grupowane w celu sformowania przesyłek zwierząt przeznaczonych do handlu, przy czym w przypadku bydła i świń może to być również gospodarstwo pochodzenia tych zwierząt;
- 38) czynności lecznicze – podawanie zwierzęciu, po uprzednim zbadaniu przez lekarza weterynarii, substancji o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym lub beta-agonistycznym w celu leczenia problemu płodności – włącznie z przerwaniem ciąży, a substancji o działaniu beta-agonistycznym także w celu leczenia trudności z oddychaniem, choroby kości łódkowatej, ochwatu kopyta u koniowatych oraz wywoływania tokolizy u krów lub koniowatych;

- 39) czynności zootechniczne – podawanie:
- zwierzęciu gospodarskiemu lub zwierzęciu dzikiemu utrzymywanemu przez człowieka jak zwierzę gospodarskie – każdej substancji dozwolonej w celu synchronizowania rui oraz przygotowywania dawców i biorców zarodków do implantacji, po zbadaniu zwierzęcia przez lekarza weterynarii i na jego odpowiedzialność,
  - zwierzętom akwakultury – każdej substancji dozwolonej w celu zmiany płci, na podstawie recepty lekarza weterynarii i na jego odpowiedzialność;
- 40) wyrób do diagnostyki in vitro stosowany w medycynie weterynaryjnej – wyrób przeznaczony do badań wykonywanych na potrzeby Inspekcji Weterynaryjnej, będący:
- testem do diagnostyki in vitro stosowanym w zakresie diagnostyki chorób zakaźnych zwierząt, w tym zoonoz, oraz pozostałości substancji niedozwolonych, a także zanieczyszczeń biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego,
  - pojemnikiem na próbki typu próżniowego lub innym przeznaczonym przez wytwórcę do bezpośredniego przechowywania oraz konserwacji próbek pochodzących od zwierząt do badania diagnostycznego in vitro,
  - sprzętem laboratoryjnym ogólnego stosowania, jeżeli ze względu na jego właściwości jest on specjalnie przeznaczony przez wytwórcę do badań diagnostycznych in vitro;
- 41) wprowadzenie do obrotu wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej – przekazanie, nieodpłatnie albo za opłatą, po raz pierwszy wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej w celu używania lub dystrybucji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 42) wprowadzenie do używania wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej – pierwsze udostępnienie użytkownikowi, nieodpłatnie albo za opłatą, wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej w celu używania zgodnie z przewidzianym zastosowaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 43) dystrybutor – osobę fizyczną, jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej albo osobę prawną, z miejscem zamieszkania albo siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wprowadzającą w celu używania lub dystrybucji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyrób do diagnostyki in vitro stosowany w medycynie weterynaryjnej;
- 44) wytwórca – osobę fizyczną, jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej albo osobę prawną odpowiedzialną za projektowanie, wytwarzanie, pakowanie i oznakowanie wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej przed wprowadzeniem go do obrotu niezależnie od tego, czy powyższe czynności wykonuje ona sama czy w jej imieniu osoba trzecia.

Art. 3. 1. Do postępowania w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. Do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego oraz produktów pochodnych, w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniu nr 1069/2009, w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia oraz w ustawie, stosuje się przepisy o odpadach.

Art. 3a. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- zwierząt wodnych łowionych w celu produkcji mączki rybnej, paszy dla ryb, oleju rybnego i podobnych produktów;
- ozdobnych zwierząt wodnych chowanych lub hodowanych w celach niezarobkowych w akwariach (akwaria niekomercyjne);
- dzikich zwierząt wodnych łowionych lub zbieranych w celu bezpośredniego wprowadzenia do łańcucha żywnościowego.

Art. 3b.¹⁰⁾ Powiatowy lekarz weterynarii wykonuje zadania właściwego organu określone w rozporządzeniu 2017/625 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie rozporządzenia 2017/625 w zakresie kontroli oraz innych czynności urzędowych, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Rozdział 2

Wymagania weterynaryjne dla podejmowania i prowadzenia działalności nadzorowanej

Art. 4. 1. Podmiot prowadzący działalność nadzorowaną, z wyłączeniem działalności, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. o, jest obowiązany spełniać wymagania weterynaryjne określone dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 3 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych jest obowiązany zapewniać wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne, zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, obejmujące w szczególności wymagania dotyczące:

- 1) stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia, w tym odnoszące się do badań potwierdzających ten stan oraz określonych szczepień ochronnych, lub
- 2) gospodarstw, miejsc gromadzenia zwierząt, innych miejsc przetrzymywania zwierząt oraz stad lub obszarów, z których pochodzą zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywane do jej prowadzenia, lub
- 3) sposobu ustalania pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub zwierząt, z których lub od których pozyskuje się produkty wytwarzane w ramach prowadzenia działalności nadzorowanej, w tym zakres i sposób prowadzenia rejestru zwierząt, lub
- 4) obiektów budowlanych lub miejsc, w których prowadzi się działalność nadzorowaną, lub osób wykonujących określone czynności w ramach tej działalności oraz zakresu takich czynności, lub
- 5) niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego wytwarzanych w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej, sposobu ich znakowania i pakowania, w tym wymagania dotyczące opakowań, lub
- 6) świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego wytwarzane przy prowadzeniu tej działalności, lub
- 7) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania, lub
- 8) środków transportu i warunków transportu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia.

3. Wymagania weterynaryjne dla prowadzenia działalności nadzorowanej w zakresie określonym w art. 23 ust. 1 lit. a lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1069/2009, zwanej dalej „działalnością nadzorowaną w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych”, są określone w rozporządzeniu nr 1069/2009, w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia oraz w ustawie.

3a. Wymagania weterynaryjne dla prowadzenia działalności nadzorowanej w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa produkcyjnego sektora akwakultury lub zakładu przetwórczego obejmują także wymagania dotyczące programów nadzoru stanu zdrowia zwierząt akwakultury opracowanych przez podmioty prowadzące tę działalność oraz kontroli.

4. Za miejsce odpoczynku zwierząt, o którym mowa w art. 1 pkt 1 lit. d, uważa się miejsce, w którym transportowanie zwierząt zostaje przerwane w celu umożliwienia im odpoczynku oraz nakarmienia i napojenia.

5. Za miejsce przeładunku zwierząt, o którym mowa w art. 1 pkt 1 lit. d, uważa się miejsce, w którym transportowanie zwierząt zostaje przerwane w celu przeładowania ich z jednego środka transportu do innego.

Art. 5. 1. Podjęcie działalności nadzorowanej, o której mowa:

- 1) w art. 1 pkt 1 lit. a, c–f, h, i, l, jest dozwolone po stwierdzeniu przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia, w drodze decyzji, spełniania wymagań weterynaryjnych określonych dla prowadzenia danego rodzaju działalności;
- 2) w art. 1 pkt 1 lit. b, g, j, k, n, p, jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia.

2. Powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję, o której mowa w ust. 1 pkt 1, na wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić działalność nadzorowaną, złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) imię, nazwisko, numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, numer identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli numer taki został nadany, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) określenie rodzaju i zakresu działalności nadzorowanej, którą wnioskodawca zamierza prowadzić, z tym że w przypadku działalności nadzorowanej dotyczącej zwierząt akwakultury ze wskazaniem gatunku tych zwierząt;
- 3) określenie lokalizacji obiektów budowlanych i miejsc, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, oraz planowanego czasu jej prowadzenia.

4. Powiatowy lekarz weterynarii, po przeprowadzeniu kontroli, wydaje decyzję:

- 1) stwierdzającą spełnianie wymagań weterynaryjnych, jeżeli wymagania określone dla danego rodzaju działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, c–f, h, i, l, są spełnione;
- 2) odmawiającą stwierdzenia spełniania wymagań weterynaryjnych, jeżeli wymagania określone dla danego rodzaju działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, c–f, h, i, l, nie są spełnione.

5. Wydając decyzję, o której mowa w ust. 4 pkt 1, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) stwierdza spełnianie wymagań weterynaryjnych przez poszczególne obiekty budowlane lub miejsca, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osoby wykonujące określone czynności w ramach tej działalności, jeżeli stwierdzenie takie jest wymagane;
- 2) nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny:
  - a) podmiotowi lub
  - b) poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności w przypadku, o którym mowa w pkt 1.

6. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio, z tym że w przypadku zgłoszenia dotyczącego działalności nadzorowanej obejmującej utrzymywanie bydła, owiec i kóz z zamiarem ich przeznaczenia do handlu zgłoszenie dodatkowo zawiera wniosek o uznanie:

- 1) stada bydła za urzędowo wolne od gruźlicy, urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy i urzędowo wolne od enzootycznej białaczki bydła;
- 2) gospodarstwa, w którym są utrzymywane owce i kozy, za urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy.

7. W przypadku działalności nadzorowanej obejmującej utrzymywanie bydła, owiec i kóz, z zamiarem ich przeznaczania do handlu, powiatowy lekarz weterynarii na podstawie zgłoszenia, o którym mowa w ust. 6, po przeprowadzeniu kontroli, wydaje decyzję o:

- 1) uznaniu:
  - a) danego stada bydła za urzędowo wolne od gruźlicy, urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy i urzędowo wolne od enzootycznej białaczki bydła,
  - b) gospodarstwa, w którym są utrzymywane owce i kozy, za urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy – jeżeli wymagania weterynaryjne dla danego rodzaju uznania są spełnione;
- 2) odmowie uznania:
  - a) danego stada bydła za urzędowo wolne od gruźlicy, urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy i urzędowo wolne od enzootycznej białaczki bydła,
  - b) gospodarstwa, w którym są utrzymywane owce i kozy, za urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy – jeżeli wymagania weterynaryjne dla danego rodzaju uznania nie są spełnione.

8. Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–c, są obowiązane zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów oraz załadunku i wyładunku zwierząt o:

- 1) czasie i miejscu organizowania:
  - a) targów, wystaw lub konkursów – co najmniej na 30 dni,
  - b) pokazów – co najmniej na 7 dni

– przed planowanym terminem ich zorganizowania;

- 2) załadunku i wyładunku zwierząt co najmniej na 24 godziny przed planowanym terminem ich załadunku i wyładunku.

9. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zgłoszenia zamiaru prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. b, g, j, k, p, wydaje decyzję o nadaniu temu podmiotowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

Art. 6. 1. Za zatwierdzone w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej uważa się:

- 1) podmioty, które uzyskały decyzję, określoną w art. 5 ust. 4 pkt 1;
- 2) działalność nadzorowaną prowadzoną przez podmioty, o których mowa w pkt 1;
- 3) poszczególne obiekty budowlane lub miejsca, w których jest prowadzona działalność nadzorowana, lub osoby wykonujące określone czynności w jej ramach – w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 5 pkt 1.

1a. Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych jest dozwolone po:

- 1) dokonaniu rejestracji podmiotu, przedsiębiorstwa lub zakładu, o której mowa w art. 23 rozporządzenia nr 1069/2009,
- 2) zatwierdzeniu przedsiębiorstwa lub zakładu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1069/2009, lub
- 3) warunkowym zatwierdzeniu przedsiębiorstwa lub zakładu, o którym mowa w art. 44 ust. 2 rozporządzenia nr 1069/2009.

2. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na planowane miejsce prowadzenia działalności nadzorowanej w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych, na wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić taką działalność, dokonuje rejestracji, o której mowa w ust. 1a pkt 1, oraz wydaje decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1a pkt 2 lub 3.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2:

- 1) składa się co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności;
- 2) zawiera:
  - a) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy,
  - b) określenie rodzaju działalności, którą wnioskodawca zamierza prowadzić, oraz informacje określone w art. 23 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1069/2009,
  - c) określenie adresu przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 3 pkt 13 rozporządzenia nr 1069/2009, jeżeli działalność będzie prowadzona w takim przedsiębiorstwie lub zakładzie.

4. Powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) dokonując rejestracji podmiotu, przedsiębiorstwa lub zakładu, o której mowa w art. 23 rozporządzenia nr 1069/2009, w drodze decyzji,
- 2) wydając decyzje o:
  - a) zatwierdzeniu przedsiębiorstwa lub zakładu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1069/2009,
  - b) warunkowym zatwierdzeniu przedsiębiorstwa lub zakładu, o którym mowa w art. 44 ust. 2 rozporządzenia nr 1069/2009

– nadaje numer urzędowy, o którym mowa w art. 47 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1069/2009, będący weterynaryjnym numerem identyfikacyjnym, podmiotowi, przedsiębiorstwu lub zakładowi w rozumieniu art. 3 pkt 11 lub 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Art. 7. Podmiot prowadzący działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–l, n, p oraz w art. 4 ust. 3, informuje, w formie pisemnej, powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Art. 8. 1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–n oraz p, są naruszone wymagania weterynaryjne określone dla tej działalności, w zależności od zagrożenia stwarzanego dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt, wydaje decyzję:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie lub
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień, lub
- 3) zakazującą umieszczania na rynku lub handlu określonymi zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

1a. Powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji:

- 1) zawiesza zatwierdzenie przedsiębiorstwa lub zakładu – w przypadku, o którym mowa w art. 46 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1069/2009;
- 2) cofa zatwierdzenie przedsiębiorstwa lub zakładu – w przypadku, o którym mowa w art. 46 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1069/2009;
- 3) nakłada na przedsiębiorstwo lub zakład obowiązek usunięcia nieprawidłowości, o którym mowa w art. 46 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1069/2009.

1b. W przypadku, o którym mowa w art. 46 ust. 2 rozporządzenia nr 1069/2009, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji:

- 1) zakazuje wykonywania:
  - a) określonych czynności przez dany podmiot lub w danym przedsiębiorstwie lub zakładzie,
  - b) wszystkich czynności przez dany podmiot lub w danym przedsiębiorstwie lub zakładzie;
- 2) zakazuje tymczasowo wykonywania określonych lub wszystkich czynności przez dany podmiot lub w danym przedsiębiorstwie lub zakładzie.

2. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia, że prowadzenie działalności polegającej na świadczeniu usług z zakresu medycyny weterynaryjnej stwarza zagrożenie epizootyczne lub epidemiczne, w drodze decyzji, wstrzymuje działalność i nakazuje niezwłoczne usunięcie uchybień, zawiadamiając o tym właściwą okręgową izbę lekarsko-weterynaryjną.

3. Jeżeli jest wymagane stwierdzenie spełniania wymagań weterynaryjnych przez poszczególne obiekty budowlane lub miejsca, w których jest prowadzona działalność nadzorowana, lub osoby wykonujące określone czynności w ramach tej działalności, decyzje, o których mowa w ust. 1, dotyczą tylko tych obiektów, miejsc lub osób, w stosunku do których stwierdzono naruszenie wymagań weterynaryjnych.

4. Powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, zawiesza albo cofa uznanie, o którym mowa w art. 5 ust. 7 pkt 1, w przypadku:

- 1) stwierdzenia, że nie są spełniane wymagania weterynaryjne niezbędne do uzyskania lub zachowania tego uznania, lub
- 2) zagrożenia epizootycznego lub epidemicznego, w tym uzasadnionego podejrzenia zachorowania przez zwierzę na chorobę zakaźną, której dotyczy uznanie, lub stwierdzenia tego zachorowania.

Art. 8a. Do postępowania w sprawach:

- 1) o których mowa w art. 5, art. 6, art. 8, art. 9, art. 24i ust. 2, art. 43a, art. 43b oraz art. 89 ust. 5,
- 2) dotyczących uchylecia, zmiany lub stwierdzenia nieważności decyzji wydanej na podstawie art. 5, art. 6, art. 8, art. 9, art. 24i ust. 2, art. 43a, art. 43b lub art. 89 ust. 5 oraz w sprawach wznowienia postępowania zakończonego wydaniem takiej decyzji

– nie stosuje się przepisów art. 29 i art. 32 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221 i 641) oraz działu III ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541).

Art. 9. 1. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gdy podmiot prowadzący działalność nadzorowaną nie zastosuje się do nakazu lub zakazu określonego w decyzji, o której mowa w art. 8 ust. 1 i 3, wydaje decyzję zakazującą prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej i skreśla podmiot z rejestru, o którym mowa w art. 11.

1a. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w art. 8 ust. 1a pkt 2 lub ust. 1b pkt 1 lit. b, powiatowy lekarz weterynarii skreśla podmiot, przedsiębiorstwo lub zakład z rejestru, o którym mowa w art. 11.

2. Powiatowy lekarz weterynarii informuje o wydaniu decyzji zakazującej prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, d–f, h, i, l, p, oraz decyzji, o której mowa w art. 8 ust. 1a pkt 2 i ust. 1b pkt 1 lit. b, Głównego Lekarza Weterynarii za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. n.

Art. 10. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania weterynaryjne:

- 1) dla prowadzenia poszczególnych rodzajów działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–n, p, w tym może określić:
  - a) przypadki, w których wymaga się stwierdzenia spełniania wymagań weterynaryjnych przez poszczególne obiekty budowlane lub miejsca, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osoby wykonujące określone czynności w ramach tej działalności, lub
  - b) szczegółowe warunki, po zaistnieniu których wydaje się decyzje określone w art. 8 ust. 1 i art. 9 ust. 1, w zależności od rodzaju działalności nadzorowanej, lub
  - c) warunki ponownego stwierdzania spełniania wymagań weterynaryjnych przez dany podmiot, obiekt budowlany, miejsce lub osoby wykonujące określone czynności, w stosunku do których wydano decyzję, o której mowa w art. 9 ust. 1, w zależności od rodzaju działalności nadzorowanej,
- 2) niezbędne do uzyskania i zachowania uznania, o którym mowa w art. 5 ust. 7 pkt 1, warunki i tryb zawieszania i cofania tego uznania oraz ponownego uznania stada lub gospodarstwa, w stosunku do których zawieszono albo cofnięto uznanie, w tym metody badań w tym zakresie

– mając na względzie zapewnienie ochrony zdrowia publicznego, właściwego sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności nadzorowanej oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego nadawanego podmiotom prowadzącym działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–l, o, p, mając na względzie zapewnienie właściwego sprawowania nadzoru nad prowadzeniem danego rodzaju działalności.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia:

- 1) dodatkowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o stwierdzenie spełniania wymagań weterynaryjnych lub zgłoszenie zamiaru prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–l, n, p oraz w art. 4 ust. 3,
- 2) szczegółowy sposób dokonywania zgłoszenia zamiaru zaprzestania prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–l, n, p oraz w art. 4 ust. 3

– mając na względzie zapewnienie prawidłowego sprawowania przez powiatowego lekarza weterynarii nadzoru nad prowadzeniem danego rodzaju działalności nadzorowanej.

Art. 11. 1. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a–l, n, p oraz w art. 4 ust. 3, oraz przedsiębiorstw i zakładów zatwierdzonych lub warunkowo zatwierdzonych na podstawie art. 24 ust. 1 lub art. 44 ust. 2 rozporządzenia nr 1069/2009, na obszarze jego właściwości.

2. Rejestr zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, numer identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli numer taki został nadany, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzji, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 i 3, ust. 1a pkt 1 i 3, ust. 1b pkt 1 lit. a i pkt 2 lub ust. 3;
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru.

3. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, z wyłączeniem danych zawartych w rejestrze podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. n, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze. Informacje te są umieszczane na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres informacji zawartych w rejestrze,
- 2) sposób prowadzenia rejestru oraz jego wzór,

- 3) zakres i tryb przekazywania informacji, o których mowa w ust. 3,
- 4) zakres informacji, o których mowa w ust. 3, które umieszcza się na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii

– mając na względzie zapewnienie sprawnego wykonywania nadzoru nad podmiotami objętymi tym rejestrem.

Art. 12. 1. Główny Lekarz Weterynarii, na podstawie informacji, o których mowa w art. 11 ust. 3, prowadzi:

- 1) listy podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, c–f, h, l;
- 2) wykaz podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych oraz przedsiębiorstw i zakładów objętych tą działalnością.

2. Główny Lekarz Weterynarii umieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii, w sposób określony przez Komisję Europejską, listy podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, c–f, h oraz l, a w przypadku działalności nadzorowanej w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych – wykaz podmiotów prowadzących tę działalność i przedsiębiorstw lub zakładów objętych tą działalnością, a także aktualizuje te listy i ten wykaz.

Art. 12a. Przepisów rozdziału 2 nie stosuje się do działalności w zakresie utrzymywania ozdobnych zwierząt wodnych w celach zarobkowych w akwariach (akwaria komercyjne), sklepach zoologicznych, sklepach ogrodniczych, stawach ogrodowych lub hurtowniach, jeżeli obiekty te:

- 1) nie mają bezpośredniego kontaktu z wodami naturalnymi lub
- 2) są wyposażone w system oczyszczania ścieków ograniczający do dopuszczalnego poziomu ryzyko przeniesienia chorób zakaźnych tych zwierząt do wód naturalnych.

Rozdział 3

Wymagania weterynaryjne dla przywozu zwierząt i niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego

Art. 13. 1. Dopuszcza się przywóz zwierząt kopytnych, ptaków, zwierząt akwakultury, małp (*Simiae* i *Prosimiae*), pszczoł (*Apis mellifera*), trzmieli, zającowatych, norek, lisów, psów, kotów, fretek i salamander wyłącznie z tych państw trzecich lub ich części, które znajdują się na listach ogłaszanych przez Komisję Europejską, jeżeli:¹¹⁾

- 1) są spełnione wymagania zdrowotne, sanitarne, higieniczne i organizacyjne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym lub epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, obejmujące w szczególności wymagania dotyczące:
  - a) stanu zdrowia przywożonych zwierząt, w tym odnoszące się do badań potwierdzających ten stan oraz określonych szczepień ochronnych, lub
  - b) gospodarstw, innych miejsc przetrzymywania zwierząt oraz stad lub obszarów, z których pochodzą zwierzęta, lub
  - c) okresów przebywania zwierząt lub ich stad w danym państwie lub na określonym obszarze tego państwa, z którego są sprowadzane zwierzęta, lub
  - d) sposobu ustalania pochodzenia zwierząt, w tym zakresu i sposobu prowadzenia ich rejestrów w miejscu pochodzenia, lub
  - e) przeprowadzenia kwarantanny, lub
  - f) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania, lub
  - g) środków transportu i warunków transportowania zwierząt

– zwane dalej „wymaganiami zdrowotnymi dla zwierząt”, określone przy przywozie danego gatunku zwierząt, uwzględniające ich przeznaczenie;

- 2)¹²⁾ przesyłka zwierząt jest zaopatrzona w oryginał świadectwa zdrowia;
- 3) zwierzęta są zidentyfikowane zgodnie z odrębnymi przepisami – w przypadku koniowatych.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do zwierząt przeznaczonych wyłącznie na tymczasowe wypasanie lub na cele pociągowe, w pobliżu granicy Rzeczypospolitej Polskiej z państwami trzecimi.

¹¹⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

3. Świadcstwo zdrowia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, powinno:

- 1) być wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii tego państwa trzeciego, z którego są przywożone zwierzęta;
- 2)¹³⁾ być sporządzone co najmniej w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym jest przeprowadzana kontrola w punkcie kontroli granicznej lub miejscu innym niż punkt kontroli granicznej;
- 3) potwierdzać, że zostały spełnione wymagania zdrowotne dla zwierząt, w tym wymagania określone w przepisach Unii Europejskiej.

4.¹⁴⁾ Zwierzęta inne niż określone w ust. 1 mogą być przywożone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa końcowego przeznaczenia, jeżeli na ten przywóz zostało wydane pozwolenie Głównego Lekarza Weterynarii, a przesyłka zwierząt jest zaopatrzona w oryginał świadctwa zdrowia wystawionego przez urzędowego lekarza weterynarii tego państwa trzeciego, z którego są wysyłane zwierzęta.

5. Pozwolenie wydaje się, w drodze decyzji, jeżeli zwierzę:

- 1) pochodzi z gospodarstwa lub obszaru wolnego od chorób zakaźnych zwierząt, właściwych dla danego gatunku;
- 2) nie stanowi zagrożenia epizootycznego i epidemicznego.

6. Wniosek o wydanie pozwolenia składa się nie później niż na 14 dni przed dniem zamierzonego wwozu przesyłki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

7. Wniosek o wydanie pozwolenia zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu przywożącego zwierzęta;
- 2)¹⁵⁾ określenie gatunku, rodzaju i liczby przywożonych zwierząt, przy czym w przypadku zwierząt określonych w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625 liczbę przywożonych zwierząt określa się, jeżeli jest to możliwe;
- 3) nazwę państwa nabycia zwierząt;
- 4)¹⁶⁾ określenie przejścia granicznego, z wyłączeniem zwierząt określonych w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625;
- 5)¹⁷⁾ określenie zamierzonego terminu wwozu zwierząt;
- 6)¹⁷⁾ określenie zamierzonego sposobu wykorzystania zwierząt określonych w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625;
- 7)¹⁷⁾ podanie miejsca przeznaczenia zwierząt określonych w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625;
- 8)¹⁷⁾ wskazanie terminu przeprowadzenia działań związanych z celami naukowymi – w przypadku zwierząt określonych w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625.

8. Do wniosku o wydanie pozwolenia dołącza się dowód opłaty za rozpatrzenie tego wniosku, w wysokości określonej w przepisach o Inspekcji Weterynaryjnej.

9.¹⁸⁾ W pozwoleniu określa się szczegółowe wymagania zdrowotne dla zwierząt będących przedmiotem przesyłki, a w przypadku zwierząt określonych w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625 dodatkowo określa się:

- 1) sposób postępowania z tymi zwierzętami, w szczególności ze zwierzętami wykorzystywanymi do celów naukowych i zwierzętami, które nie zostały wykorzystane do tych celów;
- 2) termin przeprowadzenia działań związanych z celami naukowymi.

---

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. d tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. d tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁷⁾ Dodany przez art. 3 pkt 5 lit. d tiret trzecie ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 5 lit. e ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

10. Świadczenie zdrowia, o którym mowa w ust. 4, powinno:

- 1) być sporządzone co najmniej w języku polskim oraz języku urzędowym państwa trzeciego, z którego są przywożone zwierzęta;
- 2) potwierdzać, że zostały spełnione wymagania zdrowotne dla zwierząt określone w pozwoleniu wydanym przez Głównego Lekarza Weterynarii, oraz zawierać numer i datę wydania tego pozwolenia.

Art. 13a.¹⁹⁾ 1. Podmiot przywożący zwierzęta określone w przepisach wydanych w trybie art. 48 lit. b rozporządzenia 2017/625, który uzyskał pozwolenie, o którym mowa w art. 13 ust. 4:

- 1) zgłasza powiatowemu lekarzowi weterynarii przywóz przesyłki w terminie do dnia następującego po dniu dostarczenia zwierząt objętych tą przesyłką;
- 2) informuje powiatowego lekarza weterynarii o przeprowadzeniu działań związanych z celami naukowymi.

2. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, lub po upływie terminu, o którym mowa w art. 13 ust. 9 pkt 2, przeprowadza kontrolę w celu sprawdzenia, czy sposób postępowania ze zwierzętami jest zgodny ze sposobem określonym w pozwoleniu, o którym mowa w art. 13 ust. 4.

Art. 14. 1. Dopuszcza się wprowadzenie przywożonego bydła i świń przeznaczonych do chowu lub hodowli do stada po uprzednim stwierdzeniu, w drodze decyzji powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie gospodarstwa, w którym przebywa stado, że nie naruszy to statusu zdrowotnego zwierząt znajdujących się w tym stadzie.

2. Dopuszcza się przemieszczanie przywożonego bydła i świń, jeżeli są spełnione wymagania weterynaryjne dla tych zwierząt niezbędne dla prowadzenia nimi handlu.

3. Po wprowadzeniu do gospodarstwa bydła lub świń pochodzących z państwa trzeciego żadne zwierzę z tego gospodarstwa nie może być zbyte w okresie 30 dni od dnia wprowadzenia tych zwierząt, chyba że przywożone zwierzę było poddane kwarantannie.

4. Przywożone bydło, świnię, owce i kozy przeznaczone do uboju niezwłocznie dostarcza się bezpośrednio do rzeźni i poddaje ubojowi w terminie 5 dni roboczych od dnia ich dostarczenia.

5. Przywożone koniowate przeznaczone do uboju dostarcza się do rzeźni bezpośrednio albo za pośrednictwem miejsca gromadzenia zwierząt i poddaje ubojowi w terminie określonym w przepisach Unii Europejskiej dotyczących warunków zdrowotnych zwierząt i wymagań weterynaryjnych przy przywozie zwierząt koniowatych na ubój.

6. Przywożony drób przeznaczony do uboju dostarcza się bezpośrednio do rzeźni i poddaje ubojowi niezwłocznie, nie później jednak niż przed upływem 72 godzin od jego dostarczenia do rzeźni.

7. Powiatowy lekarz weterynarii może, uwzględniając warunki określone w przepisach Unii Europejskiej, o których mowa w ust. 5, i biorąc pod uwagę warunki zdrowotne zwierząt, wyznaczyć rzeźnię, do której dostarcza się i poddaje ubojowi zwierzęta wymienione w ust. 4 i 5.

Art. 15. 1. Dopuszcza się przywóz niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, jeżeli:²⁰⁾

- 1) są spełnione wymagania zdrowotne, sanitarne, higieniczne, techniczne, technologiczne i organizacyjne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym lub epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość tych produktów, obejmujące w szczególności:
  - a) wymagania zdrowotne dla zwierząt, z których lub od których są pozyskiwane produkty, lub
  - b) wymagania sanitarne dla poszczególnych etapów pozyskiwania, wytwarzania lub przetwarzania tych produktów, lub
  - c) wymagania zdrowotne dla tych produktów, lub
  - d) wymagania dla osób wykonujących określone czynności w ramach pozyskiwania, wytwarzania lub przetwarzania tych produktów, lub
  - e) sposób i zakres przeprowadzania urzędowej kontroli pozyskiwania, wytwarzania lub przetwarzania tych produktów w państwie, z którego są sprowadzane, oraz po ich wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
  - f) warunki i sposób pakowania, przepakowywania, przechowywania lub magazynowania tych produktów, w tym wymagania dotyczące opakowań, lub

¹⁹⁾ Dodany przez art. 3 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁰⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 7 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- g) wymagania dla znakowania tych produktów, lub
- h) wymagania dla sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania, lub
- i) wymagania dla środków transportu i warunków transportowania tych produktów

– zwane dalej „wymaganiami zdrowotnymi dla niejadalnych produktów”, określone dla przywozu danego rodzaju niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego;

2)²¹⁾ przesyłka produktów jest zaopatrzona w oryginał świadectwa zdrowia.

2. Świadectwo zdrowia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, powinno:

- 1) być wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii tego państwa trzeciego, z którego są przywożone niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego;
- 2) potwierdzać, że zostały spełnione wymagania zdrowotne dla niejadalnych produktów, w tym wymagania określone w przepisach Unii Europejskiej;
- 3)²²⁾ być sporządzone co najmniej w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym jest przeprowadzana kontrola w punkcie kontroli granicznej lub miejscu innym niż punkt kontroli granicznej.

3. (uchylony)

Art. 16. Dopuszcza się wysyłanie przywiezionego materiału biologicznego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli:

- 1) są spełnione wymagania weterynaryjne niezbędne do prowadzenia handlu tym materiałem;
- 2)²³⁾ przesyłka tego materiału jest zaopatrzona w oryginał świadectwa zdrowia wystawionego przez urzędowego lekarza weterynarii państwa, z którego przywieziono ten materiał, albo kopię tego świadectwa poświadczoną zgodnie z art. 50 ust. 2 rozporządzenia 2017/625, a także we wspólny zdrowotny dokument wejścia wystawiony przez granicznego lekarza weterynarii.

Art. 17. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej na terytorium państwa trzeciego lub jego części może, w drodze rozporządzenia, zakazać przywozu zwierząt lub produktów, które mogą przenosić tę chorobę, z całego terytorium tego państwa lub z jego części, mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i ochronę zdrowia zwierząt oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa niezwłocznie informuje inne państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz Komisję Europejską o wprowadzonym zakazie, podając uzasadnienie jego wprowadzenia.

3. Zakaz obowiązuje do czasu wydania przez Komisję Europejską decyzji w sprawie zakazu przywozu zwierząt lub produktów.

Art. 18. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania weterynaryjne, w tym wymagania zdrowotne dla zwierząt i produktów niejadalnych, przy przywozie:
    - a) zwierząt, o których mowa w art. 13 ust. 1, z uwzględnieniem ich gatunku i przeznaczenia,
    - b) niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, z uwzględnieniem rodzaju tych produktów i ich przeznaczenia
- biorąc pod uwagę stan bezpieczeństwa epizootycznego i epidemicznego państwa trzeciego, z którego są one przywożone;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać świadectwa zdrowia, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz art. 15 ust. 1 pkt 2, sposób ich wystawiania oraz wzory tych świadectw, z uwzględnieniem gatunku i przeznaczenia zwierząt oraz rodzaju niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego i ich przeznaczenia, mając na względzie zapewnienie ujednolicenia wzoru tych świadectw z wzorami obowiązującymi w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 7 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 7 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Rozdział 3a

Wymagania weterynaryjne dla tranzytu zwierząt

Art. 18a.²⁴⁾ Dopuszcza się tranzyt zwierząt przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie z państw trzecich lub ich części, które znajdują się na listach ogłaszanych przez Komisję Europejską, jeżeli:

- 1) są spełnione wymagania zdrowotne dla zwierząt określone przy transycie danego gatunku zwierząt;
- 2) przesyłka zwierząt jest zaopatrzona w oryginał świadectwa zdrowia.

Art. 18b. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne, w tym wymagania zdrowotne dla zwierząt, przy transycie zwierząt, z uwzględnieniem ich gatunku i przeznaczenia, biorąc pod uwagę stan bezpieczeństwa epizootycznego i epidemicznego państwa trzeciego, z którego one pochodzą.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia:

- 1) wymagania, jakim powinny odpowiadać świadectwa zdrowia przy transycie zwierząt i sposób ich wystawiania, lub
- 2) wzory świadectw zdrowia przy transycie zwierząt

– uwzględniając gatunek i przeznaczenie zwierząt oraz biorąc pod uwagę przepisy Unii Europejskiej dotyczące warunków zdrowia zwierząt oraz przywozu i tranzytu przez terytorium Wspólnoty niektórych żywych zwierząt kopytnych w zakresie obowiązków wynikających z ochrony zdrowia zwierząt.

Rozdział 4

Wymagania weterynaryjne dla handlu zwierzętami i niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego

Art. 19. 1. Dopuszcza się handel zwierzętami, z wyłączeniem koniowatych i zwierząt akwakultury, jeżeli są spełnione wymagania zdrowotne dla zwierząt określone dla handlu danym gatunkiem zwierząt lub ze względu na przeznaczenie tych zwierząt, w tym:²⁵⁾

- 1) w przypadku bydła:
  - a) zostały zbadane klinicznie przez urzędowego lekarza weterynarii nie później niż na 24 godziny przed wysyłką i podczas tego badania nie wykazywały klinicznych objawów chorób,
  - b) pochodzą z gospodarstw lub obszarów nieobjętych ze względów zdrowotnych ograniczeniami,
  - c) nie są zwierzętami, które powinny być zabite lub poddane ubojowi zgodnie z programami zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, realizowanymi w regionie lub państwie pochodzenia zwierząt,
  - d) urzędowy lekarz weterynarii po zidentyfikowaniu zwierząt i sprawdzeniu dokumentów ich dotyczących stwierdził, że pochodzą one z państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub zostały przywiezione z państwa trzeciego zgodnie z wymaganiami weterynaryjnymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej,
  - e) pochodzą ze stada urzędowo wolnego od gruźlicy, brucelozy i enzootycznej białaczki bydła;
- 2) w przypadku świń – spełniają wymagania określone w pkt 1 lit. a–d;
- 3) w przypadku owiec i kóz:
  - a) zostały zbadane klinicznie przez urzędowego lekarza weterynarii nie później niż na 24 godziny przed wysyłką i podczas tego badania nie wykazywały klinicznych objawów chorób,
  - b) pochodzą z gospodarstw, które ze względów zdrowotnych nie są objęte ograniczeniami i nie miały kontaktu ze zwierzętami pochodzącymi z gospodarstw objętych takimi ograniczeniami,
  - c) nie były objęte środkami związanymi ze zwalczaniem pryszczycy, w tym nie były szczepione przeciwko pryszczycy,
  - d) nie są zwierzętami, które powinny być zabite lub poddane ubojowi zgodnie z programami zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, realizowanymi w regionie lub państwie pochodzenia zwierząt,
  - e) pochodzą z państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub zostały przywiezione z państwa trzeciego zgodnie z wymaganiami weterynaryjnymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej,
  - f) pochodzą z gospodarstwa urzędowo wolnego od brucelozy lub wolnego od brucelozy, z wyłączeniem owiec i kóz przeznaczonych do uboju;

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁵⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 10 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 4) w przypadku drobiu:
- a) pochodzą z zakładów drobiu zatwierdzonych przez urzędowego lekarza weterynarii, położonych w gospodarstwach lub na obszarach, które ze względów zdrowotnych nie są objęte ograniczeniami,
  - b) zostały zbadane klinicznie przez urzędowego lekarza weterynarii przed wysłaniem i podczas tego badania nie wykazywały klinicznych objawów chorób,
  - c) nie są zwierzętami, które powinny być zabite lub poddane ubojowi zgodnie z programami zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, realizowanymi w regionie lub państwie pochodzenia zwierząt,
  - d) przeznaczonego do uboju, pochodzą z gospodarstw, które ze względów zdrowotnych nie są objęte ograniczeniami oraz nie znajdują się w obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym wysokiej zjadliwości grypą ptaków lub rzekomym pomorem drobiu.

2. Jeżeli ograniczenia zostały wprowadzone w związku z brucelozą, wścieklizną lub wąglikiem, zwierzęta pochodzące z takiego gospodarstwa mogą być przedmiotem handlu po upływie co najmniej:

- 1) 42 dni od dnia zabicia ostatniego zwierzęcia chorego lub zakażonego, podejrzanego o zakażenie lub o chorobę lub z gatunku wrażliwego na brucelozę z tego gospodarstwa;
- 2) 30 dni od dnia zabicia ostatniego zwierzęcia chorego lub zakażonego, podejrzanego o zakażenie lub o chorobę lub z gatunku wrażliwego na wściekliznę z tego gospodarstwa;
- 3) 15 dni od dnia zabicia ostatniego zwierzęcia chorego lub zakażonego, podejrzanego o zakażenie lub o chorobę lub z gatunku wrażliwego na wąglika z tego gospodarstwa.

3. Przepisów ust. 1 pkt 4 nie stosuje się do drobiu przeznaczonego na wystawy, pokazy i konkursy.

Art. 20. 1. Spełnienie wymagań weterynaryjnych, o których mowa w art. 19, jest potwierdzane w świadectwie zdrowia wystawionym przez urzędowego lekarza weterynarii tego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, z którego są wysyłane zwierzęta.

2. (uchylony)²⁶⁾

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. Badanie kliniczne, o którym mowa w art. 19 ust. 1, przeprowadza się w gospodarstwie pochodzenia zwierząt, w miejscu gromadzenia zwierząt lub w pomieszczeniu podmiotu prowadzącego działalność określoną w art. 1 pkt 1 lit. c.

Art. 21. 1. Bydło, świnie, owce i kozy będące przedmiotem handlu od czasu opuszczenia gospodarstwa pochodzenia do czasu przybycia do miejsca przeznaczenia nie powinny mieć kontaktu z innymi zwierzętami parzystokopytnymi o odmiennym statusie zdrowotnym.

2. Urzędowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę bydła i świń przed ich wprowadzeniem do miejsca gromadzenia zwierząt.

3. Jeżeli bydło i świnie będące przedmiotem handlu są transportowane do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej za pośrednictwem miejsca gromadzenia zwierząt znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla tego miejsca wystawia dla zwierząt drugie świadectwo zdrowia i wpisuje do niego numer świadectwa zdrowia wystawionego przez urzędowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pochodzenia zwierząt, po czym dołącza je do tego świadectwa lub do jego urzędowo potwierdzonej kopii.

4. Świadectwo zdrowia, o którym mowa w ust. 3, wystawione przez powiatowego lekarza weterynarii jest ważne nie dłużej niż 10 dni od dnia przeprowadzenia badania dokonanego w celu wystawienia świadectwa zdrowia przez urzędowego lekarza weterynarii państwa wysyłającego.

5. Bydło i świnie przeznaczone do uboju wprowadzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej dostarczone do:

- 1) rzeźni – powinny być poddane ubojowi niezwłocznie, ale nie później niż przed upływem 72 godzin od dostarczenia do rzeźni;
- 2) miejsca gromadzenia zwierząt – powinny być poddane ubojowi w rzeźni niezwłocznie, ale nie później niż przed upływem 3 dni roboczych od dnia dostarczenia ich do tego miejsca.

---

²⁶⁾ Przez art. 3 pkt 11 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

6. Zwierzęta, o których mowa w ust. 5, dostarczone do miejsca gromadzenia zwierząt nie powinny mieć kontaktu ze zwierzętami parzystokopytnymi niespełniającymi wymagań dla handlu takimi zwierzętami do czasu ich dostarczenia do rzeźni.

Art. 22. 1. Dopuszcza się handel niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego, jeżeli:²⁷⁾

- 1) przy ich wytworzeniu zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone dla danego rodzaju działalności nadzorowanej, której przedmiotem są te produkty;
- 2) zostały spełnione wymagania zdrowotne dla produktów niejadalnych określone w handlu danym rodzajem niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego.

2. Spełnienie wymagań weterynaryjnych, o których mowa w ust. 1, jest potwierdzane w świadectwie zdrowia wystawionym przez urzędowego lekarza weterynarii państwa członkowskiego Unii Europejskiej wysyłającego niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego.

3. (uchylony)²⁸⁾

4. (uchylony)

5. (uchylony)

6. (uchylony)

Art. 23. 1.²⁹⁾ Szczegółowe wymagania weterynaryjne dla handlu czynnikami chorobotwórczymi, z wyłączeniem immunologicznych produktów leczniczych weterynaryjnych dopuszczonych do obrotu na podstawie przepisów prawa farmaceutycznego, określa prawodawstwo weterynaryjne.

2. Za czynnik chorobotwórczy, o którym mowa w ust. 1, uważa się zbiór lub kulturę organizmów mogących wywołać u zwierząt choroby zakaźne, a także wszelkie pochodne tego zbioru lub kultury, w tym zmodyfikowane, poprzez które lub za pomocą których mogą być one przenoszone lub przekazywane.

Art. 23a.³⁰⁾ Podmiot, któremu zostały dostarczone zwierzęta, produkty lub czynniki chorobotwórcze, zgłasza niezwłocznie dostarczenie tych zwierząt, produktów lub czynników chorobotwórczych powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsce ich dostarczenia.

Art. 24. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania weterynaryjne, w tym wymagania zdrowotne dla zwierząt i produktów niejadalnych, w handlu:
  - a) zwierzętami, o których mowa w art. 19 ust. 1, z uwzględnieniem ich gatunku i przeznaczenia,
  - b) niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w art. 22 ust. 1, z uwzględnieniem rodzaju produktów

– mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;

- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać świadectwa zdrowia zwierząt oraz niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w pkt 1, sposób ich wystawiania, a także wzory tych świadectw, z uwzględnieniem gatunku, przeznaczenia lub pochodzenia zwierząt oraz rodzaju niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego i ich przeznaczenia, mając na względzie zapewnienie ujednolicenia wzoru tych świadectw z wzorami obowiązującymi w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne w handlu:

- 1) zwierzętami, dla których nie określono wymagań weterynaryjnych w przepisach Unii Europejskiej, z uwzględnieniem ich gatunku i przeznaczenia,
- 2) niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego, dla których nie określono wymagań weterynaryjnych w przepisach Unii Europejskiej, z uwzględnieniem rodzaju produktów

– mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i obowiązujące w tym zakresie przepisy innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

²⁷⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 12 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁸⁾ Przez art. 3 pkt 12 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 13 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁰⁾ Dodany przez art. 3 pkt 14 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Rozdział 4a

Wymagania weterynaryjne przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym oraz zasady identyfikacji tych zwierząt

Art. 24a.³¹⁾ 1. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej kontrolę spełniania wymagań weterynaryjnych przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym, które są określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 998/2003 (Dz. Urz. UE L 178 z 28.06.2013, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 576/2013”.

2. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu nr 576/2013 wydaje decyzję o zastosowaniu środków przewidzianych w rozporządzeniu nr 576/2013 oraz nadzoruje jej wykonanie.

Art. 24aa.³²⁾ 1. Wymagania weterynaryjne dla przemieszczanych z państwa trzeciego lub jego terytorium zwierząt domowych towarzyszących podróżnym z gatunków, o których mowa w załączniku I w części B rozporządzenia nr 576/2013, są określone w art. 14 rozporządzenia nr 576/2013.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania weterynaryjne dla przemieszczanych z państwa trzeciego lub jego terytorium zwierząt z gatunków, o których mowa w załączniku I w części B rozporządzenia nr 576/2013, w tym maksymalną liczbę tych zwierząt, jaka może towarzyszyć właścicielowi w rozumieniu art. 3 lit. c rozporządzenia nr 576/2013 lub osobie upoważnionej w rozumieniu art. 3 lit. d rozporządzenia nr 576/2013 podczas pojedynczego przemieszczenia o charakterze niehandlowym, oraz wzory świadectw zdrowia dla tych zwierząt, mając na względzie zapewnienie ochrony zdrowia zwierząt oraz zdrowia publicznego.

Art. 24b. 1.³³⁾ Organy celne przeprowadzają kontrolę, o której mowa w art. 34 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013, w punktach wjazdu podróżnych w rozumieniu art. 3 lit. k rozporządzenia nr 576/2013, zwanych dalej „punktami wjazdu podróżnych”.

2.³³⁾ Do przemieszczania w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym, o których mowa w art. 5 ust. 4 rozporządzenia nr 576/2013, stosuje się przepisy o wymaganiach weterynaryjnych przy przywozie zwierząt, a to przemieszczanie podlega kontrolom przewidzianym w przepisach rozporządzenia 2017/625.

3. (uchylony)³⁴⁾

4.³⁵⁾ Organ celny w przypadku stwierdzenia niespełniania wymagań przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym z państwa trzeciego lub jego terytorium niezwłocznie powiadamia o tym powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia punktu wjazdu podróżnych.

4a.³⁶⁾ Organ celny, w przypadku gdy kontrola:

- 1) dokumentacji, o której mowa w art. 34 rozporządzenia nr 576/2013, wykaże braki formalne lub
- 2) tożsamości wykaże niezgodności w zakresie oznakowania zwierzęcia

– po konsultacji z powiatowym lekarzem weterynarii właściwym ze względu na miejsce położenia punktu wjazdu podróżnych, a jeżeli to konieczne – po wysłuchaniu właściciela lub osoby upoważnionej, wydaje decyzję o zastosowaniu środka, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 576/2013, i nadzoruje wykonanie tej decyzji.

4b.³⁶⁾ Do konsultacji, o której mowa w ust. 4a, nie stosuje się przepisów art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego.

4c.³⁶⁾ Konsultacja, o której mowa w ust. 4a, może odbywać się ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) lub innych środków łączności.

4d.³⁶⁾ Szczegółowy sposób przeprowadzania konsultacji, o której mowa w ust. 4a, określa porozumienie zawarte między wojewódzkim lekarzem weterynarii a dyrektorem izby administracji skarbowej, właściwymi terytorialnie dla danego punktu wjazdu podróżnych.

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 15 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³²⁾ Dodany przez art. 3 pkt 16 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 17 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁴⁾ Przez art. 3 pkt 17 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 17 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁶⁾ Dodany przez art. 3 pkt 17 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

4e.³⁶⁾ Decyzji, o której mowa w ust. 4a, nie wydaje się, jeżeli właściciel albo osoba upoważniona odstąpi od przemieszczenia zwierzęcia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5.³⁷⁾ Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku, o którym mowa w ust. 4, z wyjątkiem ust. 4a i 4e:

- 1) niezwłocznie udaje się do punktu wjazdu podróźnych;
- 2) wydaje decyzję o zastosowaniu środków przewidzianych w rozporządzeniu nr 576/2013 oraz nadzoruje wykonanie tej decyzji.

5a.³⁸⁾ Powiatowy lekarz weterynarii nie wydaje decyzji o zastosowaniu środka, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 576/2013, jeżeli organ celny już zastosował ten środek.

6.³⁹⁾ Zwierzęta domowe towarzyszące podróźnym w przypadku niespełniania wymagań, o których mowa w ust. 4, do czasu zastosowania środków, o których mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013, przetrzymuje się pod dozorem organów celnych.

7.³⁹⁾ Zarządzający punktem wjazdu podróźnych w przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróźnym udostępnia nieodpłatnie pomieszczenie przystosowane do przetrzymywania tych zwierząt.

8. W czasie przebywania zwierząt domowych towarzyszących podróźnym w pomieszczeniu, o którym mowa w ust. 7, opiekę nad tymi zwierzętami zapewnia właściciel lub osoba odpowiedzialna za zwierzę.

9.⁴⁰⁾ Główny Lekarz Weterynarii:

- 1) umieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii informacje, o których mowa w art. 37 rozporządzenia nr 576/2013, oraz przekazuje Komisji Europejskiej adres tej strony;
- 2) powiadamia Komisję Europejską zgodnie z art. 42 rozporządzenia nr 576/2013.

10.⁴⁰⁾ Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz punktów wjazdu podróźnych oraz warunki i sposób współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej z organami celnymi przy kontroli przemieszczanych w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróźnym, mając na względzie zapewnienie sprawnego przeprowadzania kontroli przez te organy oraz ochronę zdrowia zwierząt.

Art. 24ba.⁴¹⁾ 1. Główny Lekarz Weterynarii może wydać zezwolenie na przemieszczenie zwierząt, o którym mowa w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 576/2013.

2. Zezwolenie, o którym mowa w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 576/2013, wydaje się w drodze decyzji.

3. W zezwoleniu, o którym mowa w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 576/2013, określa się punkt wjazdu inny niż punkt wjazdu podróźnych, przez który zwierzęta mogą być przemieszczone.

4. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 576/2013, składa się nie później niż na 2 dni przed dniem zamierzonego przemieszczenia zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres właściciela albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu przemieszczającego zwierzęta;
- 2) określenie liczby przemieszczanych zwierząt;
- 3) nazwę państwa pochodzenia przemieszczanych zwierząt;
- 4) określenie punktu wjazdu, o którym mowa w ust. 3, i zamierzonego terminu przemieszczenia zwierząt.

Art. 24bb.⁴¹⁾ 1. Główny Lekarz Weterynarii może wydać zezwolenie na przemieszczenie zwierząt domowych towarzyszących podróźnym, o którym mowa w art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013.

2. Zezwolenie, o którym mowa w art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013, wydaje się w drodze decyzji po uzgodnieniu z powiatowym lekarzem weterynarii właściwym dla miejsca przeznaczenia zwierząt miejsca oraz warunków kwarantanny zwierząt.

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 17 lit. e ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁸⁾ Dodany przez art. 3 pkt 17 lit. f ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 17 lit. g ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 17 lit. h ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴¹⁾ Dodany przez art. 3 pkt 18 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

3. Uzgodnienie, o którym mowa w ust. 2, może odbywać się ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną lub innych środków łączności.

4. Do uzgodnienia, o którym mowa w ust. 2, nie stosuje się przepisów art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego.

5. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013, składa się nie później niż na 14 dni przed dniem zamierzonego przemieszczenia zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres właściciela przemieszczanych zwierząt;
- 2) określenie gatunku i liczby przemieszczanych zwierząt;
- 3) nazwę państwa pochodzenia przemieszczanych zwierząt;
- 4) nazwy państw, przez które zwierzęta będą przemieszczane;
- 5) określenie punktu wjazdu podróźnych i zamierzonego terminu przemieszczenia zwierząt;
- 6) miejsce przeznaczenia przemieszczanych zwierząt.

7. Do wniosku, o którym mowa w ust. 5, dołącza się kopie dokumentów pozwalających na ustalenie statusu epizootycznego zwierząt domowych towarzyszących podróźnym, które mają zostać przemieszczone, w tym zaświadczeń o wykonanych szczepieniach, wyników badań diagnostycznych w kierunku chorób zakaźnych zwierząt, książeczki zdrowia i zaświadczenia o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza weterynarii w państwie trzecim.

8. Koszty działań określonych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013, ponosi właściciel lub osoba upoważniona.

9. O przybyciu zwierzęcia na miejsce przeznaczenia właściciel lub osoba upoważniona niezwłocznie powiadamia powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce przeznaczenia zwierzęcia.

Art. 24c.⁴²⁾ 1. Koszty działań podjętych w wyniku wydania decyzji, o których mowa w art. 24a ust. 2 oraz art. 24b ust. 4a i ust. 5 pkt 2, w tym koszty przetrzymywania zwierząt i opieki nad tymi zwierzętami, ponosi właściciel lub osoba upoważniona.

2. Organ, który wydał decyzje wymienione w art. 24a ust. 2 oraz art. 24b ust. 4a i ust. 5 pkt 2, ustala, w drodze decyzji, wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1.

3. Decyzjom, o których mowa w art. 24a ust. 2 oraz art. 24b ust. 4a i ust. 5 pkt 2, oraz decyzji w sprawie wysokości kosztów, o której mowa w ust. 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 24d. 1.⁴³⁾ Okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna prowadzi rejestr lekarzy weterynarii upoważnionych do wydawania paszportu oraz pobierania próbek w celu określenia miana przeciwciał w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 576/2013.

2.⁴³⁾ Lekarz weterynarii wpisany do rejestru, o którym mowa w ust. 1, jest upoważniony do wydawania paszportu oraz pobierania próbek w celu określenia miana przeciwciał w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 576/2013.

3. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna określi, w drodze uchwały, sposób prowadzenia tego rejestru.

4. Do rejestru wpisuje się wyłącznie lekarzy weterynarii świadczących usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt.

5. Wpisu do rejestru dokonuje się na wniosek lekarza weterynarii. Podstawą wpisu jest uchwała okręgowej rady lekarsko-weterynaryjnej.

6. Odmowa wpisu do rejestru następuje w drodze uchwały okręgowej rady lekarsko-weterynaryjnej.

7. Okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna skreśla, w drodze uchwały, lekarza weterynarii z rejestru, o którym mowa w ust. 1, w przypadku:

- 1) skreślenia lekarza weterynarii z rejestru członków okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej lub
- 2) skreślenia zakładu leczniczego dla zwierząt z ewidencji takich zakładów prowadzonej przez tę radę, lub

⁴²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 19 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴³⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 20 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

3) stwierdzenia rażącego naruszenia przepisów dotyczących:

a) wydawania paszportów lub

b)⁴³⁾ pobrania próbek w celu określenia miana przeciwciał w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 576/2013.

Art. 24e. 1. Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna, za pośrednictwem okręgowych izb lekarsko-weterynaryjnych, zaopatruje lekarzy weterynarii, o których mowa w art. 24d ust. 1, w druki paszportów. Każdy z druków paszportu posiada niepowtarzalny numer.

2.⁴³⁾ Lekarz weterynarii, o którym mowa w art. 24d ust. 1, wydaje paszport, jeżeli zwierzę zostało oznakowane zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 576/2013.

3.⁴³⁾ Lekarz weterynarii, o którym mowa w art. 24d ust. 1, wydaje decyzję o odmowie wydania paszportu w przypadku niespełnienia wymagań określonych w przepisach rozporządzenia nr 576/2013.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 3, przysługuje odwołanie do okręgowej rady lekarsko-weterynaryjnej właściwej dla lekarza weterynarii wydającego paszport.

5. Okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna rozpatruje odwołanie od decyzji, o której mowa w ust. 3, oraz wydaje uchwałę w tej sprawie.

6. W zakresie nieuregulowanym ustawą w sprawach wpisu, odmowy wpisu do rejestru i skreślenia z rejestru oraz wydawania paszportów stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 24ea. 1. Lekarz weterynarii, o którym mowa w art. 24d ust. 1, przekazuje okręgowej radzie lekarsko-weterynaryjnej właściwej dla lekarza wydającego paszport informację o wydaniu paszportu zawierającą następujące dane:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres oraz numer telefonu i adres poczty elektronicznej posiadacza zwierząt;
- 2) gatunek, rasę i płeć zwierzęcia;
- 3) numer mikroczipa lub wytatuowany numer;
- 4) datę implantacji mikroczipa lub wykonania tatuażu;
- 5) miejsce implantacji mikroczipa lub wykonania tatuażu.

2. Okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna prowadzi rejestr wydanych paszportów.

3. Okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna przekazuje Krajowej Radzie Lekarsko-Weterynaryjnej dane zawarte w rejestrze, o którym mowa w ust. 2. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna prowadzi centralny rejestr wydanych paszportów.

4. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna określi, w drodze uchwały, sposób prowadzenia rejestru wydanych paszportów oraz sposób i terminy przekazywania informacji o wydanych paszportach oraz danych zawartych w tym rejestrze.

Art. 24f. 1. Oznakowania, o którym mowa w art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013, dokonuje:⁴⁴⁾

- 1) lekarz weterynarii;
- 2) osoba, która posiada tytuł technika weterynarii, w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt.

2. (uchylony)⁴⁵⁾

Art. 24g. 1. Lekarz weterynarii pobiera opłatę za wydanie paszportu, o którym mowa w art. 24e ust. 2.

2. Środki z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 1, przeznacza się na pokrycie kosztów:

- 1) wynagrodzenia lekarza weterynarii za wydanie paszportu, o którym mowa w art. 24e ust. 2;
- 2) ponoszonych przez Krajową Izbę Lekarsko-Weterynaryjną, związanych z drukiem paszportów i ich przekazywaniem okręgowym izbom lekarsko-weterynaryjnym;
- 3) prowadzenia przez okręgowe rady lekarsko-weterynaryjne rejestru, o którym mowa w art. 24d ust. 1, oraz przekazywania druków paszportów lekarzom weterynarii.

⁴⁴⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 21 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁵⁾ Przez art. 3 pkt 21 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość opłaty za wydanie paszportu, o którym mowa w art. 24e ust. 2,
- 2) wysokość wynagrodzenia lekarza weterynarii za wydanie paszportu, o którym mowa w art. 24e ust. 2,
- 3) wysokość kwoty, stanowiącej część opłaty, przeznaczoną na pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3 – mając na względzie koszty poniesione na prowadzenie rejestru, druk paszportów, ich przekazywanie oraz wydawanie.

4. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna określi, w drodze uchwały:

- 1) sposób podziału kwoty, o której mowa w ust. 3 pkt 3, między Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną a okręgowymi izbami lekarsko-weterynaryjnymi oraz sposób i częstotliwość przekazywania przez okręgowe izby lekarsko-weterynaryjne do Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej kwoty stanowiącej część opłaty przeznaczoną na pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 2 pkt 2;
- 2) sposób i częstotliwość przekazywania przez lekarzy weterynarii okręgowym izbom lekarsko-weterynaryjnym kwoty stanowiącej różnicę między wysokością opłaty a wynagrodzeniem przysługującym im za wydanie paszportu.

Art. 24h.⁴⁶⁾ Minister właściwy do spraw rolnictwa, z własnej inicjatywy lub na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii, może wystąpić do Komisji Europejskiej z wnioskiem, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia nr 576/2013.

Rozdział 4b

Wymagania weterynaryjne przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt cyrkowych

Art. 24i. 1. Powiatowy lekarz weterynarii wykonuje zadania i czynności właściwego organu w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (WE) nr 1739/2005 z dnia 21 października 2005 r. ustanawiającego wymogi dotyczące zdrowia zwierząt w odniesieniu do przemieszczania zwierząt cyrkowych między Państwami Członkowskimi (Dz. Urz. UE L 279 z 22.10.2005, str. 47), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1739/2005”, w tym przeprowadza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej kontrolę spełniania wymagań weterynaryjnych przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt cyrkowych, określonych w przepisach tego rozporządzenia.

2. Powiatowy lekarz weterynarii jest organem właściwym w szczególności do wydawania:

- 1) decyzji w sprawie nadania indywidualnego numeru rejestracji cyrku, o którym mowa w art. 4 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 1739/2005;
- 2) dokumentów określonych w art. 5–7 rozporządzenia nr 1739/2005;
- 3) upoważnienia, o którym mowa w art. 9 ust. 2 rozporządzenia nr 1739/2005.

3. Za wydanie dokumentów określonych w art. 5–7 rozporządzenia nr 1739/2005 powiatowy lekarz weterynarii pobiera opłatę stanowiącą dochód budżetu państwa.

4. Odmowa wydania upoważnienia, o którym mowa w art. 9 ust. 2 rozporządzenia nr 1739/2005, następuje w drodze decyzji.

Art. 24j. 1. Główny Lekarz Weterynarii zaopatruje powiatowych lekarzy weterynarii w druki dokumentów określonych w art. 5–7 rozporządzenia nr 1739/2005. Każdy z druków paszportów posiada indywidualny numer.

2. Powiatowy lekarz weterynarii, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, niezwłocznie informuje Głównego Lekarza Weterynarii o wydaniu decyzji, o której mowa w art. 24i ust. 2 pkt 1, oraz dokumentów określonych w art. 5–7 rozporządzenia nr 1739/2005.

3. Główny Lekarz Weterynarii prowadzi rejestr wydanych dokumentów określonych w art. 5–7 rozporządzenia nr 1739/2005.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość i sposób pobierania opłaty za wydanie dokumentów określonych w art. 5–7 rozporządzenia nr 1739/2005, mając na względzie koszty poniesione przy prowadzeniu rejestru, druku dokumentów, ich przekazywaniu i wydawaniu;
- 2) sposób ustalania indywidualnego numeru rejestracji cyrku, mając na względzie możliwość identyfikacji na tej podstawie danego cyrku.

⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 22 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Rozdział 5

Wymagania weterynaryjne dla niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego umieszczanych na rynku wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 25. Dopuszcza się umieszczenie na rynku, wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w art. 22 ust. 1, jeżeli przy ich wytworzeniu zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone dla danego rodzaju działalności nadzorowanej, której przedmiotem są te produkty.

Art. 26. (uchylony)

Rozdział 5a

Wymagania weterynaryjne dla produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych

Art. 26a. 1. Wymagania weterynaryjne dla produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych są określone w rozporządzeniu nr 1069/2009, w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia oraz w ustawie.

2. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

- 1) właściwy miejscowo powiatowy lekarz weterynarii na obszarze swojej właściwości wykonuje zadania i czynności państwa członkowskiego, właściwego organu oraz właściwej władzy określone w rozporządzeniu nr 1069/2009 i przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, w tym przeprowadza kontrole spełniania wymagań określonych w tych przepisach;
- 2) Główny Lekarz Weterynarii:
  - a) wykonuje zadania i czynności państwa członkowskiego, właściwego organu oraz właściwej władzy w zakresie udostępniania oraz przekazywania Komisji Europejskiej i państwu członkowskim Unii Europejskiej informacji, dokumentów i danych oraz dokonywania zgłoszeń i składania wniosków określonych w rozporządzeniu nr 1069/2009 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia,
  - b) wykonuje zadania i czynności właściwego organu i krajowego punktu kontaktowego w sprawach, o których mowa w art. 20, art. 30 i art. 49 rozporządzenia nr 1069/2009 oraz art. 16 ust. 2 i art. 27 ust. 1 akapit drugi lit. a rozporządzenia Komisji (UE) nr 142/2011 z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, oraz w sprawie wykonania dyrektywy Rady 97/78/WE w odniesieniu do niektórych próbek i przedmiotów zwolnionych z kontroli weterynaryjnych na granicach w myśl tej dyrektywy (Dz. Urz. UE L 54 z 26.02.2011, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 142/2011”.

3. Graniczny lekarz weterynarii wykonuje zadania i czynności:

- 1) właściwego organu odpowiedzialnego za punkt kontroli granicznej, właściwego organu punktu kontroli granicznej oraz zadania i czynności właściwego organu i urzędowego lekarza weterynarii w punkcie kontroli granicznej określone w rozporządzeniu nr 142/2011;
- 2) właściwego organu określone w art. 27 ust. 1 akapit pierwszy, art. 28 ust. 1 i 3, w załączniku XII w ust. 1 w lit. c i w załączniku XIV w rozdziale I w sekcji 2 ust. 4 lit. b rozporządzenia nr 142/2011.

4. Jeżeli wykonanie zadań lub czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3, wymaga indywidualnego rozstrzygnięcia o prawach lub obowiązkach adresatów przepisów wymienionych w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii albo graniczny lekarz weterynarii dokonuje rozstrzygnięcia w drodze decyzji.

5. Decyzjom wydanym w sprawach, o których mowa w rozporządzeniu nr 142/2011 w załączniku VI w rozdziale II:

- 1) w sekcji 2 w ust. 1 w lit. e pkt iii,
- 2) w sekcji 3 w ust. 2 lit. c,
- 3) w sekcji 4 w lit. b

– nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku gdy z rozporządzenia nr 1069/2009 lub z przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia wynika:

- 1)⁴⁷⁾ obowiązek podjęcia lub wykonania przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwy organ, właściwą władzę lub urzędowego lekarza weterynarii określonych zadań lub czynności, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań lub czynności wykonywanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, a także sposób ich wykonania,

⁴⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 23 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

2)⁴⁷⁾ możliwość podjęcia lub wykonania przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwy organ, właściwą władzę lub urzędowego lekarza weterynarii określonych zadań lub czynności, może określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań lub czynności wykonywanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, a także sposób ich wykonania

– mając na względzie zapobieżenie zagrożeniu stwarzanemu przez produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne dla zdrowia ludzi lub zwierząt oraz ograniczenie lub zlikwidowanie tego zagrożenia.

Art. 26b. Zabrania się przewozu wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przechowywania na tym terytorium nawozów organicznych i polepszaczy gleby w opakowaniach i workach o wadze przekraczającej 50 kg, które zostały oznakowane w sposób określony w załączniku VIII w rozdziale II w ust. 2 lit. c pkt ii tiret drugie rozporządzenia nr 142/2011.

Art. 26c. Jeżeli na terenach odosobnionych w rozumieniu art. 3 pkt 23 rozporządzenia nr 1069/2009, położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, występuje potrzeba zastosowania odstępstwa określonego w art. 19 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1069/2009, właściwy miejscowo wojewoda, kierując się potrzebą zapewnienia ochrony zdrowia ludzi i zwierząt, po uzgodnieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii, określa, w drodze rozporządzenia – aktu prawa miejscowego, granice terenów odosobnionych, na których stosuje się odstępstwa.

Art. 26d. 1. Przy przewozie wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych dopuszcza się przekazywanie informacji, o których mowa w art. 21 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1069/2009, przez ich umieszczenie w dokumencie handlowym, w który zaopatruje się produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego i produkty pochodne.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, wzór dokumentu handlowego, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze zapewnienie ochrony zdrowia ludzi i zwierząt, a także sprawny przepływ informacji o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktach pochodnych.

Art. 26e. 1. Powiatowy lekarz weterynarii zakazuje, w drodze decyzji, posiadaczowi zwierząt gospodarskich przemieszczania tych zwierząt w przypadku powzięcia podejrzenia, że w żywieniu tych zwierząt były stosowane niedozwolone produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne.

2. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, zwierzęta mogą być przemieszczone wyłącznie do rzeźni w celu zabicia. Przed dokonaniem przemieszczenia posiadacz zwierząt informuje powiatowego lekarza weterynarii, który wydał taką decyzję, o lokalizacji rzeźni, do której zostaną przemieszczone te zwierzęta.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii niezwłocznie podejmuje czynności mające na celu potwierdzenie albo wykluczenie podejrzenia, że w żywieniu zwierząt gospodarskich były stosowane niedozwolone produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne.

4. W przypadku wykluczenia podejrzenia, że w żywieniu zwierząt gospodarskich były stosowane niedozwolone produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne, powiatowy lekarz weterynarii cofa, w drodze decyzji, zakaz, o którym mowa w ust. 1.

5. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że w żywieniu zwierząt gospodarskich były stosowane niedozwolone produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje, w drodze decyzji, zabicie takich zwierząt.

6. Decyzjom, o których mowa w ust. 1 i 5, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 26f. 1. Powiatowy lekarz weterynarii zakazuje, w drodze decyzji, posiadaczowi produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, produktów pochodnych lub produktów zawierających produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne lub wytworzonych z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub z produktów pochodnych przemieszczania, zbywania lub udostępniania takich produktów, jeżeli posiadacz ten:

- 1) nie dokonał rejestracji, o której mowa w art. 6 ust. 1a pkt 1, lub
- 2) nie uzyskał zatwierdzenia albo warunkowego zatwierdzenia, o których mowa w art. 6 ust. 1a pkt 2.

2. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, przemieszczanie, zbycie lub udostępnienie produktów wymienionych w ust. 1 może być dokonane wyłącznie po uzyskaniu zgody powiatowego lekarza weterynarii, wydanej w drodze decyzji, na warunkach określonych w tej zgodzie.

3. Powiatowy lekarz weterynarii cofa, w drodze decyzji, zakaz, o którym mowa w ust. 1, w przypadku gdy posiadacz produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, produktów pochodnych lub produktów zawierających produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne lub wytworzonych z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub z produktów pochodnych dokona rejestracji, o której mowa w art. 6 ust. 1a pkt 1, lub uzyska zatwierdzenie albo warunkowe zatwierdzenie, o których mowa w art. 6 ust. 1a pkt 2.

4. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 26g. Próbki, o których mowa w załączniku XI w rozdziale I w sekcji 2 w lit. d rozporządzenia nr 142/2011, są pobierane i badane na koszt podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych.

Art. 26ga.⁴⁸⁾ Do podmiotu będącego odbiorcą przesyłki produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych, który został wskazany w świadectwie zdrowia lub innym dokumencie towarzyszącym przesyłce jako odbiorca tych produktów, stosuje się przepis art. 23a.

Art. 26h. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku gdy przepisy rozporządzenia nr 1069/2009 lub przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie tego rozporządzenia upoważniają państwo członkowskie Unii Europejskiej do wprowadzenia odrębnych regulacji prawnych, może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych oraz tryb postępowania z tymi produktami, w tym wprowadzić zakazy, nakazy i ograniczenia oraz wskazać przypadki, w których takich zakazów, nakazów i ograniczeń nie stosuje się, mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej dotyczących bezpieczeństwa epizootycznego oraz zapewnienie ochrony zdrowia ludzi i zwierząt.

2. Jeżeli wprowadzenie zakazów, nakazów i ograniczeń, o których mowa w ust. 1, wymaga indywidualnego rozstrzygnięcia o prawach lub obowiązkach adresatów przepisów wymienionych w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii dokonuje rozstrzygnięcia w drodze decyzji.

Rozdział 6

Wymagania weterynaryjne dla przemieszczania koniowatych

Art. 27. 1. Koniowate mogą być przemieszczane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, jeżeli:

- 1) są zidentyfikowane zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 2) zostały zbadane klinicznie przez urzędowego lekarza weterynarii nie później niż na 48 godzin przed załadunkiem i podczas tego badania nie wykazywały klinicznych objawów chorób;
- 3) nie miały kontaktu z koniowatymi chorymi na chorobę zakaźną zwierząt w okresie 15 dni poprzedzających dzień badania, o którym mowa w pkt 2;
- 4) pochodzą z gospodarstw, które ze względów zdrowotnych nie są objęte ograniczeniami, o których mowa w ust. 3 i 4;
- 5) nie są zwierzętami, które powinny być zabite lub poddane ubojowi zgodnie z programami zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, realizowanymi w regionie lub państwie pochodzenia zwierząt;
- 6) zostały spełnione inne wymagania zdrowotne dla zwierząt określone w przepisach wydanych na podstawie art. 30 pkt 1, przy przemieszczaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koniowatych z innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

2. W przypadku zarejestrowanych koniowatych wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się wyłącznie do koniowatych przeznaczonych do handlu.

3. Jeżeli nie wszystkie znajdujące się w gospodarstwie zwierzęta z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną były zabite lub poddane ubojowi w związku z zastosowaniem środków, o których mowa w ust. 1 pkt 5, koniowate nie mogą opuścić tego gospodarstwa w celu ich przemieszczenia:

- 1) przez co najmniej:
  - a) 6 miesięcy od dnia kontaktu ze zwierzęciem chorym na zarazę stadniczą lub zakażonym tą chorobą – w przypadku koniowatych podejrzanych o zakażenie tą chorobą lub podejrzanych o tę chorobę, z tym że dla ogiera okres ten liczy się do czasu jego wykastrowania,
  - b) 6 miesięcy od dnia, w którym koniowate chore na nosaciznę lub wirusowe zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego koni lub zakażone tymi chorobami zostały zabite lub poddane ubojowi,
  - c) 6 miesięcy w przypadku pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej,

⁴⁸⁾ Dodany przez art. 3 pkt 24 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- d) 1 miesiąc w przypadku wścieklizny,
  - e) 15 dni w przypadku wąglika;
- 2) do dnia, w którym, po zabiciu lub poddaniu ubojowi zwierząt chorych na niedokrwistość zakaźną koni lub zakażonych tą chorobą, pozostałe koniowate wykazały ujemną reakcję na dwa testy Cogginsa wykonane w trzymiesięcznych odstępach.

4. Jeżeli znajdujące się w gospodarstwie zwierzęta z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zostały zabite lub poddane ubojowi w związku z zastosowaniem środków, o których mowa w ust. 1 pkt 5, koniowate nie powinny opuszczać tego gospodarstwa w celu ich przemieszczenia przed upływem 30 dni od dnia, w którym zwierzęta zostały zabite lub poddane ubojowi, a obiekty znajdujące się w gospodarstwie poddane odkażaniu, z tym że w przypadku wąglika okres ten wynosi 15 dni.

5. Główny Lekarz Weterynarii może, w drodze decyzji, pozwolić na przemieszczenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej koniowatych, o których mowa w ust. 3 i 4, na zawody sportowe lub wyścigi konne, mimo niezachowania terminów określonych w tych przepisach, powiadamiając niezwłocznie Komisję Europejską o wydaniu takiego pozwolenia. Do wniosków o wydanie pozwolenia przepisy art. 13 ust. 6–8 stosuje się odpowiednio.

6.⁴⁹⁾ Spełnianie wymagań weterynaryjnych, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, jest potwierdzane w świadectwie zdrowia wystawionym przez urzędowego lekarza weterynarii państwa członkowskiego Unii Europejskiej wysyłającego zwierzęta.

7. W przypadku zarejestrowanych koniowatych potwierdza się wyłącznie wymagania weterynaryjne, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5 oraz ust. 3 i 4, w informacji o stanie zdrowia wystawionej przez urzędowego lekarza weterynarii państwa członkowskiego Unii Europejskiej wysyłającego te zwierzęta, dołączonej do dokumentów identyfikacyjnych tych zwierząt. Informacja o stanie zdrowia powinna być sporządzona co najmniej w jednym z języków urzędowych państwa wysyłającego zwierzęta i państwa ich przeznaczenia oraz jest ważna przez 10 dni od dnia przeprowadzenia badania klinicznego zwierząt dokonanego w celu jej wystawienia.

8. Spełnienie wymagania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, potwierdza się w szczególności na podstawie oświadczenia posiadacza zwierzęcia.

9. Koniowate przemieszczane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innych państw członkowskich Unii Europejskiej powinny być przemieszczane z gospodarstwa pochodzenia bezpośrednio lub za pośrednictwem miejsca gromadzenia, tak szybko, jak to możliwe.

Art. 28. 1. Główny Lekarz Weterynarii może, w drodze decyzji, pozwolić na przemieszczenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koniowatych, o których mowa w art. 27 ust. 3 i 4, przeznaczonych do uboju, mimo niezachowania terminów określonych w tych przepisach.

2. Wniosek o wydanie pozwolenia zawiera:

- 1) określenie państwa pochodzenia zwierząt;
- 2) liczbę zwierząt oraz ich numery identyfikacyjne lub numery ich dokumentów identyfikacyjnych;
- 3) określenie rzeźni, w której zwierzęta zostaną poddane ubojowi.

3. W pozwoleniu Główny Lekarz Weterynarii określa:

- 1) liczbę zwierząt oraz ich numery identyfikacyjne lub numery ich dokumentów identyfikacyjnych;
- 2) rzeźnię, w której zwierzęta zostaną poddane ubojowi.

4. W przypadku udzielenia pozwolenia:

- 1) koniowate powinny być oznakowane specjalnymi znakami wskazującymi na ich przeznaczenie do uboju, określonymi w przepisach Unii Europejskiej, o których mowa w art. 14 ust. 5;
- 2) świadectwo zdrowia zwierząt objętych pozwoleniem powinno zawierać numer i datę wydania pozwolenia;
- 3) koniowate powinny być dostarczone bezpośrednio do rzeźni i poddane ubojowi w terminie 5 dni od dnia dostarczenia.

5. Po dokonaniu uboju koniowatych, o których mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce położenia rzeźni, w której je poddano ubojowi, spisuje numery identyfikacyjne tych zwierząt lub numery ich dokumentów identyfikacyjnych i na wniosek właściwych organów miejsca wysyłki przesyła te numery jako potwierdzenie uboju zwierząt.

---

⁴⁹⁾ Zdanie drugie uchylone przez art. 3 pkt 25 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 28a.⁵⁰⁾ Do podmiotu będącego odbiorcą koniowatych przemieszczanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innych państw członkowskich Unii Europejskiej, który został wskazany w świadectwie zdrowia towarzyszącym przesyłce koniowatych jako odbiorca tych koniowatych, stosuje się przepis art. 23a.

Art. 29. 1. Koniowate mogą być przemieszczane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są spełnione wymagania, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 oraz ust. 3 i 4.

2. Powiatowy lekarz weterynarii może, w drodze decyzji, pozwolić na przemieszczenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koniowatych, o których mowa w art. 27 ust. 3 i 4, mimo niezachowania terminów określonych w tych przepisach:

- 1) na zawody sportowe lub wyścigi konne;
- 2) przeznaczonych do uboju.

3. Wniosek o wydanie pozwolenia zawiera:

- 1) określenie miejsca pochodzenia zwierząt;
- 2) liczbę zwierząt oraz ich numery identyfikacyjne lub numery ich dokumentów identyfikacyjnych;
- 3) określenie miejsca i terminu zawodów sportowych lub wyścigów konnych albo określenie rzeźni, w której zwierzęta zostaną poddane ubojowi.

4. W pozwoleniu powiatowy lekarz weterynarii określa:

- 1) liczbę zwierząt oraz ich numery identyfikacyjne lub numery ich dokumentów identyfikacyjnych;
- 2) rzeźnię, w której zwierzęta zostaną poddane ubojowi – w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

5. W przypadku udzielenia pozwolenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2:

- 1) koniowate powinny być oznakowane specjalnymi znakami wskazującymi na ich przeznaczenie do uboju określonymi w przepisach Unii Europejskiej, o których mowa w art. 14 ust. 5;
- 2) świadectwo zdrowia zwierząt objętych pozwoleniem powinno zawierać numer i datę wydania pozwolenia;
- 3) koniowate powinny być dostarczone bezpośrednio do rzeźni i poddane ubojowi w terminie 5 dni od dnia ich dostarczenia.

6. Po dokonaniu uboju koniowatych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce położenia rzeźni, w której poddano je ubojowi, spisuje numery identyfikacyjne tych zwierząt lub numery ich dokumentów identyfikacyjnych.

Art. 30. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania weterynaryjne, w tym wymagania zdrowotne dla zwierząt, przy przemieszczaniu koniowatych, biorąc pod uwagę ich przeznaczenie oraz mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać świadectwa zdrowia koniowatych, sposób ich wystawiania, a także wzory tych świadectw, z uwzględnieniem gatunku, przeznaczenia lub pochodzenia tych zwierząt, mając na względzie zapewnienie ujednolicenia wzoru tych świadectw z wzorami obowiązującymi w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 3) szczegółowe warunki i sposób sporządzania informacji o stanie zdrowia zarejestrowanych koniowatych oraz wzór tego dokumentu, mając na względzie konieczność zabezpieczenia tego dokumentu przed podrobieniem, przerobieniem lub sfalszowaniem.

Rozdział 7

Wymagania weterynaryjne dla umieszczania na rynku zwierząt akwakultury

Art. 31. 1. Zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu lub hodowli umieszcza się na rynku, jeżeli:

- 1) nie wykazują klinicznych objawów chorób;
- 2) pochodzą z gospodarstw lub obszarów hodowli mięczaków, w których nie stwierdzono podwyższonej śmiertelności;
- 3) nie są zwierzętami, które powinny być zabite lub poddane unieszkodliwieniu w związku ze zwalczaniem chorób zakaźnych tych zwierząt.

---

⁵⁰⁾ Dodany przez art. 3 pkt 26 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

2. Dopuszcza się umieszczanie na rynku zwierząt akwakultury przeznaczonych do chowu lub hodowli pochodzących z gospodarstw lub obszarów hodowli mięczaków, w których stwierdzono podwyższoną śmiertelność, jeżeli:

- 1) pochodzą z części gospodarstwa lub obszaru hodowli mięczaków, która nie jest powiązana z jednostką epizootyczną, w której stwierdzono podwyższoną śmiertelność;
- 2) w wyniku przeprowadzonej przez powiatowego lekarza weterynarii analizy ryzyka stwierdzono, że zwierzęta te nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia zwierząt w miejscu przeznaczenia.

3. Za obszar hodowli mięczaków uważa się obszar:

- 1) wód słodkich, morski, przyujściowy, kontynentalny lub lagunę, w którym znajdują się naturalne siedliska mięczaków lub miejsca wykorzystywane do hodowli mięczaków, z których zbiera się mięczaki, lub
- 2) wód słodkich, morski, przyujściowy lub lagunę, z granicami wyraźnie oznakowanymi bojami, stanowiskami lub jakimikolwiek innymi stałymi urządzeniami, wykorzystywany wyłącznie do naturalnego oczyszczania żywych mięczaków

– gdzie przedsiębiorstwa produkcyjne sektora akwakultury są objęte wspólnym systemem bezpieczeństwa biologicznego.

4. Za jednostkę epizootyczną uważa się grupę zwierząt wodnych przebywających na określonym obszarze w podobnym stopniu narażonych na kontakt z czynnikiem chorobotwórczym, w szczególności przez przebywanie w tym samym środowisku wodnym lub w wyniku działalności człowieka, zwiększających prawdopodobieństwo szybkiego rozprzestrzeniania się czynnika chorobotwórczego z jednej grupy tych zwierząt na inną.

Art. 32. 1. Zwierzęta akwakultury przeznaczone do odnowy populacji lub łowisk typu „wpuść i złów” powinny:

- 1) spełniać wymagania określone w art. 31 ust. 1;
- 2) pochodzić z gospodarstwa lub obszaru hodowli mięczaków o statusie zdrowotnym co najmniej równoważnym ze statusem zdrowotnym wód, do których mają zostać wpuszczone.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, inne wymagania weterynaryjne co do pochodzenia zwierząt akwakultury przeznaczonych do odnowy populacji lub łowisk typu „wpuść i złów” niż określone w ust. 1 pkt 2, mając na względzie postępy przy realizacji programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt akwakultury oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego na obszarze realizacji tego programu.

Art. 33. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo produkcyjne sektora akwakultury niezwłocznie przekazuje, w formie pisemnej, powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu dla miejsca wysyłki informację o umieszczeniu na rynku zwierząt akwakultury przeznaczonych do chowu, hodowli lub odnowy populacji, zawierającą miejsce pochodzenia i przeznaczenia tych zwierząt.

Art. 34. 1. Zwierzęta akwakultury z gatunków wrażliwych na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania, przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji, umieszcza się na rynku w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, które są uznane za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, jeżeli pochodzą z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, strefy lub enklawy, uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt.

2. Zwierzęta akwakultury, o których mowa w ust. 1, znajdujące się w stadiach rozwoju, w których nie przenoszą danej choroby podlegającej obowiązkowi zwalczania, mogą być umieszczane na rynku w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, które są uznane za wolne od danej choroby zakaźnej tych zwierząt, także gdy pochodzą z obszaru o innym statusie epizootycznym w odniesieniu do danej choroby.

3. Wykaz:

- 1) stadiów rozwoju zwierząt, o których mowa w ust. 2,
- 2) gatunków zwierząt akwakultury wrażliwych na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania

– określają przepisy Unii Europejskiej dotyczące wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury i produktów akwakultury oraz zapobiegania niektórym chorobom zwierząt wodnych i zwalczania tych chorób.

Art. 35. 1. Zwierzęta akwakultury z gatunków innych niż wrażliwe na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania, przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji, będące wektorami, umieszcza się na rynku w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, które są uznane za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, jeżeli:

- 1) pochodzą z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, strefy lub enklawy, uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, lub
- 2) przebywały w miejscu kwarantanny, w wodzie pozbawionej danego czynnika chorobotwórczego, przez okres wystarczający do zminimalizowania ryzyka przeniesienia danej choroby do poziomu zapobiegającego jej przeniesieniu.

2. Wykaz wektorów, o których mowa w ust. 1, oraz ich stadiów rozwoju i warunków, w których mogą one przenosić czynnik chorobotwórczy, określają przepisy Unii Europejskiej dotyczące wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury i produktów akwakultury oraz zapobiegania niektórym chorobom zwierząt wodnych i zwalczania tych chorób.

Art. 36. 1. Zwierzęta akwakultury z gatunków wrażliwych na choroby, dla których mogą być opracowane programy określone w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3, oraz produkty z nich pozyskane umieszcza się na rynku w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, które są uznane za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, w celu dalszego przetworzenia, jeżeli:

- 1) pochodzą z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, strefy lub enklawy, uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt lub
- 2) są przetwarzane w zakładzie przetwórczym w sposób zapobiegający rozprzestrzenianiu się chorób tych zwierząt, lub
- 3) zostały poddane ubojowi i wypatroszone przed ich wysyłką – w przypadku ryb;
- 4) są wysyłane jako produkty nieprzetworzone lub przetworzone – w przypadku mięczaków i skorupiaków.

2. Za dalsze przetwarzanie uważa się przetwarzanie zwierząt akwakultury, przed ich spożyciem przez ludzi, przy użyciu jakichkolwiek środków i metod naruszających ich pierwotną budowę anatomiczną, obejmujących w szczególności wykrwawianie, patroszenie, odgławianie, krojenie i filetowanie, w wyniku których powstają odpady lub produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, które mogą stwarzać ryzyko rozprzestrzenienia się chorób tych zwierząt.

3. Żywe zwierzęta akwakultury, o których mowa w ust. 1, mogą być tymczasowo przetrzymywane w miejscu przetwarzania znajdującym się w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, które są uznane za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, jeżeli:

- 1) pochodzą z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, strefy lub enklawy, uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, lub
- 2) są tymczasowo przetrzymywane w zakładach wysyłkowych, zakładach oczyszczania lub innych zakładach prowadzących podobną działalność:
  - a) wyposażonych w system oczyszczania ścieków unieszkodliwiający dany czynnik chorobotwórczy, lub
  - b) stosujących inny niż określony w lit. a sposób oczyszczania ścieków zmniejszający do dopuszczalnego poziomu ryzyko przeniesienia danej choroby zakaźnej zwierząt akwakultury do wód naturalnych.

4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do zwierząt akwakultury z gatunków wrażliwych na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania oraz produktów z nich pozyskanych, umieszczanych na rynku w celu bezpośredniego spożycia przez ludzi, jeżeli są one zapakowane w opakowania przeznaczone do sprzedaży detalicznej, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 853/2004.

5. Przepis ust. 3 stosuje się także do żywych mięczaków i skorupiaków z gatunków wrażliwych na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania, tymczasowo umieszczanych w wodach naturalnych lub zakładach wysyłkowych, zakładach oczyszczania lub innych zakładach prowadzących podobną działalność.

Art. 37. Dzikie zwierzęta wodne z gatunków wrażliwych na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania, złowione w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, które nie są uznane za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, umieszcza się na rynku w gospodarstwie lub obszarze hodowli mięczaków znajdujących się na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w strefie lub enklawie, uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt, jeżeli zostały poddane kwarantannie, pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii, przez okres wystarczający do zminimalizowania ryzyka przeniesienia danej choroby do poziomu zapobiegającego jej przeniesieniu.

Art. 38. 1. Do stref lub enklaw:

- 1) uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3, mogą być wprowadzane zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji pochodzące wyłącznie ze stref lub enklaw uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt;
- 2) o statusie nieokreślonym mogą być wprowadzane zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji pochodzące ze stref lub enklaw o statusie nieokreślonym, uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 3;
- 3) skażonych mogą być wprowadzane zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji pochodzące ze stref lub enklaw skażonych, o statusie nieokreślonym, uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3.

2. Ze stref lub enklaw:

- 1) uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt, zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji mogą być wysyłane do stref lub enklaw skażonych, o statusie nieokreślonym, uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3;
- 2) o statusie nieokreślonym lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 3, zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji mogą być wysyłane do stref lub enklaw o statusie nieokreślonym lub skażonych;
- 3) skażonych lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 1, zwierzęta akwakultury przeznaczone do chowu, hodowli lub odnowy populacji mogą być wysyłane wyłącznie do stref lub enklaw skażonych.

3. Zwierzęta akwakultury:

- 1) określone w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 3,
- 2) określone w ust. 2 pkt 1, wysyłane do stref lub enklaw uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych zwierząt lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3,
- 3) umieszczane na rynku w państwie członkowskim Unii Europejskiej, strefie lub enklawie, uznanych za wolne od danych chorób zakaźnych tych zwierząt lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3, w celu dalszego przetwarzania

– zaopatruje się w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii.

4. Świadectwo zdrowia zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 3, dołącza się wyłącznie do przesyłki ryb żywych lub niewypatroszonych oraz mięczaków i skorupiaków, jeżeli nie są wysyłane jako produkty nieprzetworzone lub przetworzone.

5. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje właściwemu organowi państwa członkowskiego Unii Europejskiej miejsca przeznaczenia zwierząt akwakultury, za pomocą elektronicznego systemu wymiany informacji, informacje o przemieszczaniu między państwami członkowskimi Unii Europejskiej:

- 1) zwierząt akwakultury – w przypadku gdy jest wymagane świadectwo zdrowia;
- 2) żywych zwierząt akwakultury przeznaczonych do chowu, hodowli lub odnowy populacji – w przypadku gdy nie jest wymagane świadectwo zdrowia.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, strefie lub enklawie uznanych za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt naruszenia wymagań niezbędnych do utrzymania tego statusu, zakazuje, w drodze rozporządzenia, przemieszczania zwierząt akwakultury z gatunków wrażliwych na choroby, dla których mogą być opracowane programy określone w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3 oraz ich wektorów do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, stref lub enklaw o wyższym statusie zdrowotnym w odniesieniu do danej choroby, dla której mogą być opracowane programy określone w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 3, mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i ochronę zdrowia zwierząt oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

7. Minister właściwy do spraw rolnictwa może, w drodze rozporządzenia, określić wzory świadectw zdrowia zwierząt akwakultury, o których mowa w ust. 3, mając na względzie zapewnienie ujednolicenia wzoru tych świadectw z wzorami obowiązującymi w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Art. 39. Zwierzęta akwakultury umieszczane na rynku transportuje się w warunkach umożliwiających zachowanie przez nie stanu zdrowia oraz pozwalających na zachowanie statusu zdrowotnego miejsca ich przeznaczenia lub tranzytu.

Art. 40. 1. Dopuszcza się umieszczanie na rynku w celach naukowych zwierząt akwakultury oraz produktów z nich pozyskanych, niespełniających wymagań określonych w art. 31–39, jeżeli na to umieszczenie zostało wydane pozwolenie Głównego Lekarza Weterynarii.

2. Wniosek o wydanie pozwolenia składa się nie później niż na 14 dni przed dniem zamierzonego umieszczenia na rynku.

3. Wniosek o wydanie pozwolenia zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu umieszczającego na rynku zwierzęta lub produkty;
- 2) określenie gatunku, rodzaju i liczby umieszczanych na rynku zwierząt lub produktów;
- 3) miejsce pochodzenia i przeznaczenia zwierząt lub produktów;
- 4) termin zamierzonego umieszczenia na rynku zwierząt lub produktów.

4. Do wniosku o wydanie pozwolenia dołącza się kopię dowodu uiszczenia opłaty za rozpatrzenie tego wniosku, w wysokości określonej w przepisach o Inspekcji Weterynaryjnej.

5. W pozwoleniu określa się szczegółowe wymagania zdrowotne mające zastosowanie do zwierząt będących przedmiotem przesyłki.

6. Jeżeli zwierzęta, o których mowa w ust. 1, są przemieszczane do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, Główny Lekarz Weterynarii przekazuje informację o tym przemieszczaniu właściwym organom państw członkowskich tranzytu i przeznaczenia.

Art. 40a. 1. Przepisy art. 31–40 stosuje się do ozdobnych zwierząt wodnych umieszczanych na rynku, z wyłączeniem ozdobnych zwierząt wodnych utrzymywanych w akwariach komercyjnych, sklepach zoologicznych, sklepach ogrodniczych, stawach ogrodowych lub hurtowniach, jeżeli obiekty te:

- 1) nie mają bezpośredniego kontaktu z wodami naturalnymi lub
- 2) są wyposażone w system oczyszczania ścieków ograniczający do dopuszczalnego poziomu ryzyko przeniesienia chorób zakaźnych tych zwierząt do wód naturalnych.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania weterynaryjne, jakie powinny spełniać ozdobne zwierzęta wodne umieszczane na rynku, mając na względzie aktualną sytuację epizootyczną, status epizootyczny państwa, strefy lub enklawy oraz przepisy Unii Europejskiej obowiązujące w tym zakresie.

Art. 40b.⁵¹⁾ Do podmiotu będącego odbiorcą zwierząt akwakultury przemieszczanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innych państw członkowskich Unii Europejskiej, który został wskazany w świadectwie zdrowia lub innym dokumencie towarzyszącym przesyłce zwierząt akwakultury jako odbiorca tych zwierząt, stosuje się przepis art. 23a.

Rozdział 8

Zasady zwalczania chorób zakaźnych zwierząt

Art. 41. 1. Obowiązkowi zwalczania podlegają choroby zakaźne zwierząt:

- 1) wymienione w załączniku nr 2;
- 2) objęte programami, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 1 lub 4, na zasadach określonych w tych programach.

2. Obowiązkowi rejestracji podlegają choroby zakaźne zwierząt wymienione w załączniku nr 3.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia:

- 1) inne niż wymienione w załączniku nr 2 choroby zakaźne zwierząt podlegające obowiązkowi zwalczania na obszarze całego kraju lub jego części,
- 2) inne niż wymienione w załączniku nr 3 choroby zakaźne zwierząt podlegające obowiązkowi rejestracji na obszarze całego kraju lub jego części

– mając na względzie rozwój sytuacji epizootycznej i epidemicznej, jak również ochronę zdrowia publicznego, w tym zdrowia zwierząt, oraz międzynarodowe wymagania sanitarno-weterynaryjne obowiązujące w zakresie obrotu zwierzętami i produktami.

Art. 42. 1. W przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, a w szczególności poronienia u bydła, świń, owiec i kóz, objawów neurologicznych u zwierząt, znacznej liczby nagłych padnięć, zmian o charakterze krost, pęcherzy, nadżerek lub wybroczyn na skórze i błonach śluzowych zwierząt kopytnych oraz podwyższonej śmiertelności zwierząt akwakultury, posiadacz zwierzęcia jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezidenta miasta);
- 2) pozostawienia zwierząt w miejscu ich przebywania i niewprowadzania tam innych zwierząt;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub chorobę, lub zwłoki zwierzęce;
- 4)²⁾ wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów, w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, pasz, wody, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu, w którym wystąpiła choroba;

⁵¹⁾ Dodany przez art. 3 pkt 27 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej zwierząt i zwłok zwierzęcych do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy ich wykonywaniu;
- 6) udzielania organom Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w imieniu tych organów wyjaśnień i podawania informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

1a. Posiadacz zwierząt gospodarskich natychmiast informuje powiatowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia bydła, owiec lub kóz.

2. W przypadku powzięcia informacji wskazujących na możliwość wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt przez podmioty prowadzące działalność w zakresie:

- 1) pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania lub obrotu niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego oraz działalność nadzorowaną w zakresie określonym w art. 4 ust. 3,
- 2) produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego

– przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w ust. 1 i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej.

3a. Obowiązki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 5 i 6, w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących (dzikich), realizują również myśliwi oraz dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego.

4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

5. Podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej, jeżeli na podstawie zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

6. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub ust. 2–5, podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, a w szczególności:

- 1) nakazuje posiadaczowi zwierząt sporządzenie i aktualizację spisu wszystkich zwierząt lub zwłok zwierzęcych;
- 1a)²⁾ ustala stan ilościowy produktów, w szczególności mięsa, mleka oraz pasz, ściółki i nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu, w którym wystąpiła choroba, w zależności od choroby zakaźnej zwierząt;
- 2) przeprowadza dochodzenie epizootyczne;
- 3) przeprowadza badanie kliniczne zwierząt;
- 4) pobiera i wysyła próbki do badań laboratoryjnych.

7. Dochodzenie epizootyczne, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, obejmuje co najmniej ustalenie:

- 1) okresu, w którym choroba zakaźna zwierząt mogła rozwijać się w gospodarstwie przed podejrzeniem lub stwierdzeniem jej wystąpienia u zwierząt z gatunku wrażliwego;
- 2) miejsca pochodzenia źródła choroby zakaźnej zwierząt wraz z ustaleniem innych gospodarstw, w których zwierzęta z gatunku wrażliwego mogły zostać zakażone;
- 3) dróg przemieszczania się ludzi, zwierząt i przedmiotów, które mogły być przyczyną szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt, do lub z gospodarstwa – w okresie, o którym mowa w pkt 1.

8. Powiatowy lekarz weterynarii natychmiast informuje wojewódzkiego lekarza weterynarii, w tym w formie elektronicznej, o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt wymienionej w pkt 1–15 załącznika nr 2 oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

9. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje natychmiast Głównemu Lekarzowi Weterynarii, w tym w formie elektronicznej, informacje o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt wymienionej w pkt 1–15 załącznika nr 2 oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

10. W przypadku uzasadnionego podejrzenia choroby zakaźnej zwierząt lub jej stwierdzenia powiatowy lekarz weterynarii stosuje środki przewidziane dla zwalczania danej choroby.

11. Powiatowy lekarz weterynarii, w drodze rozporządzenia – aktu prawa miejscowego, może na czas określony wyznaczyć, wokół gospodarstwa, w którym przebywają zwierzęta i co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie wystąpienia jednego lub więcej przypadków choroby zakaźnej zwierząt, obszar, na którym przez ten czas może stosować środki przewidziane dla zwalczania danej choroby.

Art. 43. 1. Zakazuje się wykonywania szczepień przeciwko:

- 1) chorobom zakaźnym zwierząt wymienionym w załączniku nr 4.
- 2) (uchylony)

1a. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w przypadku chorób zakaźnych zwierząt wymienionych w załączniku nr 4 w pkt 25–31, dotyczy wyłącznie stref lub enklaw uznanych za wolne od tych chorób lub objętych programem określonym w art. 57 ust. 1 pkt 3.

2. Zakazu, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do szczepionek podawanych w innym celu niż wytworzenie aktywnej odporności u zwierząt z gatunków wrażliwych, szczególnie w celach badań laboratoryjnych, naukowych lub badania szczepionek. Badania te wykonuje się po uprzednim powiadomieniu Głównego Lekarza Weterynarii.

3. Jeżeli przepisy Unii Europejskiej przewidują taką możliwość, dopuszcza się przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, po powiadomieniu Komisji Europejskiej lub za jej zgodą, wykonywanie szczepień przeciwko chorobom zakaźnym zwierząt wymienionym w załączniku nr 4.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wymienione w załączniku nr 4 choroby zakaźne zwierząt, przeciwko którym nie wykonuje się szczepień, mając na względzie ochronę zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

Art. 43a. 1. Badania i inne czynności z żywym czynnikiem zakaźnym, jego materiałem genetycznym, antygenami lub szczepionkami wytwarzanymi z takich antygenów przeprowadzane lub wykonywane w celach badawczym, diagnostycznym lub wytwórczym mogą być przeprowadzane lub wykonywane wyłącznie w zatwierdzonych pomieszczeniach, obiektach lub laboratoriach, jeżeli przepisy Unii Europejskiej dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przewidują obowiązek zatwierdzenia takich pomieszczeń, obiektów lub laboratoriów.

2. Zatwierdzenia pomieszczenia, obiektu lub laboratorium dokonuje Główny Lekarz Weterynarii, na wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić badania i inne czynności określone w ust. 1, jeżeli pomieszczenie, obiekt lub laboratorium, osoby przeprowadzające takie badania i wykonujące takie czynności oraz metody przeprowadzania takich badań lub wykonywania takich czynności spełniają wymagania bezpieczeństwa biologicznego określone w przepisach o Inspekcji Weterynaryjnej oraz w przepisach Unii Europejskiej, w tym wprowadzających podręczniki badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), dotyczących prac z żywymi czynnikami zakaźnymi w laboratoriach oraz pomieszczeniach ze zwierzętami laboratoryjnymi.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 2) określenie rodzaju i zakresu przeprowadzanych badań lub wykonywanych czynności;
- 3) określenie lokalizacji pomieszczenia, obiektu lub laboratorium, w których mają być przeprowadzane badania lub wykonywane czynności.

4.⁵²⁾ Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się opinię o spełnianiu wymagań niezbędnych do zatwierdzenia określonych w ust. 2, wydaną przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych, a w przypadku gdy nie ma takiego krajowego laboratorium referencyjnego lub wniosek dotyczy zatwierdzenia takiego krajowego laboratorium referencyjnego lub jego pomieszczenia lub obiektu – wydaną przez krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub laboratorium referencyjne Unii Europejskiej.

5. Główny Lekarz Weterynarii w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku i opinii, o których mowa w ust. 2 i 4, przeprowadza kontrolę w pomieszczeniu, obiekcie lub laboratorium.

---

⁵²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 28 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

6. Główny Lekarz Weterynarii po przeprowadzeniu kontroli, o której mowa w ust. 5, w drodze decyzji:

- 1) zatwierdza pomieszczenie, obiekt lub laboratorium po stwierdzeniu spełnienia wymagań niezbędnych do zatwierdzenia określonych w ust. 2;
- 2) odmawia zatwierdzenia pomieszczenia, obiektu lub laboratorium po stwierdzeniu, że nie są spełnione wymagania niezbędne do zatwierdzenia określone w ust. 2.

7. Główny Lekarz Weterynarii ogłasza, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii, wykaz podręczników badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) dotyczących prac z żywymi czynnikami zakaźnymi w laboratoriach oraz pomieszczeniach ze zwierzętami laboratoryjnymi.

Art. 43b. 1. W przypadku stwierdzenia naruszenia wymagań określonych w art. 43a ust. 2, Główny Lekarz Weterynarii wydaje decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych naruszeń w określonym terminie.

2. W przypadku niezastosowania się do nakazu zawartego w decyzji, o której mowa w ust. 1, Główny Lekarz Weterynarii cofa, w drodze decyzji, zatwierdzenie pomieszczenia, obiektu lub laboratorium.

3. Decyzjom, o których mowa w ust. 1 i 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 43c. 1. Główny Lekarz Weterynarii prowadzi i aktualizuje wykaz zatwierdzonych pomieszczeń, obiektów i laboratoriów.

2. Główny Lekarz Weterynarii przekazuje Komisji Europejskiej wykaz zatwierdzonych pomieszczeń, obiektów i laboratoriów oraz informuje Komisję o każdej zmianie dokonanej w tym wykazie.

Art. 44. 1. W celu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, może:

- 1) nakazać odosobnienie, strzeżenie lub obserwację zwierząt chorych lub zakażonych albo podejrzanych o zakażenie lub o chorobę;
- 2) wyznaczyć określone miejsce jako ognisko choroby;
- 3) zakazać wydawania świadectw zdrowia, dokumentów handlowych lub przewozowych;
- 4) nakazać zabicie lub ubój zwierząt chorych lub zakażonych, podejrzanych o zakażenie lub o chorobę albo zwierząt z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt;
- 5)²⁾ nakazać oczyszczenie i odkażenie miejsc oraz środków transportu, a także odkażenie, zniszczenie lub usunięcie w sposób wykluczający niebezpieczeństwo szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt pasz, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, oraz przedmiotów, z którymi miały kontakt zwierzęta chore, zakażone lub podejrzane o zakażenie lub o chorobę;
- 6) zakazać osobom, które były lub mogły być w kontakcie ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanyymi o zakażenie lub o chorobę, czasowego opuszczenia ogniska choroby;
- 7) nakazać odkażanie rzeczy osób, które miały lub mogły mieć kontakt ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanyymi o zakażenie lub o chorobę;
- 8)²⁾ zakazać karmienia zwierząt określonymi paszami lub pojenia z określonych zbiorników i ujęć wody;
- 9)²⁾ zakazać w ognisku choroby wprowadzania, przeprowadzania i wyprowadzania zwierząt lub sprowadzania i wywożenia produktów, zwłok zwierzęcych i pasz;
- 10) nakazać:
  - a) badanie kliniczne zwierząt z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych,
  - b) przeprowadzenie sekcji zwłok zwierzęcych z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych,
  - c) wykonywanie określonych zabiegów na zwierzętach, w tym przeprowadzanie szczepień;
- 11) zakazać używania zwierząt w celu rozmnażania;
- 12)²⁾ określać sposób postępowania ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanyymi o zakażenie lub o chorobę, zwłokami zwierzęcymi, produktami oraz paszami zakażonymi lub podejrzanyymi o zakażenie;
- 12a) nakazać podmiotom prowadzącym działalność w zakresie przetwarzania oraz wykorzystywania ubocznych produktów zwierzęcych unieszkodliwienie zwłok zwierzęcych w związku ze zwalczaniem chorób zakaźnych, produktów pozyskanych od tych zwierząt oraz przedmiotów, z którymi miały kontakt zabite zwierzęta;

- 12b) nakazać posiadaczowi gospodarstwa podjęcie określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego;
- 12c) nakazać posiadaczowi gospodarstwa podjęcie określonych działań w celu umożliwienia wykonania odstrzału sanitarnego zwierząt wolno żyjących (dzikich) lub zakazać działań uniemożliwiających lub utrudniających wykonanie tego odstrzału;
- 13) nakazać podmiotom zajmującym się ubojem zwierząt przeprowadzenie uboju z określeniem jego warunków;
- 14) nakazać podmiotom zajmującym się transportem zwierząt lub zwłok zwierzęcych ich transport do wskazanych miejsc;
- 15) nakazać podmiotom prowadzącym działalność w zakresie produkcji produktów ich przetworzenie oraz, jeżeli jest to konieczne, zastosowanie do tego przetworzenia określonej technologii;
- 16) nakazać podmiotom prowadzącym działalność w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa produkcyjnego sektora akwakultury podjęcie czynności prowadzących do ograniczenia lub wyeliminowania czynnika chorobotwórczego;
- 17) określić stosowanie środków innych niż wymienione w pkt 1–16, wynikających ze stosowanych bezpośrednio w systemie prawa polskiego przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, zapewniających bezpieczeństwo epizootyczne, w szczególności zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie zagrożeń dla zdrowia publicznego.

1a. W przypadku zagrożenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt powiatowy lekarz weterynarii może, w drodze decyzji:

- 1) nakazać odosobnienie, strzeżenie lub obserwację zwierząt chorych lub zakażonych albo podejrzanych o zakażenie lub o chorobę;
- 2) zakazać wydawania świadectw zdrowia, dokumentów handlowych lub przewozowych;
- 3²⁾ nakazać oczyszczenie i odkażenie miejsc oraz środków transportu, a także odkażenie, zniszczenie lub usunięcie w sposób wykluczający niebezpieczeństwo szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt pasz, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, oraz przedmiotów, z którymi miały kontakt zwierzęta chore, zakażone lub podejrzane o zakażenie lub o chorobę;
- 4) nakazać odkażanie rzeczy osób, które miały lub mogły mieć kontakt ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanymi o zakażenie lub o chorobę;
- 5²⁾ zakazać karmienia zwierząt określonymi paszami lub pojenia z określonych zbiorników i ujęć wody;
- 6) nakazać:
  - a) badanie kliniczne zwierząt z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych,
  - b) przeprowadzenie sekcji zwłok zwierzęcych z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych,
  - c) wykonywanie określonych zabiegów na zwierzętach, w tym przeprowadzanie szczepień;
- 7) nakazać posiadaczowi gospodarstwa podjęcie określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego.

1b. Jeżeli na obszarze innego powiatu istnieje konieczność zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 12a oraz 13–15 i 17, powiatowy lekarz weterynarii wnioskuje o zastosowanie tych środków do właściwego powiatowego lekarza weterynarii, który wydaje decyzję w sprawie zastosowania tych środków.

2. Decyzjom, o których mowa w ust. 1–1b, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3. Przepisów ust. 1 pkt 3 i ust. 1a pkt 2 nie stosuje się do wydawania świadectw zdrowia dla zwierząt akwakultury.

Art. 45. 1. W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania powiatowy lekarz weterynarii, w drodze rozporządzenia – aktu prawa miejscowego, może:

- 1) określić obszar, na którym występuje choroba zakaźna zwierząt lub zagrożenie wystąpienia tej choroby, w szczególności jako obszar zapowietrzony lub zagrożony, oraz sposób oznakowania obszaru zapowietrzonego i zagrożonego;
- 2) wprowadzić czasowe ograniczenia w przemieszczaniu się osób lub pojazdów;
- 3) czasowo zakazać organizowania:
  - a) widowisk, zgromadzeń, pochodów lub nakazać czasowe zawieszenie określonej działalności,
  - b) targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, polowań i odłowów zwierząt łownych;

- 3a) zakazać utrzymywania, chowu lub hodowli zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 3b) czasowo zakazać dokarmiania zwierząt łownych;
- 4) ograniczyć przemieszczanie lub obrót albo zakazać przemieszczania lub obrotu zwierzętami niektórych gatunków, zwłokami zwierzęcymi, produktami, surowcami i produktami rolnymi lub paszami oraz innymi przedmiotami, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej zwierząt;
- 5) nakazać zaopatrywanie zwierząt lub produktów w świadectwa zdrowia wystawiane przez urzędowego lekarza weterynarii;
- 5a) nakazać posiadaczom zwierząt zgłaszanie miejsc, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt, powiatowemu lekarzowi weterynarii;
- 6) nakazać przeprowadzenie zabiegów na zwierzętach, w tym szczepień;
- 7)²⁾ nakazać oczyszczanie, odkażanie, deratyzację i dezynsekcję miejsc przebywania zwierząt lub miejsc przechowywania i przetwarzania zwłok zwierzęcych, produktów, pasz, a także oczyszczanie i odkażanie środków transportu;
- 8) nakazać odstrzał sanitarny zwierząt na określonym obszarze, w tym nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich odstrzał sanitarny zwierząt wolno żyjących (dzikich);
- 8a) nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich zgłaszanie przypadków padnięć lub dostarczanie odstrzelonych zwierząt łownych do określonych miejsc;
- 8b) nakazać zagospodarowanie w określony sposób tusz odstrzelonych lub upolowanych zwierząt łownych, zwłok tych zwierząt lub ubocznych produktów pochodzących od tych zwierząt;
- 8c) nakazać zarządcom dróg publicznych:
  - a) zamykanie znajdujących się w pasach drogowych przejść dla zwierząt lub
  - b) wykonywanie przeszkód technicznych, w szczególności budowę ogrodzeń lub zabezpieczeń technicznych, lub
  - c) wykładanie mat dezynfekcyjnych, a także ich utrzymywanie po wyłożeniu w stanie zapewniającym skuteczne działanie środka dezynfekcyjnego;
- 8d) nakazać zarządcom przejść granicznych wykonanie określonych działań lub zastosowanie określonego sprzętu, urządzeń i materiałów na przejściach granicznych;
- 8e) nakazać podjęcie określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego;
- 8f) nakazać pobieranie próbek do badań laboratoryjnych i określić sposób ich pobierania;
- 8g) nakazać odłów zwierząt łownych wraz z określeniem sposobu jego przeprowadzenia oraz postępowania z odłowionymi zwierzętami, w tym ich uśmiercenie;
- 8h) nakazać podmiotom prowadzącym odłów zwierząt łownych lub wyłapywanie bezdomnych zwierząt określony sposób postępowania z odłowionymi lub wyłapanymi zwierzętami;
- 8i) nakazać poszukiwanie padłych zwierząt;
- 8j) nakazać podmiotom zajmującym się transportem zwierząt lub zwłok zwierzęcych ich transport do wskazanych miejsc;
- 9) nakazać podmiotom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji produktów lub pasz zastosowanie określonej technologii;
- 10) nakazać utrzymywanie zwierząt, w tym ich karmienie lub pojenie, w określony sposób;
- 11) określić stosowanie środków innych niż wymienione w pkt 1–10, wynikających ze stosowanych bezpośrednio w systemie prawa polskiego przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, zapewniających bezpieczeństwo epizootyczne, w szczególności zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie zagrożeń dla zdrowia publicznego.

1a. Podmiotowi, który poniósł koszty związane z realizacją nakazów, o których mowa w ust. 1 pkt 8a, 8b, 8c lit. c, pkt 8d i 9, przysługuje ze środków budżetu państwa zwrot kosztów faktycznie poniesionych w związku z realizacją tych nakazów.

1b. W przypadku wydania nakazów, o których mowa w ust. 1 pkt 8, 8g, 8i i 8j, właściciele lub posiadacze gruntów, których dotyczą te nakazy, oraz osoby trzecie są obowiązani do powstrzymania się od podejmowania czynności utrudniających lub uniemożliwiających realizację tych nakazów.

2. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć obszaru tylko jednego powiatu.

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, wchodzi w życie z dniem podania do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

4. Powiatowy lekarz weterynarii uchyła wydane rozporządzenie niezwłocznie po ustaniu zagrożenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania lub jej likwidacji.

Art. 46. 1. W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania i potrzeby zarządzenia środków, o których mowa w art. 45 ust. 1, na obszarze przekraczającym obszar jednego powiatu właściwy powiatowy lekarz weterynarii informuje o tym natychmiast właściwego wojewódzkiego lekarza weterynarii.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) określenie choroby zakaźnej zwierząt;
- 2) określenie obszaru zagrożonego wystąpieniem lub obszaru występowania choroby zakaźnej zwierząt;
- 3) uzasadnienie podjęcia środków.

3. Wojewoda w przypadku, o którym mowa w ust. 1, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, w drodze rozporządzenia:

- 1) określa obszar, na którym występuje choroba zakaźna zwierząt lub zagrożenie wystąpienia tej choroby, w szczególności jako obszar zapowietrzony lub zagrożony, oraz sposób oznakowania obszaru zapowietrzonego i zagrożonego lub
- 2) wprowadza czasowe ograniczenia w przemieszczaniu się osób lub pojazdów, lub
- 3) czasowo zakazuje organizowania:
  - a) widowisk, zgromadzeń, pochodów lub nakazuje czasowe zawieszenie określonej działalności, lub
  - b) targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, polowań i odłowów zwierząt łownych, lub
- 3a) zakazuje utrzymywania, chowu lub hodowli zwierząt z gatunków wrażliwych, lub
- 3b) czasowo zakazuje dokarmiania zwierząt łownych, lub
- 4) ogranicza przemieszczanie lub obrót albo zakazuje przemieszczania lub obrotu zwierzętami niektórych gatunków, zwłokami zwierzęcymi, produktami, surowcami i produktami rolnymi lub paszami oraz innymi przedmiotami, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej zwierząt, lub
- 5) nakazuje zaopatrywanie zwierząt lub produktów w świadectwa zdrowia wystawiane przez urzędowego lekarza weterynarii, lub
- 5a) nakazuje posiadaczom zwierząt zgłaszanie miejsc, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt, powiatowemu lekarzowi weterynarii, lub
- 6) nakazuje przeprowadzenie zabiegów na zwierzętach, w tym szczepień, lub
- 7)²⁾ nakazuje oczyszczanie, odkażanie, deratyzację i dezynsekcję miejsc przebywania zwierząt lub miejsc przechowywania i przetwarzania zwłok zwierzęcych, produktów, pasz, a także oczyszczanie i odkażanie środków transportu, lub
- 8) nakazuje odstrzał sanitarny zwierząt na określonym obszarze, w tym nakazuje dzierżawcom lub zarządom obwodów łowieckich odstrzał sanitarny zwierząt wolno żyjących (dzikich), lub
- 8a) nakazuje utrzymywanie zwierząt, w tym ich karmienie lub pojenie, w określony sposób, lub
- 8b) nakazuje dzierżawcom lub zarządom obwodów łowieckich zgłaszanie przypadków padnięć lub podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej u określonych gatunków zwierząt lub dostarczanie odstrzelonych zwierząt do określonych miejsc, lub
- 8c) nakazuje zagospodarowanie w określony sposób tusz odstrzelonych lub upolowanych zwierząt łownych, zwłok tych zwierząt lub ubocznych produktów pochodzących od tych zwierząt, lub
- 8d) nakazuje zarządom dróg publicznych:
  - a) zamykanie znajdujących się w pasach drogowych przejść dla zwierząt lub
  - b) wykonywanie przeszkód technicznych, w szczególności budowę ogrodzeń lub zabezpieczeń technicznych, lub
  - c) wykładanie mat dezynfekcyjnych, a także ich utrzymywanie po wyłożeniu w stanie zapewniającym skuteczne działanie środka dezynfekcyjnego;

- 8e) nakazuje zarządom przejść granicznych wykonanie określonych działań lub zastosowanie określonego sprzętu, urządzeń i materiałów na przejściach granicznych, lub
- 8f) nakazuje podjęcie określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego, lub
- 8g) nakazuje pobieranie próbek do badań laboratoryjnych i określić sposób ich pobierania, lub
- 8h) nakazuje odłów zwierząt łownych wraz z określeniem sposobu jego przeprowadzenia oraz postępowania z odłowionymi zwierzętami, w tym ich uśmiercenie, lub
- 8i) nakazuje podmiotom prowadzącym odłów zwierząt łownych lub wyłapywanie bezdomnych zwierząt określony sposób postępowania z odłowionymi lub wyłapanymi zwierzętami, lub
- 8j) nakazuje poszukiwanie padłych zwierząt, lub
- 8k) nakazuje podmiotom zajmującym się transportem zwierząt lub zwłok zwierzęcych ich transport do wskazanych miejsc, lub
- 8l) nakazuje właściwemu nadleśniczemu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe wykonywanie na określonym obszarze ogrodzeń ograniczających lub zatrzymujących migrację zwierząt z terenów leśnych;
- 9) nakazuje podmiotom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwarzania, dystrybucji produktów lub pasz zastosowanie określonej technologii, lub
- 10) określa stosowanie środków innych niż wymienione w pkt 1–9, wynikających ze stosowanych bezpośrednio w systemie prawa polskiego przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, zapewniających bezpieczeństwo epizootyczne, w szczególności zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie zagrożeń dla zdrowia publicznego.

3a.⁵³⁾ Podmiotowi, który poniósł koszty związane z realizacją nakazów, o których mowa w ust. 3 pkt 8b, 8c, pkt 8d lit. c, pkt 8e i 9, przysługuje ze środków budżetu państwa zwrot kosztów faktycznie poniesionych w związku z realizacją tych nakazów.

3b.⁵³⁾ W przypadku wydania nakazów, o których mowa w ust. 3 pkt 8, 8h i 8j–8l, właściciele lub posiadacze gruntów, których dotyczą te nakazy, oraz osoby trzecie są obowiązani do powstrzymania się od podejmowania czynności utrudniających lub uniemożliwiających realizację tych nakazów.

3c. Przepis ust. 3a stosuje się odpowiednio do nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w przypadku, gdy poniesione przez niego koszty związane z realizacją nakazów, o których mowa w ust. 3 pkt 8l, nie zostały pokryte ze środków funduszu leśnego zgodnie z art. 58 ust. 3a pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, 1726 i 2311 oraz z 2023 r. poz. 412) ze względu na wyczerpanie się tych środków.

4. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, wchodzi w życie z dniem podania do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

5. Wojewoda uchyla wydane rozporządzenie na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Art. 46a. 1. Sposób zapobiegania niektórym przenośnym gąbczastym encefalopatiom, ich kontrolę i zwalczanie określają przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 999/2001”.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku gdy przepisy Unii Europejskiej, o których mowa w ust. 1, upoważniają państwo członkowskie Unii Europejskiej do wprowadzenia odrębnych regulacji prawnych, może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakie powinny być spełnione przy zapobieganiu niektórym przenośnym gąbczastym encefalopatiom, ich kontroli i zwalczaniu, inne niż określone w przepisach wymienionych w ust. 1, mając na względzie osiągnięcie celów określonych w przepisach Unii Europejskiej dotyczących zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii.

---

⁵³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 29 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 46b. 1. Prowadzenie szkolenia osób, o których mowa w art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 999/2001, wymaga uzyskania upoważnienia wojewódzkiego lekarza weterynarii.

2. Wojewódzki lekarz weterynarii udziela, w drodze decyzji, upoważnienia, jeżeli podmiot zamierzający prowadzić szkolenie przedstawi jego program, warunki i sposób jego przeprowadzenia, a także listę osób mających przygotowanie zapewniające prawidłowe przeprowadzenie tego szkolenia.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres tematów, jaki powinien zawierać program szkolenia, o którym mowa w ust. 2,
- 2) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkolenia, o którym mowa w ust. 1,
- 3) wzór zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia, o którym mowa w ust. 1, oraz sposób przechowywania dokumentacji w tym zakresie

– mając na względzie ochronę zdrowia publicznego, w tym zapewnienie przestrzegania zasad bezpieczeństwa przy postępowaniu z materiałem szczególnie ryzyka, a także przepisy Unii Europejskiej wydane w tym zakresie.

Art. 46c. (uchylony)

Art. 47. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt lub bezpośredniego zagrożenia jej wystąpienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, może, w drodze rozporządzenia, zarządzić środki określone w art. 46 ust. 3, wprowadzić podział kraju na strefy objęte ograniczeniami i wolne od choroby, a ponadto może nakazać przeprowadzenie powszechnych badań, leczenia i innych zabiegów na zwierzętach z gatunków wrażliwych, mając na względzie zapobieżenie niekontrolowanemu szerzeniu się choroby zakaźnej zwierząt.

1a. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku wystąpienia nowo rozpoznanej poważnej choroby zakaźnej zwierząt akwakultury o znanej lub nieznannej etiologii, która może rozprzestrzeniać się w obrębie populacji tych zwierząt lub między tymi populacjami, albo rozpoznania choroby zwierząt akwakultury podlegającej obowiązkowi zwalczania u gatunku zwierząt akwakultury dotychczas uznawanego za niewrażliwy, może, w drodze rozporządzenia, zarządzić środki określone w art. 46 ust. 3, mając na względzie zapobieżenie niekontrolowanemu szerzeniu się choroby zakaźnej tych zwierząt.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób i warunki wprowadzania czasowych zakazów opuszczania ogniska choroby oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym lub pojazdów, mając na względzie zapobieżenie niekontrolowanemu szerzeniu się chorób zakaźnych zwierząt oraz zminimalizowanie uciążliwości wprowadzonych ograniczeń.

Art. 47a. 1. W przypadku gdy odstrzał sanitarny zwierząt został nakazany w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 8, art. 46 ust. 3 pkt 8 albo art. 47 ust. 1, na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726, 2185 i 2375), lub otulinach w rozumieniu tej ustawy, odstrzał ten przeprowadza Polski Związek Łowiecki.

1a. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zakazów, nakazów i ograniczeń wynikających z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz wprowadzonych na jej podstawie nie stosuje się w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia odstrzału sanitarnego zwierząt, z tym że przeprowadzenie tego odstrzału odbywa się po ustaleniu jego warunków z dyrektorem parku narodowego – w odniesieniu do obszaru parku narodowego lub regionalnym dyrektorem ochrony środowiska – w odniesieniu do obszaru rezerwatu przyrody.

1b. Odstrzału sanitarnego, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do zwierząt objętych ochroną gatunkową.

2. Podmiotowi, który poniósł koszty związane z realizacją nakazu odstrzału sanitarnego zwierząt wprowadzonego w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 8, art. 46 ust. 3 pkt 8 albo art. 47 ust. 1, przysługuje ze środków budżetu państwa zryczałtowany zwrot kosztów za każdą sztukę odstrzelonego zwierzęcia, zwany dalej „ryczałtem”.

3. Ryczałt przysługuje:

- 1) myśliwemu wykonującemu odstrzał sanitarny zwierząt – w wysokości 80% ryczałtu;
- 2) dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego zwierząt, albo Polskiemu Związkowi Łowieckiemu w przypadkach, o których mowa w ust. 1 – w wysokości 20% kwoty ryczałtu.

4. Kwotę ryczałtu ustala i wypłaca:

- 1) Polskiemu Związkowi Łowieckiemu w przypadkach, o których mowa w ust. 1, albo
- 2) dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego

– powiatowy lekarz weterynarii.

5. Polski Związek Łowiecki albo dzierżawca, albo zarządca obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego, przekazuje kwotę ryczałtu, o której mowa w ust. 3 pkt 1, myśliwym, którzy wykonali odstrzał sanitarny zwierząt.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi wysokość ryczałtu, mając na względzie koszty wykonania odstrzału sanitarnego, dojazdu do miejsca prowadzenia tego odstrzału, koszty transportu tuszy do miejsca wskazanego przez powiatowego lekarza weterynarii, a także koszty przechowywania tusz zwierząt albo utylizacji zwierząt lub ich części;
- 2) może określić szczegółowe warunki, sposób oraz termin wypłaty ryczałtu, mając na względzie zapewnienie rzetelnego i sprawnego przeprowadzenia ustalenia i wypłaty tego ryczałtu.

Art. 47b. 1. W przypadku gdy odstrzał sanitarny zwierząt został nakazany w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 8, art. 46 ust. 3 pkt 8 albo art. 47 ust. 1, Polski Związek Łowiecki, na wniosek powiatowego lekarza weterynarii, wyznacza poszczególnym dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich do wykonania odstrzału sanitarnego osoby posiadające uprawnienia do wykonywania polowania.

2. W przypadku niewykonywania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego nakazu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 pkt 8–8b lub art. 46 ust. 3 pkt 8–8c, z przyczyn leżących po jego stronie, dyrektor regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe lub starosta, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska, powiatowego lekarza weterynarii lub Polskiego Związku Łowieckiego, wypowiada umowę dzierżawy obwodu łowieckiego.

3. Na wniosek organu Inspekcji Weterynaryjnej Polski Związek Łowiecki, dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego przekazują temu organowi niezbędne do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt informacje dotyczące:

- 1) zwierząt łownych, w szczególności o liczbie zwierząt łownych występujących na danym obszarze oraz szacowanej zmianie stanu liczebnego tych zwierząt w danym okresie,
- 2) planów łowieckich i wykonania tych planów

– w formie i terminie określonych w tym wniosku.

4.⁵⁴⁾ Minister właściwy do spraw rolnictwa może zlecić instytutowi badawczemu prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych w celu umożliwienia pozyskania informacji, o których mowa w ust. 3 pkt 1, lub wykonanie działań polegających na pozyskiwaniu tych informacji.

5.⁵⁴⁾ Minister właściwy do spraw rolnictwa zapewnia instytutowi badawczemu środki finansowe na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz wykonanie działań, o których mowa w ust. 4.

Art. 47c. 1. Osobie uprawnionej do wykonywania polowania wykonującej odstrzał sanitarny zwierząt wprowadzony w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 8, art. 46 ust. 3 pkt 8 i art. 47 ust. 1, przysługuje zwolnienie od pracy lub wykonywania zajęć służbowych w dniu, w którym wykonuje ten odstrzał.

2. Pracownik, żołnierz lub funkcjonariusz będący osobą, o której mowa w ust. 1, uprzedza odpowiednio pracodawcę lub przełożonego o przyczynie i przewidywanym okresie nieobecności w pracy lub niewykonywania zajęć służbowych z powodu wykonywania odstrzału sanitarnego zwierząt i uzgadnia termin tej nieobecności z pracodawcą lub przełożonym.

3. Dowodem usprawiedliwiającym nieobecność w pracy lub niewykonywanie zajęć służbowych, o których mowa w ust. 2, jest pisemne oświadczenie podmiotu, któremu nakazano prowadzenie odstrzału sanitarnego zwierząt, potwierdzające udział danego pracownika, żołnierza lub funkcjonariusza będącego osobą, o której mowa w ust. 1, w odstrzale sanitarnym zwierząt w danym dniu.

4. Pracodawca lub przełożony jest obowiązany zwolnić od pracy lub wykonywania zajęć służbowych pracownika, żołnierza lub funkcjonariusza w terminie uzgodnionym z pracownikiem, żołnierzem lub funkcjonariuszem. Łączny wymiar zwolnień z wykonywania od pracy lub wykonywania zajęć służbowych z tego tytułu nie może przekroczyć 6 dni w danym roku kalendarzowym.

5. Za czas zwolnienia od pracy lub wykonywania zajęć służbowych, o którym mowa w ust. 4, pracownik, żołnierz lub funkcjonariusz będący osobą, o której mowa w ust. 1, zachowuje prawo do wynagrodzenia lub uposażenia ustalonego na zasadach dotyczących ustalania wynagrodzenia lub uposażenia przysługujących za urlop wypoczynkowy.

---

⁵⁴⁾ Dodany przez art. 3 pkt 30 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 48. 1. Jeżeli określony obszar zapowietrzony lub zagrożony lub inny obszar ustanowiony w związku ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt wykracza poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, wojewódzki lekarz weterynarii informuje o tym Głównego Lekarza Weterynarii, który informację tę przekazuje właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw trzecich w celu podjęcia współpracy przy zwalczaniu choroby zakaźnej zwierząt, ze względu na wystąpienie której obszar ten został ustanowiony.

2. W przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania w państwie trzecim graniczącym z Rzeczpospolitą Polską i możliwości jej przeniesienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwy miejscowo organ Inspekcji Weterynaryjnej lub wojewoda, po uzgodnieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii, podejmuje działania, w tym wydaje decyzje lub rozporządzenia – akty prawa miejscowego, przewidziane odpowiednio w art. 44, 45 i 46 ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może, w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w drodze rozporządzenia, zakazać wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwierząt, produktów lub przedmiotów, które mogą przenosić tę chorobę, z całego terytorium tego państwa lub jego części, mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa o wprowadzonym zakazie niezwłocznie informuje inne państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz Komisję Europejską, podając uzasadnienie jego wprowadzenia.

5. Zakaz obowiązuje do czasu wydania przez Komisję Europejską decyzji w sprawie zakazu handlu zwierzętami lub produktami, które mogą przenosić tę chorobę.

6. Jeżeli Główny Lekarz Weterynarii ustali, że w okresie między prawdopodobnym wprowadzeniem czynnika zakaźnego wywołującego chorobę zakaźną zwierząt do gospodarstwa a zastosowaniem ograniczeń, nakazów lub zakazów, o których mowa w art. 44–47, doszło do przemieszczenia zwierząt lub produktów z obszarów objętych tymi ograniczeniami, nakazami lub zakazami, informuje o tym państwa członkowskie Unii Europejskiej i Komisję Europejską.

Art. 48a. 1. Jeżeli stosowane bezpośrednio w systemie prawa polskiego przepisy Unii Europejskiej dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub zapobiegania tym chorobom przewidują obowiązek lub uprawnienie do wykonania określonych czynności lub zadań przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwą władzę, urzędowego lekarza weterynarii albo właściwy organ, to te czynności i zadania wykonuje powiatowy lekarz weterynarii, chyba że obowiązujące przepisy ustanawiają właściwość innego organu Inspekcji Weterynaryjnej.

2. Jeżeli wykonanie czynności lub zadań, o których mowa w ust. 1, wymaga indywidualnego rozstrzygnięcia o prawach lub obowiązkach adresatów przepisów stosowanych bezpośrednio w systemie prawa polskiego określonych w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii dokonuje takiego rozstrzygnięcia w drodze decyzji.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku gdy z przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub zapobiegania tym chorobom wynika obowiązek wykonania przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwą władzę, urzędowego lekarza weterynarii albo właściwy organ określonych zadań lub czynności, w tym wydawania nakazów, zakazów lub ograniczeń innych niż określone w art. 44 ust. 1 pkt 1–16 i ust. 1a, art. 45 ust. 1 pkt 1–10, art. 46 ust. 3 pkt 1–9 oraz art. 47 ust. 1, w drodze rozporządzenia:

- 1) wydaje nakazy, zakazy lub ograniczenia wynikające z przepisów Unii Europejskiej lub
- 2) określa rodzaje zadań lub czynności określonych w przepisach Unii Europejskiej, wykonywanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej lub urzędowego lekarza weterynarii, lub sposób ich wykonywania

– mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub zapobiegania tym chorobom, w tym zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego, a zwłaszcza zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie zagrożeń dla zdrowia publicznego, wynikających z zagrożenia lub występowania choroby zakaźnej zwierząt.

Art. 48b. 1. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku stwierdzenia, że posiadacz zwierząt nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3, art. 47 ust. 1 i 2, art. 48 ust. 2 i 3 oraz art. 48a ust. 3, w drodze decyzji:

- 1) nakazuje usunięcie stwierdzonych uchybień w określonym terminie albo
- 2) nakazuje zabicie lub ubój zwierząt określonych gatunków oraz zakazuje utrzymywania w gospodarstwie zwierząt tych gatunków.

2. Decyzjom, o których mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gdy podmiot nie zastosuje się do nakazu określonego w decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wydaje decyzję, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

3a. Powiatowy lekarz weterynarii może uchylić zakaz utrzymywania w gospodarstwie zwierząt określonych gatunków przed zniesieniem nakazów, zakazów lub ograniczeń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3, art. 47 ust. 1 i 2, art. 48 ust. 2 i 3 oraz art. 48a ust. 3, lecz nie wcześniej niż przed upływem roku od dnia jego wydania, jeżeli kontrola weterynaryjna przeprowadzona na wniosek posiadacza zwierząt wykaże, że w gospodarstwie jest zapewnione spełnianie wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3, art. 47 ust. 1 i 2, art. 48 ust. 2 i 3 oraz art. 48a ust. 3.

4. Powiatowy lekarz weterynarii uchyla zakaz utrzymywania w gospodarstwie zwierząt określonych gatunków niezwłocznie po zniesieniu nakazów, zakazów lub ograniczeń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3, art. 47 ust. 1 i 2, art. 48 ust. 2 i 3 oraz art. 48a ust. 3.

5. Za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w ust. 1 i 3, nie przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

Art. 49. 1. Za bydło, świnie, owce, kozy, konie, kury, kaczki, gęsi, indyki, perlice, przepiórki, kuropatwy, bażanty, strusie (*Struthio camelus*), jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych (jeleń szlachetny – *Cervus elaphus*, jeleń sika – *Cervus nippon* i daniel – *Dama dama*), rodziny pszczoły (pszczoła miodna – *Apis mellifera*) oraz ryby słodkowodne zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za takie zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

2. Odszkodowanie przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia.

3. Wartość rynkową zwierzęcia określa się na podstawie średniej z 3 kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz 2 rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z prowadzonej przez niego listy rzeczoznawców.

4. W przypadku zwierzęcia poddanego ubojowi, którego mięso jest zdatne do spożycia przez ludzi, odszkodowanie pomniejsza się o kwoty uzyskane ze sprzedaży mięsa i ubocznych produktów zwierzęcych pozyskanych od tego zwierzęcia.

5. Odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaja wylęgowe, pasze oraz sprzęt, które nie mogą być poddane odkażaniu.

6. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 5, przysługuje w wysokości wartości rynkowej zniszczonych produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaj wylęgowych, pasz oraz sprzętu, określonej na podstawie średniej z 3 kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz 2 rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z prowadzonej przez niego listy rzeczoznawców.

7. Odszkodowania, o których mowa w ust. 1 i 5, nie przysługują:

- 1) jeżeli posiadacz zwierzęcia nie zastosował się do obowiązków określonych w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt lub obowiązków określonych w art. 42 ust. 1 pkt 1 lub w art. 43 ust. 1, lub obowiązków nałożonych na podstawie art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3 oraz art. 47 ust. 1;
- 2) jeżeli posiadacz wprowadził do swojego gospodarstwa zwierzę:
  - a) o którym wiedział, że jest chore, zakażone lub podejrzane o zakażenie lub chorobę,
  - b) nieoznakowane lub bez paszportu zwierzęcia, jeżeli są one wymagane przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
  - c) z naruszeniem przepisów obowiązujących w tym zakresie;
- 3) za zwierzęta, o których mowa w ust. 1, oraz produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaja wylęgowe, pasze i sprzęt, o których mowa w ust. 5:
  - a) stanowiące własność podmiotów prowadzących działalność w zakresie:
    - określonym w art. 1 pkt 1 lit. a–c lub art. 4 ust. 3,
    - obrotu produktami pochodzenia zwierzęcego, jajami wylęgowymi lub paszami,
    - uboju zwierząt lub produkcji mięsa w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego,
  - b) przywiezione lub umieszczone na rynku z naruszeniem przepisów obowiązujących w tym zakresie.

8. Decyzja w sprawie odszkodowania wydana przez powiatowego lekarza weterynarii jest ostateczna. Posiadacz zwierzęcia niezadowolony z tej decyzji może, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

9. Osobom, którym nie przysługuje odszkodowanie, a które przyczyniły się do szybkiej likwidacji choroby zakaźnej, wojewódzki lekarz weterynarii, na wniosek powiatowego lekarza weterynarii, może przyznać nagrodę ze środków budżetu państwa.

10. Wypłacone odszkodowania, o których mowa w ust. 1, nie podlegają zajęciu na pokrycie należności publicznych, jeżeli zostaną wykorzystane na odtworzenie wcześniej posiadanego stanu zwierząt.

11. Podmiotowi, który poniósł koszty związane z zabiciem lub ubojem zwierząt, transportowaniem zwierząt lub zwłok zwierzęcych albo unieszkodliwieniem zwłok zwierzęcych, wykonując nakazy, o których mowa w ust. 1 i 5, przysługuje ze środków budżetu państwa zwrot faktycznie poniesionych wydatków.

12. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) powołuje i odwołuje rzeczoznawców, o których mowa w ust. 3 i 6, oraz informuje o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii.

13. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb powoływania i odwoływania rzeczoznawców,
- 2) wymagania w zakresie kwalifikacji lub przygotowania zawodowego,
- 3) sposób ustalania wysokości wynagrodzenia przysługującego rzeczoznawcom i jego wypłaty,
- 4) szczegółowy tryb i sposób szacowania zwierząt oraz zniszczonych z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaj wylęgowych, pasz oraz sprzętu, w tym sposób dokumentowania przeprowadzonych czynności

– mając na względzie zapewnienie rzetelnego szacowania.

Art. 50. 1. Posiadaczowi zwierzęcia, który dopełnił obowiązku zgłoszenia zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 1, przysługuje ze środków budżetu państwa zapomoga za zwierzę, które padło, zanim organ Inspekcji Weterynaryjnej otrzymał informację o zgłoszeniu, jeżeli stwierdził, że zwierzę padło z powodu zachorowania na chorobę zakaźną zwierząt podlegającą obowiązkowi zwalczania.

2. Wysokość zapomogi stanowi 2/3 wartości rynkowej zwierzęcia określonej zgodnie z art. 49.

3. Do ustalania zapomogi, w tym do szacowania zwierząt, stosuje się odpowiednio przepisy art. 49.

Art. 51. 1. Organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania danych i przekazywania informacji dotyczących występowania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i obowiązkowi rejestracji, a także podlegających obowiązkowi monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

2. Podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej oraz zakłady higieny weterynaryjnej i inne laboratoria w rozumieniu przepisów o Inspekcji Weterynaryjnej przekazują powiatowemu lekarzowi weterynarii:

- 1) informację o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej – niezwłocznie po powzięciu takiego podejrzenia;
- 2) comiesięczne informacje o:
  - a) chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji,
  - b) chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania,
  - c) wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

3. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi księgi zawierające informacje o:

- 1) chorobach zakaźnych zwierząt podlegających:
  - a) notyfikacji w Unii Europejskiej,
  - b) obowiązkowi zwalczania,
  - c) obowiązkowi rejestracji;

- 2) chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania;
  - 3) wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.
4. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii:
- 1) informację o powzięciu podejrzenia lub o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej:
    - a) obowiązkowi zwalczania lub
    - b) notyfikacji w Unii Europejskiej– niezwłocznie po powzięciu tego podejrzenia lub stwierdzeniu choroby;
  - 2) informację o:
    - a) wygaszaniu ogniska chorób, o których mowa w pkt 1,
    - b) wygaszeniu ogniska chorób, o których mowa w pkt 1 lit. b – niezwłocznie po jego dokonaniu;
  - 3) comiesięczną informację o:
    - a) chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji,
    - b) chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania,
    - c) wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.
5. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje niezwłocznie:
- 1) sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii informacje o:
    - a) podejrzeniu lub stwierdzeniu wystąpienia:
      - choroby wymienionej w pkt 1–15 załącznika nr 2,
      - choroby odzwierzęcej lub odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego podlegających obowiązkowi monitorowania,
    - b) wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej,
    - c) wygaszaniu ogniska chorób, o których mowa w lit. a i b;
  - 2) państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu informację o wystąpieniu choroby odzwierzęcej lub odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego podlegających obowiązkowi monitorowania.
6. Wojewódzcy lekarze weterynarii przekazują informacje, o których mowa w ust. 4, Głównemu Lekarzowi Weterynarii, który:
- 1) przechowuje, analizuje i opracowuje otrzymane informacje;
  - 2) informuje, wykonując postanowienia umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, właściwe organizacje międzynarodowe o występowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania;
  - 3) powiadamia Komisję Europejską, inne państwa członkowskie Unii Europejskiej, a w przypadku chorób zakaźnych zwierząt akwakultury także Konfederację Szwajcarską i państwa członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, o:
    - a) chorobach zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz o wygaszeniu ognisk tych chorób, w tym niezwłocznie o nowo rozpoznanej poważnej chorobie zakaźnej zwierząt akwakultury o znanej lub nieznannej etiologii, która może rozprzestrzeniać się w obrębie populacji tych zwierząt lub między tymi populacjami, albo o rozpoznaniu choroby zwierząt akwakultury podlegającej obowiązkowi zwalczania u gatunku zwierząt akwakultury dotychczas uznawanego za nieważliwy, stanowiąc zagrożenie dla innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
    - b) wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych,
    - c) wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

7. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz chorób zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej,
- 2) zakres, sposób i terminy przekazywania przez powiatowych i wojewódzkich lekarzy weterynarii, a także podmioty, o których mowa w ust. 2, informacji o chorobach wymienionych w wykazie, o którym mowa w pkt 1,
- 3) zakres, sposób i terminy dokonywania przez Głównego Lekarza Weterynarii powiadomienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 3 lit. a

– mając na względzie potrzebę ujednoczenia sposobu powiadamiania o występowaniu tych chorób w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

8. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres, sposób i terminy przekazywania przez powiatowych i wojewódzkich lekarzy weterynarii, a także podmioty, o których mowa w ust. 2, informacji o:
  - a) występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania,
  - b) występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji,
  - c) wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe,
- 2) wzory ksiąg, o których mowa w ust. 3,
- 3) zakres, sposób i terminy dokonywania przez Głównego Lekarza Weterynarii powiadomienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 3 lit. b i c

– mając na względzie zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu przechowywania i przekazywania informacji oraz powiadamiania Komisji Europejskiej.

Art. 52. 1. Obowiązkowi monitorowania podlegają choroby odzwierzęce oraz odzwierzęce czynniki chorobotwórcze, których wykaz jest określony w załączniku nr 5.

2.²⁾ Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wymienione w załączniku nr 5 choroby odzwierzęce i odzwierzęce czynniki chorobotwórcze podlegające obowiązkowi monitorowania, mając na uwadze tendencje epizootyczne i epidemiczne wśród zwierząt i ludzi, obecność odzwierzęcych czynników chorobotwórczych w paszach lub żywności oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

3. Obowiązek monitorowania obejmuje zbieranie, przechowywanie, analizowanie i rozpowszechnianie danych dotyczących chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

4. W zakresie realizacji obowiązku monitorowania:

- 1) Główny Lekarz Weterynarii i Główny Inspektor Sanitarny zapewniają:
  - a) że wyniki monitorowania są zbierane, przechowywane, analizowane oraz niezwłocznie udostępniane do publicznej wiadomości,
  - b) że monitorowanie obejmuje wszystkie etapy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego,
  - c) stałą współpracę polegającą na wymianie informacji i szczegółowych danych dotyczących występowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe;
- 2) Główny Inspektor Sanitarny prowadzi badania epidemiologiczne ognisk chorób odzwierzęcych przenoszonych przez żywność;
- 3) Główny Lekarz Weterynarii współpracuje z Komisją Europejską.

5. Za ognisko, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, uważa się wystąpienie:

- 1) w określonych warunkach co najmniej 2 przypadków zachorowań ludzi na chorobę odzwierzęcą przenoszoną przez żywność lub zakażeń ludzi czynnikiem chorobotwórczym wywołującym tę chorobę lub
- 2) sytuacji, w której obserwowana liczba przypadków zachorowań na tę chorobę przekracza liczbę spodziewaną i zachorowania te są powiązane z jednym źródłem pokarmu lub istnieje prawdopodobieństwo takiego powiązania.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa informuje Komisję Europejską o organie właściwym do współpracy z Komisją Europejską w zakresie obowiązku monitorowania.

Art. 52a. 1. Główny Lekarz Weterynarii w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym może opracować projekt programu monitorowania lub skoordynowanego programu monitorowania obejmującego jedną lub wiele chorób odzwierzęcych lub odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania.

2. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia w szczególności:

- 1) w przypadku programu monitorowania:
  - a) określenie populacji (gatunków) zwierząt lub etapów produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego,
  - b) charakter i rodzaj danych, które mają być zebrane w ramach programu monitorowania,
  - c) definicje przypadków,
  - d) rodzaje próbek oraz zasady ich pobierania i przekazywania do badań,
  - e) metody prowadzenia badań laboratoryjnych,
  - f) zakres, sposób i terminy przekazywania informacji pomiędzy organami Inspekcji Weterynaryjnej oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 2) w przypadku skoordynowanego programu monitorowania:
  - a) cel programu,
  - b) okres obowiązywania programu,
  - c) obszar geograficzny lub region objęty programem,
  - d) choroby odzwierzęce i odzwierzęce czynniki chorobotwórcze objęte monitorowaniem,
  - e) rodzaje próbek i wymagania, jakie powinny spełniać te próbki,
  - f) minimalną liczbę pobieranych próbek,
  - g) metody prowadzenia badań laboratoryjnych,
  - h) organy właściwe do realizacji programu i ich zadania,
  - i) źródła finansowania realizacji programu,
  - j) szacunkowe koszty realizacji programu i sposób ich pokrycia,
  - k) sposób i termin przedstawienia sprawozdania z realizacji programu.

3. Główny Lekarz Weterynarii i Główny Inspektor Sanitarny po ustanowieniu przez Komisję Europejską programu monitorowania lub skoordynowanego programu monitorowania zapewniają jego realizację.

4. Główny Lekarz Weterynarii przekazuje Komisji Europejskiej informacje o wynikach realizacji programu, o którym mowa w ust. 3.

Art. 52b. 1. Inspekcja Weterynaryjna oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzą monitorowanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz bakterii komensalnych w zakresie, w jakim stanowią zagrożenie dla zdrowia publicznego.

2. Posiadacze zwierząt gospodarskich oraz podmioty działające na rynku spożywczym są obowiązane do nieodpłatnego udostępniania zwierząt i produktów w celu prowadzenia przez organy Inspekcji Weterynaryjnej oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej monitorowania, o którym mowa w ust. 1. Do monitorowania przepisy art. 19 ust. 1–1c, 3 i 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej stosuje się odpowiednio.

3. Główny Lekarz Weterynarii jest organem właściwym w zakresie przygotowywania i przekazywania Komisji Europejskiej i Europejskiemu Urzędowi ds. Bezpieczeństwa Żywności informacji i dokumentów dotyczących monitorowania, o którym mowa w ust. 1, w tym wymaganych w celu współfinansowania prowadzenia tego monitorowania ze środków pochodzących z Unii Europejskiej.

4. Główny Lekarz Weterynarii w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym wydaje instrukcję monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe obejmującą następujące dane:

- 1) gatunki zwierząt i produkty objęte monitorowaniem;
- 2) rodzaje bakterii lub ich szczepy objęte monitorowaniem;

- 3) strategię pobierania próbek stosowaną w ramach monitorowania;
- 4) środki przeciwdrobnoustrojowe objęte monitorowaniem;
- 5) metodologię laboratoryjną stosowaną do:
  - a) wykrywania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe,
  - b) identyfikacji izolatów drobnoustrojów;
- 6) metody stosowane do zbierania danych.

Art. 52c. 1. Podmioty prowadzące działalność w zakresie produkcji:

- 1)²⁾ produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego oraz pasz w rozumieniu przepisów o paszach przekazują próbki do badań laboratoryjnych w kierunku chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz przechowują wyniki tych badań przez 2 lata;
- 2) produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego przechowują, w celu udostępnienia do badań laboratoryjnych, produkty pochodzenia zwierzęcego lub próbki tych produktów, które mogły wywołać lub które podejrzewa się, że wywołały choroby odzwierzęce przenoszone przez żywność.

2. Laboratoria przeprowadzające badania w kierunku chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania przechowują izolaty odzwierzęcych czynników chorobotwórczych i przekazują je właściwym krajowym laboratoriom referencyjnym.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje próbek i częstotliwość ich przekazywania do badań, o których mowa w ust. 1, oraz terminy przekazywania izolatów odzwierzęcych czynników chorobotwórczych krajowym laboratoriom referencyjnym, o których mowa w ust. 2, mając na względzie zapewnienie reprezentatywności wyników przeprowadzanych badań oraz prawidłową realizację monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych.

Art. 53.⁵⁵⁾ 1. Posiadacz zwierząt gospodarskich jest obowiązany do prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt.

2. Lekarze weterynarii są obowiązani do prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych i pasz leczniczych.

3. Lekarz weterynarii leczący zwierzęta dokonuje wpisów w ewidencji leczenia zwierząt.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt i dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej oraz wzory tej ewidencji i dokumentacji, mając na względzie obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej, a także możliwość ustalenia przebiegu leczenia zwierzęcia i zastosowanych u zwierzęcia produktów leczniczych.

Art. 53.⁵⁶⁾ 1. Posiadacze zwierząt, z których lub od których pozyskuje się żywność, prowadzą w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Głównego Lekarza Weterynarii dokumentację określoną w:

- 1) **art. 108 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych i uchylającego dyrektywę 2001/82/WE (Dz. Urz. UE L 4 z 07.01.2019, str. 43), zwanego dalej „rozporządzeniem 2019/6”, która oprócz danych wymienionych w art. 108 ust. 2 lit. a–d oraz f–i rozporządzenia 2019/6 zawiera:**
  - a) numer serii podanego zwierzętom produktu leczniczego,
  - b) nazwy substancji czynnych podanego zwierzętom produktu leczniczego,
  - c) w odniesieniu do podanych zwierzętom weterynaryjnych produktów leczniczych zaliczonych zgodnie z art. 34 rozporządzenia 2019/6 do produktów wydawanych na receptę weterynaryjną – dodatkowo:
    - postać farmaceutyczną i moc tego produktu,
    - liczbę i wielkość opakowań tego produktu,
    - zastosowany schemat dawek tego produktu,

⁵⁵⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 56.

⁵⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 31 ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

- ostrzeżenia niezbędne do zapewnienia właściwego stosowania tego produktu, w tym – jeżeli to konieczne – niezbędne do prawidłowego stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych,
  - informację o zastosowaniu tego produktu zgodnie z art. 107 ust. 3 albo 4, art. 113 albo art. 114 rozporządzenia 2019/6 – w przypadku takiego zastosowania tego produktu,
  - potwierdzenie przez posiadacza zwierząt, że przepisane lub nabyte weterynaryjne produkty lecznicze zostaną zastosowane zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii;
- 2) art. 102 ust. 1 lit. e oraz f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.⁵⁷⁾), która zawiera:
- a) datę i godzinę wykonania czynności lekarsko-weterynaryjnych,
  - b) rozpoznanie albo wstępne rozpoznanie choroby zwierząt,
  - c) zabiegi lecznicze lub zalecenia lekarskie,
  - d) zabiegi profilaktyczne,
  - e) wyniki badań.
2. Wpisu w dokumentacji, o której mowa w ust. 1, danych wymienionych w:
- 1) art. 108 ust. 2 lit. a–d oraz f–i rozporządzenia 2019/6 i w ust. 1 pkt 1 – dokonuje:
- a) lekarz weterynarii w dniu podania zwierzętom produktu leczniczego, a posiadacz zwierząt zatwierdza ten wpis – w przypadku gdy weterynaryjny produkt leczniczy został podany przez lekarza weterynarii świadczącego usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt,
  - b) posiadacz zwierząt w dniu podania zwierzętom produktu leczniczego – w przypadku innym niż określony w lit. a;
- 2) ust. 1 pkt 2:
- a) lit. a–c – dokonuje lekarz weterynarii w dniu wykonania dokumentowanej czynności, a posiadacz zwierząt zatwierdza ten wpis,
  - b) lit. d oraz e – dokonuje:
    - lekarz weterynarii w terminie 5 dni od dnia wykonania zabiegu profilaktycznego albo uzyskania przez niego wyniku badania, a posiadacz zwierząt zatwierdza ten wpis – w przypadku zabiegów profilaktycznych, które zostały wykonane przez lekarza weterynarii świadczącego usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt, oraz badań, które zostały zlecone przez takiego lekarza weterynarii,
    - posiadacz zwierząt w terminie 5 dni od dnia wykonania zabiegu profilaktycznego albo uzyskania przez niego wyniku badania – w przypadku innym niż określony w tiret pierwszym.
3. Główny Lekarz Weterynarii udostępnia nieodpłatnie system teleinformatyczny, o którym mowa w ust. 1:
- 1) posiadaczom zwierząt, z których lub od których pozyskuje się żywność;
  - 2) lekarzom weterynarii posiadającym prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
  - 3) podmiotom prowadzącym zakłady lecznicze dla zwierząt.
4. Podmiot prowadzący zakład leczniczy dla zwierząt wskazuje w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 1, jacy lekarze weterynarii świadczą usługi w ramach tego zakładu leczniczego dla zwierząt.
5. Podmioty, o których mowa w ust. 3, uzyskują dostęp do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 1, po potwierdzeniu przez nich swojej tożsamości przy użyciu indywidualnych loginu i hasła.

⁵⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 57 z 03.03.2017, str. 65, Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 272 z 31.10.2018, str. 11 oraz Dz. Urz. UE L 48 z 11.02.2021, str. 3.

6. Główny Lekarz Weterynarii nadaje każdemu z podmiotów, o których mowa w ust. 3, indywidualne login i hasło, o których mowa w ust. 5.

7. Główny Lekarz Weterynarii:

- 1) **obsługuje system teleinformatyczny, o którym mowa w ust. 1, pod względem technicznym i organizacyjnym oraz zapewnia funkcjonowanie tego systemu;**
- 2) **jest administratorem danych zgromadzonych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 1, w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.⁵⁸⁾).**

Art. 54. 1. Powiatowy lekarz weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii i Główny Lekarz Weterynarii, w zakresie swojej właściwości, przygotowują i aktualizują plany gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

2. Plany gotowości zawierają w szczególności:

- 1) wykaz aktów prawnych dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- 2) opis choroby zakaźnej zwierząt;
- 3) określenie sposobu i źródeł finansowania zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- 4) określenie struktury i organizacji zespołów kryzysowych powiatowego lekarza weterynarii, wojewódzkiego lekarza weterynarii i Głównego Lekarza Weterynarii;
- 5) określenie zadań dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt oraz organów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów odpowiedzialnych za realizację tych zadań;
- 6) plany szkoleń pracowników Inspekcji Weterynaryjnej oraz innych jednostek i podmiotów, o których mowa w pkt 5;
- 7) opis sposobu i zakresu opracowania oraz przekazywania informacji.

3. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, podmioty prowadzące działalność w zakresie pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania lub obrotu niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego, ubocznymi produktami zwierzęcymi, produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego oraz podmioty dysponujące środkami materiałowymi i technicznymi, których udział jest niezbędny przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, współpracują z organami Inspekcji Weterynaryjnej przy opracowaniu i realizacji planów gotowości.

4. Realizacja zadań wynikających z planów gotowości przez podmioty wymienione w ust. 3 jest finansowana ze środków budżetu państwa przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt.

5. Działania w zakresie sporządzania, aktualizacji i realizacji planów gotowości powiatowy lekarz weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii i Główny Lekarz Weterynarii wykonują odpowiednio przy pomocy powiatowego, wojewódzkiego i krajowego zespołu kryzysowego.

6. W skład zespołów kryzysowych wchodzi pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz przedstawiciele organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów, których udział jest niezbędny w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

7. Przedstawiciele, o których mowa w ust. 6, są wyznaczani przez organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz podmioty, których udział jest niezbędny w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na wniosek odpowiednio powiatowego lekarza weterynarii, wojewódzkiego lekarza weterynarii lub Głównego Lekarza Weterynarii.

8. Obsługę merytoryczną, organizacyjno-prawną i techniczną zespołów, o których mowa w ust. 6, zapewnia odpowiednio powiatowy lekarz weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii i Główny Lekarz Weterynarii.

9. Główny Lekarz Weterynarii przedstawia do zatwierdzenia Komisji Europejskiej krajowe plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz niezwłocznie informuje Komisję Europejską o zmianach dokonanych w zatwierdzonych planach.

⁵⁸⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35.

10. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres i warunki współpracy organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów, o których mowa w ust. 6, w tworzeniu planów gotowości i realizacji działań wynikających z tych planów oraz ich udziału w zespołach kryzysowych, mając na względzie zapewnienie skutecznego zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

11. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz chorób zakaźnych zwierząt, dla których sporządza się plany gotowości,
- 2) (uchylony)

– kierując się potrzebą szybkiego i skutecznego likwidowania ognisk chorób zakaźnych zwierząt oraz stopniem zaraźliwości poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

Art. 55. 1. Główny Lekarz Weterynarii współpracuje z ekspertami Komisji Europejskiej przy przeprowadzaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej kontroli koniecznych dla zapewnienia jednolitego stosowania przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

2. Kontrole przeprowadza się, wizytując gospodarstwa, w celu sprawdzenia, czy organy Inspekcji Weterynaryjnej nadzorują przestrzeganie przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

3. Główny Lekarz Weterynarii udziela ekspertom Komisji Europejskiej merytorycznej pomocy w wykonywaniu obowiązków związanych z kontrolami.

Art. 56. 1. Psy powyżej 3. miesiąca życia na obszarze całego kraju oraz lisy wolno żyjące na obszarach określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa podlegają obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wściekliznie.

2. Posiadacze psów są obowiązani zaszczepić psy przeciwko wściekliznie w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez psa 3. miesiąca życia, a następnie nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia ostatniego szczepienia.

3. Szczepień psów przeciwko wściekliznie dokonują lekarze weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt.

4. Psy poddane szczepieniu podlegają wpisowi do rejestru prowadzonego przez lekarzy weterynarii, o których mowa w ust. 3. Po przeprowadzeniu szczepienia posiadaczowi psa wydaje się zaświadczenie lub dokonuje się wpisu w paszporcie, o którym mowa w art. 24e ust. 2.

4a. Dane z rejestru, o którym mowa w ust. 4, dotyczące szczepień przeprowadzonych w danym miesiącu są przekazywane powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsce położenia zakładu leczniczego dla zwierząt, do 15. dnia następnego miesiąca.

4b. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, maksymalną wysokość wynagrodzenia lekarzy weterynarii, o których mowa w ust. 3, za dokonanie szczepienia psa, mając na uwadze zapewnienie możliwości dokonywania szczepień psów przeciwko wściekliznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uwzględniając koszty ich dokonania.

5. Szczepienia lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie przeprowadza wojewódzki lekarz weterynarii.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa, mając na względzie zmniejszenie ryzyka wystąpienia niektórych chorób zakaźnych zwierząt na określonej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi:
  - a) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, a w szczególności obszary, na których przeprowadza się szczepienia, rodzaj szczepionki i sposób jej podania,
  - b) wzór i szczegółowy sposób prowadzenia rejestru oraz wzór zaświadczenia, o których mowa w ust. 4;
- 2) może wprowadzić obowiązek ochronnego szczepienia kotów przeciwko wściekliznie.

7. W przypadku wprowadzenia obowiązku, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 56a. (uchylony)

Art. 57. 1. Główny Lekarz Weterynarii opracowuje:

- 1) programy zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych,
- 2) programy mające na celu wykrycie występowania zakażeń czynnikami wywołującymi choroby zakaźne zwierząt lub poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia takich chorób,
- 3) programy nadzoru nad chorobami zakaźnymi zwierząt akwakultury mającego na celu osiągnięcie przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, strefę lub enklawę statusu wolnego od danej choroby zakaźnej,
- 4) krajowe programy zwalczania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wymienionych w rozporządzeniu (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, w załączniku I

– kierując się sytuacją epizootyczną i epidemiczną kraju oraz obowiązującymi w tym zakresie przepisami Unii Europejskiej.

2. Programy, o których mowa w ust. 1, zawierają w szczególności:

- 1) opis sytuacji epizootycznej w zakresie danej choroby;
- 2) analizę szacunkowych kosztów oraz przewidywanych korzyści wynikających z wprowadzenia programu;
- 3) prawdopodobny czas trwania programu oraz określenie celu, który ma zostać osiągnięty do dnia jego zakończenia;
- 4) określenie obszaru, na którym będzie obowiązywał program;
- 5) określenie statusu epizootycznego gospodarstw oraz obszarów objętych programem, a także celów, które mają zostać osiągnięte z uwagi na każdy status, warunki obowiązujące w odniesieniu do przemieszczania zwierząt pomiędzy gospodarstwami oraz obszarami o różnym statusie epizootycznym, oraz określenie skutków utraty statusu epizootycznego;
- 6) opis działań, które będą stosowane w przypadku wystąpienia podejrzenia lub stwierdzenia choroby zakaźnej zwierząt.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, program, o którym mowa w ust. 2, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, mając na względzie wymagania weterynaryjne dla handlu zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego.

4. Realizacja programu, o którym mowa w ust. 3, jest finansowana ze środków budżetu państwa.

5. W przypadku programu, o którym mowa w ust. 1, współfinansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej oprócz wymagań, o których mowa w ust. 2, program powinien spełniać wymagania określone w przepisach Unii Europejskiej.

6. Główny Lekarz Weterynarii uzgadnia program, o którym mowa w ust. 5, z ministrem właściwym do spraw:

- 1) finansów publicznych – pod względem finansowym;
- 2) rolnictwa – pod względem merytorycznym.

6a. Główny Lekarz Weterynarii po dokonaniu uzgodnień, o których mowa w ust. 6, występuje do Komisji Europejskiej z wnioskiem o zatwierdzenie tak uzgodnionego programu, a w przypadku programu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, realizowanego na obszarze strefy lub enklawy stanowiących mniej niż 75% terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które nie obejmują obszaru zlewni wykorzystywanych wspólnie z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub państwami trzecimi, składa Komisji Europejskiej oświadczenie o zamiarze realizacji takiego programu.

6b. Główny Lekarz Weterynarii w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską, a w przypadku programu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, realizowanego na obszarze strefy lub enklawy stanowiących mniej niż 75% terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które nie obejmują obszaru zlewni wykorzystywanych wspólnie z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub państwami trzecimi, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską oraz państwami członkowskimi Unii Europejskiej dokonuje zmian w programie, o którym mowa w ust. 5.

6c. Program, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, realizowany na obszarze strefy lub enklawy stanowiących mniej niż 75% terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które nie obejmują obszaru zlewni wykorzystywanych wspólnie z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub państwami trzecimi, uznaje się za zatwierdzony, gdy Komisja Europejska lub państwa członkowskie Unii Europejskiej nie zgłoszą zastrzeżeń do oświadczenia, o którym mowa w ust. 6a.

7.⁵⁹⁾ Minister właściwy do spraw rolnictwa wprowadza program, o którym mowa w ust. 5, po jego zatwierdzeniu pod względem technicznym i zaproponowaniu do współfinansowania przez Komisję Europejską – zgodnie z ust. 2.1 akapit czwarty lit. a załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającego program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz. Urz. UE L 153 z 03.05.2021, str. 1) – w drodze rozporządzenia, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, mając na względzie ochronę zdrowia publicznego, poprawę sytuacji epizootycznej państwa oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

8.⁵⁹⁾ Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programów, o których mowa w ust. 1, a w odniesieniu do programu współfinansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej:

- 1) zawiera z Komisją Europejską umowę o udzielenie dotacji, o której mowa w ust. 2.1 akapit piąty załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającego program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014;
- 2) informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji tego programu zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej.

8a. Do zmian programu wprowadzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części:

- 1) zgodnie z ust. 3 przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio;
- 2) zgodnie z ust. 7 przepisy ust. 1, 2, 5–6c stosuje się odpowiednio.

9. (uchylony)

Art. 57a. (uchylony)

Art. 57b. 1. Główny Lekarz Weterynarii jest organem właściwym do:

- 1) zatwierdzania programów kontroli określonych w art. 7 rozporządzenia nr 2160/2003 oraz do przechowywania wyników realizacji tych programów;
- 2) występowania z wnioskiem określonym w art. 8 rozporządzenia nr 2160/2003;
- 3) występowania o przyznanie okresu przejściowego w przypadkach określonych w art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 5 rozporządzenia nr 2160/2003.

2. Główny Lekarz Weterynarii wydaje decyzję o zatwierdzeniu programów określonych w art. 7 rozporządzenia nr 2160/2003.

Art. 57c. Jeżeli program, o którym mowa w art. 57, przewiduje odszkodowanie za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy, to do odszkodowania stosuje się przepisy art. 49.

Art. 57d. 1. Główny Lekarz Weterynarii, na wniosek organizacji zrzeszającej podmioty prowadzące działalność w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich, może opracować program zwalczania chorób zakaźnych zwierząt innych niż choroby, o których mowa w art. 41 ust. 1 oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 41 ust. 3 pkt 1, mając na względzie ułatwienie handlu zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz poprawę sytuacji epizootycznej kraju.

2. Program jest realizowany pod nadzorem organów Inspekcji Weterynaryjnej przez podmioty, o których mowa w ust. 1, które przystąpiły do niego dobrowolnie.

3. Program zawiera w szczególności:

- 1) dostępne dane o sytuacji epizootycznej w zakresie danej choroby;
- 2) zasady uczestnictwa w programie, w tym warunki i terminy przystąpienia do programu i rezygnacji z uczestnictwa w tym programie;
- 3) zasady i tryb ponoszenia kosztów uczestnictwa w programie;

---

⁵⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 32 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 4) analizę szacunkowych kosztów oraz przewidywanych korzyści wynikających z wprowadzenia programu;
- 5) prawdopodobny czas trwania programu oraz określenie celu, który ma zostać osiągnięty do dnia jego zakończenia;
- 6) określenie obszaru, na którym będzie obowiązywał program;
- 7) określenie statusów epizootycznych stad lub obszarów objętych programem, a także celów, które mają zostać osiągnięte z uwagi na każdy status, wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania tych statusów oraz określenie warunków i skutków jego zawieszenia lub cofnięcia;
- 8) określenie wymagań dotyczących osób pobierających próbki do badań laboratoryjnych na potrzeby realizacji programu;
- 9) określenie laboratoriów upoważnionych do wykonywania badań laboratoryjnych na potrzeby realizacji programu.

4. Koszty realizacji programu, w tym koszty pobierania próbek i badań laboratoryjnych próbek oraz koszty nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, ponoszą podmioty, o których mowa w ust. 1, realizujące program.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, program na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, mając na względzie ułatwienie handlu zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz poprawę sytuacji epizootycznej kraju.

Art. 57e. 1. Główny Lekarz Weterynarii opracowuje programy bioasekuracji mające na celu zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania, biorąc pod uwagę sytuację epizootyczną w odniesieniu do danej choroby zakaźnej zwierząt.

2. Program bioasekuracji zawiera w szczególności:

- 1) określenie chorób zakaźnych zwierząt, których szerzeniu się ma zapobiec realizacja tego programu;
- 2) określenie gatunków zwierząt objętych tym programem;
- 3) określenie obszaru, na którym będzie obowiązywał ten program, ze wskazaniem ewentualnych nakazów i zakazów, jakie mogą zostać wydane w celu realizacji tego programu, oraz określenie obszaru, na którym może być wydana decyzja, o której mowa w ust. 4;
- 4) analizę poziomu bioasekuracji na obszarze, o którym mowa w pkt 3, w zakresie środków bioasekuracji mających na celu zapobieżenie szerzeniu się chorób, o których mowa w pkt 1;
- 5) prawdopodobny czas trwania tego programu oraz określenie celu, który ma zostać osiągnięty do dnia jego zakończenia;
- 6) określenie wymagań dotyczących bioasekuracji, które mają spełnić gospodarstwa objęte tym programem;
- 7) określenie kwoty przeznaczonej na wypłatę odszkodowań, o których mowa w art. 57f, w każdym roku realizacji tego programu;
- 8) określenie szczegółowego sposobu i trybu realizacji tego programu, w tym określenie terminu na:
  - a) złożenie oświadczenia, o którym mowa w ust. 5 pkt 1 lit. a,
  - b) spełnienie wymagań określonych w tym programie,
  - c) złożenie wniosku, o którym mowa w art. 57g ust. 7.

3. Realizacja programu bioasekuracji, z wyłączeniem kosztów nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, jest finansowana przez posiadaczy zwierząt.

4. W przypadkach określonych w programie bioasekuracji powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję:

- 1) nakazującą zabicie utrzymywanych w gospodarstwie zwierząt z gatunków wrażliwych lub poddanie tych zwierząt ubojowi oraz
- 2) zakazującą wprowadzania do gospodarstwa i utrzymywania w nim zwierząt, o których mowa w pkt 1, przez okres wskazany w tym programie.

5. Decyzję, o której mowa w ust. 4, wydaje się:

- 1) po przeprowadzeniu przez powiatowego lekarza weterynarii kontroli w gospodarstwie, wyłącznie gdy posiadacz zwierząt:
  - a) złożył w terminie określonym w programie bioasekuracji oświadczenie, że gospodarstwo, w którym przebywają te zwierzęta, nie spełni wymagań określonych w tym programie albo

- b) nie złożył w terminie określonym w programie bioasekuracji oświadczenia, o którym mowa w lit. a, i gospodarstwo, w którym przebywają te zwierzęta, nie spełnia wymagań określonych w tym programie po upływie terminu na ich spełnienie;
- 2) po uzyskaniu od właściwego miejscowo wojewody informacji, że wydanie tej decyzji nie spowoduje przekroczenia kwoty przeznaczonej na wypłatę odszkodowań w danym roku, o której mowa w ust. 2 pkt 7.
6. Kontrola, o której mowa w ust. 5 pkt 1, ma na celu stwierdzenie w szczególności:
- 1) niespełniania przez gospodarstwo wymagań określonych w programie bioasekuracji;
  - 2) liczby zwierząt z gatunków wrażliwych z podziałem na gatunki zwierząt.
7. Informacja, o której mowa w ust. 5 pkt 2, jest sporządzana na podstawie informacji przekazywanych wojewodzie przez ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz posiadanych przez wojewodę danych dotyczących decyzji, o których mowa w ust. 4, i decyzji w sprawie odszkodowania, o którym mowa w art. 57f, wydawanych na obszarze województwa.
8. Decyzji, o której mowa w ust. 4, nie wydaje się, jeżeli w gospodarstwie, o którym mowa w ust. 4:
- 1) podejrzewa się wystąpienie lub wystąpiła choroba zakaźna zwierząt podlegająca obowiązkowi zwalczania lub
  - 2) stosuje się środki określone w art. 44.
9. Wojewódzki lekarz weterynarii zbiera i analizuje dane dotyczące wydawanych decyzji, o których mowa w ust. 4, i decyzji w sprawie odszkodowania, o którym mowa w art. 57f, oraz przekazuje właściwemu miejscowo wojewodzie informacje w tym zakresie.
10. Minister właściwy do spraw rolnictwa może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, program bioasekuracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, mając na względzie zmniejszenie zagrożenia szerszenia się chorób zakaźnych zwierząt z gatunków wrażliwych przebywających w gospodarstwie oraz umożliwienie podmiotom utrzymującym takie zwierzęta osiągnięcie poziomu bioasekuracji określonego w tym programie.

Art. 57f. Za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazów, o których mowa w art. 57e ust. 4 pkt 1, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa. Do odszkodowania stosuje się przepisy art. 49 ust. 1–4, ust. 7, 8, 11 i 12 oraz przepisy wydane na podstawie art. 49 ust. 13.

Art. 57g. 1. Posiadaczowi zwierząt, który złożył oświadczenie wskazane w art. 57e ust. 5 pkt 1 lit. a oraz w stosunku do którego została wydana i wykonana decyzja, o której mowa w art. 57e ust. 4, przysługuje rekompensata ze środków budżetu państwa za nieprzerwane nieutrzymywanie w gospodarstwie zwierząt, których dotyczą zakazy określone w tej decyzji.

2. Wysokość rekompensaty oblicza się na podstawie iloczynu średniej rocznej liczby zwierząt z gatunków wrażliwych utrzymywanych w gospodarstwie w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia przez posiadacza zwierząt oświadczenia, o którym mowa w art. 57e ust. 5 pkt 1 lit. a, i stawki za zwierzę dla danego gatunku zwierząt określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 11.

3. Średnią roczną liczbę zwierząt, o której mowa w ust. 2, ustala się jako iloraz sumy liczby zwierząt z gatunków wrażliwych utrzymywanych w gospodarstwie w ostatnim dniu każdego miesiąca roku kalendarzowego poprzedzającego rok złożenia przez posiadacza zwierząt oświadczenia, o którym mowa w art. 57e ust. 5 pkt 1 lit. a, i liczby 12.

4. Średnią roczną liczbę zwierząt, o której mowa w ust. 2, ustala się na podstawie danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. W przypadku posiadacza zwierząt utrzymującego nie więcej niż jedną świnie, z przeznaczeniem na własne potrzeby, średnia roczna liczba zwierząt, o której mowa w ust. 2, wynosi 1.

5. Rekompensatę przyznaje się w drodze decyzji kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa, o którym mowa w ust. 1. W decyzji kierownik biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ustala wysokość rekompensaty.

6. Rekompensatę przyznaje się za okres obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 57e ust. 4 pkt 2.

7. Rekompensata jest przyznawana na wniosek posiadacza zwierząt, o którym mowa w ust. 1.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 7, zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres posiadacza zwierząt;
- 2) numer siedziby stada, jeżeli został nadany;
- 3) średnią roczną liczbę zwierząt, o której mowa w ust. 2;
- 4) podpis posiadacza zwierząt.

9. Do wniosku dołącza się kopię decyzji, o której mowa w art. 57e ust. 4, oraz dokumenty potwierdzające wykonanie tej decyzji.

10. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w terminie 60 dni od daty upływu terminu na złożenie wniosku o przyznanie rekompensaty, informację o faktycznej liczbie zwierząt z gatunków wrażliwych, za które będą przyznane rekompensaty.

11. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, warunki i częstotliwość wypłaty rekompensat oraz stawkę za zwierzę, odrębnie dla każdego gatunku zwierząt wrażliwych, biorąc pod uwagę przewidywany okres obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 57e ust. 4 pkt 2, długość cyklu produkcyjnego, średnią cenę rynkową zwierząt danego gatunku oraz liczbę zwierząt, o której mowa w ust. 10.

Art. 57h. Do ustalania wysokości, umarzania, odraczania terminu spłaty i rozkładania na raty płatności nienależnie pobranej rekompensaty i odsetek za zwłokę stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727 oraz z 2023 r. poz. 412 i 588).

Art. 58. 1. Organy Inspekcji Weterynaryjnej w celu oceny stanu epizootycznego oraz zapewnienia zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części prowadzą badania kontrolne zakażeń zwierząt.

2. (uchylony)

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia:

1) określi rodzaj jednostek chorobowych, sposób prowadzenia kontroli oraz zakres badań, mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego kraju.

2) (uchylony)

Art. 59. Graniczny lekarz weterynarii, w przypadku zagrożenia przeniesienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub na terytorium państwa trzeciego choroby zakaźnej zwierząt, w tym choroby odzwierzęcej, podlegającej obowiązkowi zwalczania, a także w przypadku jej podejrzenia lub stwierdzenia w granicznym posterunku kontroli, stosuje środki wymienione w art. 42 ust. 6 i 7 oraz art. 44, powiadamiając o tym niezwłocznie właściwego powiatowego i wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Art. 60. Główny Lekarz Weterynarii występuje do Komisji Europejskiej z wnioskiem o uznanie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionu położonego na tym terytorium za urzędowo wolne lub wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt, jeżeli są spełnione wymagania w tym zakresie określone w przepisach wydanych na podstawie art. 57d ust. 5, art. 61 ust. 1 pkt 1 lit. h lub w kodeksach zdrowia zwierząt wydanych przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (OIE).

Art. 60a. 1. Główny Lekarz Weterynarii składa Komisji Europejskiej oświadczenie o uznaniu strefy lub enklawy położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt akwakultury, jeżeli są spełnione wymagania w tym zakresie określone w przepisach wydanych na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 1 lit. h.

2. Do oświadczenia dołącza się dokumentację potwierdzającą spełnienie wymagań niezbędnych do uznania strefy lub enklawy za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt akwakultury.

3. Do uznania stref lub enklaw stanowiących ponad 75% terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub obejmujących obszary zlewni, które są wykorzystywane wspólnie z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub państwami trzecimi, za wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt, przepis art. 60 stosuje się odpowiednio.

Art. 61. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy sposób i tryb zwalczania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania lub zapobiegania tym chorobom, a w szczególności:

a) sposób i tryb postępowania przy podejrzeniu choroby,

b) sposób i tryb postępowania przy stwierdzeniu choroby,

c) rodzaj próbek pobieranych do badań diagnostycznych oraz sposób ich pobierania i wysyłania,

d) środki, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1–16 i ust. 1a, art. 45 ust. 1 pkt 1–10 oraz art. 46 ust. 3 pkt 1–9, stosowane przy zwalczaniu chorób lub zapobieganiu chorobom, w tym sposób i warunki określenia ogniska choroby, obszaru zapowietrzonego lub zagrożonego lub innych obszarów ustanawianych w związku ze zwalczaniem chorób,

e) procedury czyszczenia, odkażania, dezynsekcji oraz deratyzacji,

f) sposób i tryb postępowania przy wygaszaniu ogniska choroby,

- g) warunki i sposób ponownego umieszczania zwierząt w gospodarstwach,
  - h) wymagania niezbędne do uznania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, regionu, strefy lub enklawy położonych na tym terytorium za urzędowo wolne lub wolne od danej choroby zakaźnej zwierząt oraz szczegółowy tryb tego uznawania, a w przypadku zwierząt akwakultury także warunki i tryb zawieszania, cofnięcia oraz ponownego uznania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, strefy lub enklawy, w stosunku do których zawieszono lub cofnięto uznanie,
  - i) sposób prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem choroby,
  - j) warunki i sposób wprowadzania szczepień, o których mowa w art. 43 ust. 3, w zależności od rodzaju choroby zakaźnej zwierząt
- mając na względzie ochronę zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt;
- 2) szczegółowy tryb i sposób zgłaszania wniosku, o którym mowa w art. 60, oraz dokumentację do niego dołączoną, mając na względzie obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rolnictwa może, w przypadku konieczności wdrożenia przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, ustalić inne znaczenie określeń, o których mowa w art. 2, mając na względzie prawidłowe wdrożenie lub wykonanie przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub realizację celów wyrażonych w tych przepisach.

Art. 62. 1. Organy Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostki samorządu terytorialnego współpracują przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki, tryb i formę współpracy, o której mowa w ust. 1, mając na względzie ochronę zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

Rozdział 9

Zasady stosowania substancji o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym

Art. 63. Zabrania się umieszczania na rynku, w celu podawania zwierzętom, z których lub od których są pozyskiwane produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, substancji o działaniu tyreostatycznym, stilbenów, pochodnych stilbenów, ich soli i estrów, substancji o działaniu beta-agonistycznym oraz oestradiolu 17 β i jego pochodnych estropodobnych.

Art. 64. 1. Zabrania się podawania zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie oraz zwierzętom akwakultury:

- 1) substancji o działaniu tyreostatycznym;
- 2) stilbenów, pochodnych stilbenów, ich soli i estrów;
- 3) substancji o działaniu beta-agonistycznym;
- 4) oestradiolu 17 β i jego pochodnych estropodobnych;
- 5) substancji o działaniu estrogenym innych niż oestradiol 17 β i jego pochodne estropodobne oraz o działaniu androgennym lub gestagennym.

2. Zabrania się:

- 1) utrzymywania w gospodarstwie zwierząt akwakultury, w których organizmie znajdują się lub u których wykryto substancje wymienione w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, gdy stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 lub 67;
- 2) umieszczania na rynku lub uboju zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje wymienione w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, gdy stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 lub 67.

3. Zabrania się umieszczania na rynku przeznaczonych do spożycia przez ludzi zwierząt akwakultury, którym były podawane substancje wymienione w ust. 1, oraz przetworzonych produktów pochodzących od tych zwierząt.

4. Zabrania się umieszczania na rynku i przetwarzania mięsa zwierząt, o których mowa w ust. 2.

Art. 65. 1. Zakazy, o których mowa w art. 63 i 64, nie dotyczą podawania w celach leczniczych:

- 1) testosteronu i progesteronu oraz ich pochodnych, łatwo uwalniających w miejscu ich podawania związki macierzyste w wyniku procesu hydrolizy, zachodzącego po ich wchłonięciu, zidentyfikowanym zwierzętom gospodarskim i zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie;
- 2) produktów leczniczych weterynaryjnych z zawartością:
  - a) trenbolonu alilu, podawanego doustnie, lub substancji o działaniu beta-agonistycznym zidentyfikowanym koniowatym, jeżeli są one stosowane zgodnie ze wskazaniami producenta,
  - b) substancji mających działanie beta-agonistyczne, w postaci zastrzyków, w celu przyspieszenia porodu u krów.

2. Produkty lecznicze weterynaryjne, o których mowa w ust. 1 pkt 1, stosowane w celach leczniczych powinny spełniać wymagania dla dopuszczenia ich do obrotu określone w przepisach Prawa farmaceutycznego i mogą być podawane wyłącznie przez lekarza weterynarii w postaci zastrzyku lub w postaci spirali dopochwowych – w przypadku leczenia dysfunkcji hormonów płciowych.

Art. 66. Zabrania się posiadaczom zwierząt posiadania i przechowywania w gospodarstwie produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających:

- 1) substancje o działaniu beta-agonistycznym, które mogą być stosowane w celu przyspieszenia porodu;
- 2) oestradiol 17 β lub jego pochodne estropodobne.

Art. 67. Zabrania się podawania w postaci zastrzyków substancji, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 lit. b, zwierzętom hodowlanym, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.

Art. 68. 1. Zakazy, o których mowa w art. 63 i art. 64 ust. 1, nie dotyczą podawania, w ramach czynności zootechnicznych, zidentyfikowanym zwierzętom gospodarskim lub zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie produktów leczniczych weterynaryjnych o działaniu estrogennym innych niż oestradiol 17 β i jego pochodne estropodobne oraz o działaniu androgennym lub gestagennym.

2. Dopuszcza się poddawanie ryb, w pierwszych 3 miesiącach życia, zabiegom mającym na celu zmianę płci, przy zastosowaniu produktów leczniczych weterynaryjnych o działaniu androgennym, których umieszczanie na rynku jest dopuszczone na podstawie przepisów Prawa farmaceutycznego.

3. Zabrania się wykonywania czynności zootechnicznych na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.

Art. 69. (uchylony)

Art. 70. Zabrania się podawania zwierzętom gospodarskim lub zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie:

- 1) substancji o działaniu hormonalnym:
  - a) działających jako osad,
  - b) o okresie karencji dłuższym niż 15 dni,
  - c) dla których nie istnieją odczynniki lub urządzenia, stosowane w technikach analitycznych, umożliwiające wykrycie obecności pozostałości przekraczających dopuszczalne poziomy;
- 2) produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających substancje o działaniu beta-agonistycznym o okresie karencji dłuższym niż 28 dni.

Art. 71. 1. Zezwala się, w celu handlu, na:

- 1) umieszczanie na rynku zwierząt do hodowli oraz zwierząt reprodukcyjnych, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych, jeżeli w ostatnim czasie były poddane czynnościom leczniczym, o których mowa w art. 65 lub 67;
- 2) oznakowanie, zgodnie z przepisami o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, mięsa pochodzącego ze zwierząt, o których mowa w pkt 1, jeżeli były przestrzegane okresy karencji określone w przepisach Prawa farmaceutycznego, jako mięsa przeznaczonego do handlu.

2. Handel końmi hodowlanymi, włączając zarejestrowane koniowate, którym w celach określonych w art. 65 były podawane produkty lecznicze weterynaryjne, zawierające trembolony alilu lub substancje o działaniu beta-agonistycznym, a w szczególności końmi:

- 1) wyścigowymi,
- 2) biorącymi udział w zawodach,

- 3) cyrkowymi,
- 4) przeznaczonymi do badań lub na wystawy

– jest dopuszczalny przed upływem okresu karencji, jeżeli zostały zachowane warunki podawania tych produktów, a rodzaj i data leczenia zostały zapisane w dokumentach identyfikacyjnych, w które zaopatrzone zwierzęta.

3. Nie umieszcza się na rynku mięsa lub innych produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, pochodzących ze zwierząt lub od zwierząt, którym były podawane substancje o działaniu estrogenym, androgennym lub gestagennym, jeżeli przed dokonaniem uboju zwierzęcia nie był przestrzegany okres karencji wymagany dla wydalenia z jego organizmu produktów leczniczych weterynaryjnych.

Art. 72. 1. Organy Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzają kontrole w celu ustalenia:

- 1) posiadania lub przechowywania przez posiadaczy zwierząt substancji, o których mowa w art. 63 i 64;
- 2) stosowania niezgodnie z przepisami substancji o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym lub produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających takie substancje (nielegalne leczenie zwierząt);
- 3) nieprzestrzegania okresów karencji, o których mowa w art. 70 pkt 1 lit. b i pkt 2;
- 4) nieprzestrzegania ograniczeń lub zakazów stosowania substancji, o których mowa w art. 65 lub 67.

2. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie stwierdzony przypadek, o którym mowa w ust. 1, zwierzęta obejmuje się dozorem urzędowego lekarza weterynarii do czasu zastosowania wobec osób odpowiedzialnych środków określonych w art. 79 ust. 2 pkt 1, ust. 3 oraz w art. 80 i 82.

Art. 73. 1. Zabrania się przywozu:

- 1) zwierząt gospodarskich, zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie i zwierząt akwakultury,
- 2) mięsa i innych produktów pozyskanych ze zwierząt lub od zwierząt, o których mowa w pkt 1

– z państw trzecich, które dopuszczają umieszczanie na rynku, w celu podawania zwierzętom stilbenów, pochodnych stilbenów, ich soli i estrów lub substancji o działaniu tyreostatycznym.

2. Zabrania się przywozu z państw trzecich znajdujących się na listach sporządzanych zgodnie z przepisami Unii Europejskiej:

- 1) zwierząt gospodarskich, zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie oraz zwierząt akwakultury, którym były podawane:
  - a) substancje o działaniu tyreostatycznym oraz stilbeny, pochodne stilbenów, ich soli i estrów,
  - b) substancje o działaniu beta-agonistycznym oraz oestradiol 17 β i jego pochodne estropodobne, z wyłączeniem przypadków, gdy substancje te były podawane w sposób określony w art. 65–67 lub 71, a okresy karencji przewidziane w umowach międzynarodowych były przestrzegane;
- 2) mięsa i innych produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, pozyskanych z lub od zwierząt, których przywóz jest zakazany zgodnie z pkt 1.

Art. 74. Dopuszcza się przywóz z państw trzecich zwierząt przeznaczonych do hodowli, zwierząt reprodukcyjnych, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych, lub mięsa z nich pozyskanego, jeżeli państwa te zagwarantują spełnienie wymagań określonych w przepisach art. 63–68 lub 70–73.

Art. 75. 1. Zabrania się produkcji, marketingu oraz umieszczania na rynku w celu stosowania u krów mlecznych somatotropiny bydlęcej, a także jej podawania krowom mlecznym.

2. Przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie skupu lub produkcji substancji zawierających somatotropinę bydlęcą oraz przedsiębiorca umieszczający na rynku takie substancje prowadzą rejestr zawierający w szczególności dane dotyczące:

- 1) ilości wyprodukowanej, nabytej, zbytej lub użytej na cele inne niż umieszczanie na rynku substancji;
- 2) dane osób (imię i nazwisko), którym te substancje zostały zbyte lub od których zostały nabyte.

Art. 76. Zakaz, o którym mowa w art. 75, nie dotyczy produkcji somatotropiny bydlęcej lub jej przywozu, dokonywanych w celu jej wywozu do państw trzecich.

Rozdział 9a

Zasady wprowadzania do obrotu i używania wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej

Art. 76a. 1. Do obrotu i używania może być wprowadzony wyrób do diagnostyki in vitro stosowany w medycynie weterynaryjnej, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego i został umieszczony w wykazie wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej, który prowadzi Główny Lekarz Weterynarii.

2. Podmiot jest obowiązany wystąpić do Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego, jeżeli zamierza:

- 1) wprowadzić do obrotu wyrób do diagnostyki in vitro stosowany w medycynie weterynaryjnej – z wnioskiem o wydanie opinii o tym wyrobie;
- 2) przedłużyć ważność wpisu wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej w wykazie, o którym mowa w ust. 1 – z wnioskiem o wydanie opinii o przedłużeniu ważności wpisu wyrobu w wykazie wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej;
- 3) dokonać zmiany w opinii dotyczącej zmian parametrów wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej – z wnioskiem o wydanie opinii o planowanej zmianie.

3. Wnioski, o których mowa w ust. 2, składa się w terminie nie później niż na 60 dni przed:

- 1) planowanym wprowadzeniem do obrotu wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej – w przypadku wniosku o wydanie opinii o wyrobie do diagnostyki in vitro stosowanym w medycynie weterynaryjnej;
- 2) upływem terminu ważności wpisu w wykazie wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej – w przypadku wniosku o wydanie opinii o przedłużeniu ważności wpisu wyrobu w tym wykazie;
- 3) planowaną zmianą parametrów wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej – w przypadku wniosku o zmianę w opinii dotyczącą zmiany parametrów wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 2, zawierają:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę wytwórcy, jego miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę i adres;
- 2) imię i nazwisko albo nazwę dystrybutora, jego miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę i adres;
- 3) nazwę handlową wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz nazwy handlowe, pod którymi wyrób do diagnostyki in vitro stosowany w medycynie weterynaryjnej jest sprzedawany na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 4) nazwę techniczno-medyczną wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej;
- 5) przeznaczenie oraz ograniczenia w używaniu wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej;
- 6) wzory opakowań wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej i dołączane do tego wyrobu wzory ulotek w języku polskim.

5. Do wniosków, o których mowa w ust. 2, dołącza się:

- 1) dokumentację wytwórcy dotyczącą sposobu i metodyki wykonywania badań przy użyciu wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej;
- 2) egzemplarz wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej.

6. Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy wydaje opinie, o których mowa w ust. 2, w terminie 60 dni od dnia złożenia odpowiedniego wniosku wraz z dokumentacją wytwórcy i egzemplarzem wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej.

7. Wydanie opinii, o których mowa w ust. 2, następuje na podstawie weryfikacji dokumentacji wytwórcy, o której mowa w ust. 5 pkt 1, i w wyniku badań egzemplarza wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, albo na podstawie weryfikacji dokumentacji wytwórcy, o której mowa w ust. 5 pkt 1.

8. Opinie, o których mowa w ust. 2, są wydawane na okres 5 lat.

9. Za wydanie opinii, o których mowa w ust. 2, i przeprowadzenie badań wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej są pobierane opłaty, które stanowią dochód Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego.

10. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za wydanie opinii, o których mowa w ust. 2, oraz przeprowadzenie badań wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej, uwzględniając zakres czynności oraz badań, jakie powinny być wykonane do wydania tych opinii, oraz aby łączna wysokość pobranych opłat nie przekraczała ośmiokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w danym roku na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu.

Art. 76b. 1. Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy przekazuje pozytywne opinie, o których mowa w art. 76a ust. 2, Głównemu Lekarzowi Weterynarii, wraz z kopią wniosku o wydanie danej opinii. Opinie te stanowią podstawę wpisu wyrobu do wykazu wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

2. Wykaz wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej zawiera dane, o których mowa w art. 76a ust. 4 pkt 1 i 3–5, oraz termin ważności opinii wydanej przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy.

3. Główny Lekarz Weterynarii udostępnia wykaz wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

Art. 76c. Minister właściwy do spraw rolnictwa, na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii, może, w drodze decyzji, zezwolić na wprowadzenie do używania wyrobu do diagnostyki in vitro stosowanego w medycynie weterynaryjnej, bez konieczności spełnienia wymagań, o których mowa w art. 76a ust. 1 i 2, jeżeli jego zastosowanie jest konieczne z uwagi na ważny interes publiczny lub niezbędne do ratowania życia lub zdrowia zwierząt.

Rozdział 10

Przepisy karne

Art. 77. Kto:

- 1) prowadząc działalność nadzorowaną, nie spełnia wymagań weterynaryjnych przewidzianych dla określonego rodzaju i zakresu tej działalności, powodując przez to zagrożenie epizootyczne lub epidemiczne lub niewłaściwą jakość zdrowotną produktów, albo prowadzi taką działalność bez stwierdzenia spełniania wymagań weterynaryjnych,
- 2) dokonuje przywozu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego wbrew zakazowi przywozu lub bez zachowania, lub z naruszeniem wymagań weterynaryjnych obowiązujących w tym zakresie,
- 2a) wbrew zakazowi przywozi produkty pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego,
- 3) dokonuje handlu lub umieszcza na rynku zwierzęta lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego bez zachowania lub z naruszeniem wymagań weterynaryjnych obowiązujących w tym zakresie,
- 4) dokonuje przemieszczania koniowatych bez zachowania lub z naruszeniem wymagań weterynaryjnych obowiązujących w tym zakresie,
- 5) umieszcza zwierzęta w gospodarstwie lub transportuje je bez zachowania lub z naruszeniem wymagań weterynaryjnych obowiązujących w tym zakresie,
- 6) (uchylony)
- 7) wykonuje badania i inne czynności z żywym czynnikiem zakaźnym, jego materiałem genetycznym, antygenami lub szczepionkami wytwarzanymi z takich antygenów w celach badawczym, diagnostycznym lub wytwórczym bez zatwierdzenia, o którym mowa w art. 43a

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 77a. Przepisu art. 77 pkt 1 nie stosuje się do działalności w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych.

Art. 78. Kto:

- 1) wbrew zakazowi prowadzi szczepienia przeciwko chorobom zakaźnym zwierząt lub wykonuje takie szczepienia,
- 2) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń wydanych w celu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub zapobiegania takiej chorobie, wymienionych w art. 44 ust. 1 pkt 3, 6, 9, 12 i 17, ust. 1a pkt 2 i pkt 6 lit. c, art. 45 ust. 1 pkt 2, 3, 4 i 11 oraz art. 46 ust. 3 pkt 2, 3, 4 i 10,

- 3) nie stosuje się do nakazu przeprowadzenia powszechnych badań, leczenia lub innych zabiegów na zwierzętach z gatunków wrażliwych wydanego na podstawie art. 47 ust. 1,
- 4) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, wydanych na podstawie art. 48 ust. 3 lub art. 48a ust. 3 pkt 1,
- 5) udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności wynikających z nakazów organów Inspekcji Weterynaryjnej wydanych w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt,
- 6) udaremnia lub utrudnia wykonanie odstrzału sanitarnego nakazanego przez powiatowego lekarza weterynarii lub wojewodę

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 79. 1. Kto umieszcza na rynku, w celu podawania zwierzętom, z których lub od których są pozyskiwane produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, substancje o działaniu tyreostaticznym, stilbeny, pochodne stilbenów, ich sole i estry, substancje o działaniu beta-agonistycznym oraz oestradiol 17 β i jego pochodne estropodobne

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto wbrew zakazowi:

- 1) podaje zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie lub zwierzętom akwakultury substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1,
- 2) utrzymuje w gospodarstwie zwierzęta akwakultury, w których organizmie znajdują się lub u których wykryto substancje wymienione w art. 64 ust. 1,
- 3) umieszcza na rynku lub dokonuje uboju zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje wymienione w art. 64 ust. 1,
- 4) umieszcza na rynku przeznaczone do spożycia przez ludzi zwierzęta akwakultury, którym były podawane substancje wymienione w art. 64 ust. 1, oraz przetworzone produkty pochodzące od tych zwierząt,
- 5) umieszcza na rynku i przetwarza mięso zwierząt, o których mowa w pkt 2 i 3

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

3. Kto podaje w celach leczniczych zwierzętom gospodarskim lub zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie substancje, o których mowa w art. 65, niezgodnie z przepisami tego artykułu

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 80. 1. Kto, będąc posiadaczem zwierząt gospodarskich, posiada i przechowuje w gospodarstwie produkty lecznicze weterynaryjne zawierające substancje o działaniu beta-agonistycznym, które mogą być stosowane w celu przyspieszenia porodu, oraz zawierające oestradiol 17 β lub jego pochodne estropodobne

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto podaje w postaci zastrzyków substancje, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 lit. b, zwierzętom hodowlanym, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

3. Kto wykonuje czynności zootechniczne na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

4. Kto podaje zwierzętom gospodarskim lub zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie:

- 1) substancje o działaniu hormonalnym:
  - a) działające jako osad,
  - b) o okresie karencji dłuższym niż 15 dni,
  - c) dla których nie istnieją odczynniki lub urządzenia stosowane w technikach analitycznych, umożliwiające wykrycie obecności pozostałości przekraczających dopuszczalne poziomy,
- 2) produkty lecznicze weterynaryjne zawierające substancje o działaniu beta-agonistycznym o okresie karencji dłuższym niż 28 dni

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

5. Kto umieszcza na rynku mięso lub inne produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, niezgodnie z przepisami art. 71 ust. 3

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 81. Kto wbrew zakazowi przywozi z państw trzecich zwierzęta gospodarskie, zwierzęta dzikie utrzymywane przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie lub zwierzęta akwakultury albo pochodzące od takich zwierząt mięso lub produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 82. Kto stosuje niezgodnie z przepisami substancje o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym lub produkty lecznicze weterynaryjne zawierające takie substancje

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 83. Kto produkuje, prowadzi marketing lub umieszcza na rynku w celu stosowania u krów mlecznych somatotropinę bydlęcą albo podaje somatotropinę bydlęcą krowom mlecznym

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 84. W sprawach o przestępstwo, o którym mowa w art. 79 ust. 2 pkt 1, ust. 3, art. 80 ust. 1 i 2, ust. 4 pkt 1 lit. b i pkt 2 oraz art. 82, sąd orzeka środek karny w postaci przepadku substancji lub produktów.

Art. 85. 1. Kto:

- 1) prowadząc działalność nadzorowaną, nie spełnia wymagań weterynaryjnych określonych dla danego rodzaju i zakresu tej działalności albo prowadzi taką działalność bez zawiadomienia w wymaganym terminie o zamiarze jej rozpoczęcia,
- 1a) (uchylony)
- 2) wbrew obowiązкови nie zawiadamia właściwych organów lub innych podmiotów o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt albo nie przekazuje informacji wskazujących na możliwość wystąpienia takiej choroby, albo nie stosuje się do innych obowiązków w razie podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt,
- 2a) (uchylony)
- 2b) uchyla się od obowiązku informowania powiatowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia bydła, owiec lub kóz,
- 3) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, wydanych w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt lub zapobiegania takiej chorobie, wymienionych w art. 44 ust. 1 pkt 10 lit. a i b oraz ust. 1a pkt 6 lit. a i b,
- 4)⁶⁰⁾ świadcząc usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej:
  - a) (uchylona)
  - b) nie prowadzi lub prowadzi w sposób nieprawidłowy dokumentację lekarsko-weterynaryjną,
- 4)⁶¹⁾ **będąc lekarzem weterynarii świadczącym usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej wbrew obowiązкови nie dokonuje w terminie wpisu w dokumentacji określonej w art. 53 ust. 1 lub dokonuje wpisu w tej dokumentacji w sposób nieprawidłowy,**
- 4a) świadcząc usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo prowadząc zakład higieny weterynaryjnej lub inne laboratorium w rozumieniu przepisów o Inspekcji Weterynaryjnej, nie przekazuje powiatowemu lekarzowi weterynarii informacji o:
  - a) podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej lub
  - b) chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązкови rejestracji, lub
  - c) chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązкови monitorowania, lub
  - d) wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe,

⁶⁰⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 61.

⁶¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 33 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 5)²⁾ prowadząc działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego lub pasz w rozumieniu przepisów o paszach, nie przekazuje próbek do badań laboratoryjnych w kierunku chorób odzwierzęcych lub odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania lub nie przechowuje wyników tych badań,
- 5a) prowadząc działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, nie przechowuje tych produktów lub ich próbek,
- 6) prowadząc laboratorium wykonujące badania w kierunku chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania, nie przechowuje izolatów odzwierzęcych czynników chorobotwórczych lub nie przekazuje tych izolatów krajowym laboratoriom referencyjnym, o których mowa w art. 52c ust. 2,
- 7)⁶²⁾ będąc posiadaczem zwierząt gospodarskich, nie prowadzi lub prowadzi w sposób nieprawidłowy ewidencję leczenia zwierząt
- 7)⁶³⁾ **będąc posiadaczem zwierząt, z których lub od których pozyskuje się żywność, nie prowadzi dokumentacji określonej w art. 53 ust. 1 lub prowadzi tę dokumentację w sposób nieprawidłowy, lub wbrew obowiązkowi nie dokonuje w terminie wpisu w tej dokumentacji lub dokonuje wpisu w tej dokumentacji w sposób nieprawidłowy**
- 8) (uchylony)
- 9) (uchylony)

– podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

1a.⁶⁴⁾ Kto:

- 1) uchyla się od obowiązku ochronnego szczepienia psów przeciwko wściekliznie, a w przypadku wprowadzenia obowiązku ochronnego szczepienia kotów przeciwko wściekliznie – od tego obowiązku,
- 2) dokonuje przemieszczenia w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym bez spełnienia warunków określonych w art. 6 lub art. 10 rozporządzenia nr 576/2013

– podlega karze grzywny.

1b. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do działalności w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych.

2. W sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1 i 1a, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 10a Kary administracyjne

Art. 85a. 1. Kto:

- 1) prowadzi działalność nadzorowaną w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych bez dokonania rejestracji albo uzyskania zatwierdzenia lub warunkowego zatwierdzenia,
- 2) prowadząc działalność nadzorowaną w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych:
  - a) usuwa, stosuje, przetwarza lub wysyła te produkty niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 12–14, art. 25, art. 26, art. 28 i art. 29 rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 8 ust. 1, art. 9, art. 10 ust. 1 i 3, art. 23 ust. 3 oraz art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 142/2011,
  - b) gromadzi, przewozi, identyfikuje lub znakuje te produkty niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 21 ust. 1 rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 17 ust. 1 lit. a, lub art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 142/2011, lub art. 26b,
  - c) nie posiada dokumentów handlowych lub świadectw zdrowia spełniających wymagania określone w art. 21 ust. 2 akapit pierwszy i ust. 3 akapit pierwszy lub art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 1069/2009, lub art. 17 ust. 1 lit. b lub art. 31 rozporządzenia nr 142/2009, lub w przepisach wydanych na podstawie art. 26d ust. 2,

⁶²⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 63.

⁶³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 33 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

⁶⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 33 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- d) nie pieczętuje przesyłek takich produktów lub pieczętuje te przesyłki niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 1069/2009,
  - e) nie prowadzi rejestru, o którym mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 142/2011, lub rejestru, o którym mowa w załączniku VI w rozdziale I w sekcji 1 w ust. 5 rozporządzenia nr 142/2011, lub prowadzi te rejestry niezgodnie z wymaganiami określonymi w tych przepisach,
  - f) przywozi na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne niespełniające wymagań określonych w art. 41 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1069/2009 lub w art. 25–28 rozporządzenia nr 142/2011, lub objęte zakazem określonym w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 999/2001 lub dokonuje tranzytu przez to terytorium takich produktów,
  - g) umieszcza na rynku produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne niespełniające wymagań określonych w art. 31 ust. 1, art. 35, art. 36, art. 37 ust. 1 i ust. 2 akapity pierwszy i drugi, art. 38 i art. 39 rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 21, art. 24 ust. 2–4, lub art. 26 rozporządzenia nr 142/2011,
  - h) wywozi produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 43 rozporządzenia nr 1069/2009, art. 26 rozporządzenia nr 142/2011 lub przepisami zawartymi w załączniku IV w rozdziale V w sekcji E rozporządzenia nr 999/2001,
  - i) dokonuje handlu produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego lub produktami pochodnymi niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 48 ust. 1 i 4 rozporządzenia nr 1069/2009,
  - j) umieszcza na rynku lub stosuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nawozy organiczne lub polepszacze gleby niezgodnie z warunkami określonymi w art. 32 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 142/2011,
  - k) nie stosuje się do rozstrzygnięć wydanych na podstawie art. 8 ust. 1a pkt 1 i 3, ust. 1b pkt 1 lit. a lub pkt 2,
  - l) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, wydanych na podstawie art. 26h ust. 1,
- 3) nie stosuje się do zakazu określonego w:
- a) art. 11 ust. 1 lit. a lub d rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 7 rozporządzenia nr 999/2001,
  - b) art. 11 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1069/2009,
  - c) art. 11 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1069/2009 lub art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 142/2011,
- 4) dopuszcza do zanieczyszczenia mączką mięsno-kostną lub przetworzonym białkiem zwierzęcym paszy przeznaczonej dla zwierząt, w żywieniu których stosowanie takiej mączki mięsno-kostnej lub takiego przetworzonego białka zwierzęcego jest niedozwolone,
- 5) będąc posiadaczem:
- a) zwierząt gospodarskich, nie stosuje się do zakazów lub nakazów, wydanych na podstawie art. 26e ust. 1 lub 5,
  - b) zwierząt gospodarskich, wbrew obowiązкови określonemu w art. 26e ust. 2, nie informuje powiatowego lekarza weterynarii, który wydał decyzję określoną w art. 26e ust. 1, o lokalizacji rzeźni, do której zostaną przemieszczone te zwierzęta,
  - c) produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych lub produktów zawierających produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne, lub wytworzonych z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub z produktów pochodnych, nie stosuje się do decyzji powiatowego lekarza weterynarii dotyczącej tych produktów, wydanej na podstawie art. 26f ust. 1 lub 2

– podlega karze pieniężnej.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wysokość kar pieniężnych za naruszenia, o których mowa w ust. 1, różnicując je w zależności od rodzaju tych naruszeń oraz stopnia zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt stwarzanego przez te naruszenia, a także biorąc pod uwagę, że wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, nie przekracza w przypadku popełnienia czynu, o którym mowa w:

- 1) ust. 1 pkt 1 w zakresie nieuzyskania zatwierdzenia lub warunkowego zatwierdzenia, pkt 2 lit. a, c, f–k, pkt 3 lit. a oraz pkt 4 i 5 – trzydziestokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
- 2) ust. 1 pkt 1 w zakresie niedokonania rejestracji, pkt 2 lit. b, d, e i l oraz pkt 3 lit. b i c – piętnastokrotności kwoty wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1.

Art. 85aa. 1. Kto, wbrew wydanym w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt lub zapobiegania takiej chorobie nakazom, zakazom lub ograniczeniom, o których mowa w:

- 1) art. 44 ust. 1 pkt 1 i art. 44 ust. 1a pkt 1:
  - a) nie odosabnia lub nie strzeże zwierząt chorych lub zakażonych albo podejrzanych o zakażenie lub o chorobę, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,25 do 1,3,
  - b) nie obserwuje zwierząt chorych lub zakażonych albo podejrzanych o zakażenie lub o chorobę, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8,
- 1a) art. 45 ust. 1 pkt 3a i art. 46 ust. 3 pkt 3a, utrzymuje lub prowadzi chów lub hodowlę zwierząt z gatunków wrażliwych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do trzykrotności,
- 2) art. 44 ust. 1 pkt 4, nie zabija lub nie poddaje ubojowi zwierząt chorych lub zakażonych lub podejrzanych o zakażenie lub o chorobę albo zwierząt z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do 2,6,
- 3) art. 44 ust. 1 pkt 5 i art. 44 ust. 1a pkt 3, nie oczyszcza lub nie odkaża miejsc lub środków transportu, a także nie odkaża, nie niszczy lub nie usuwa w sposób wykluczający niebezpieczeństwo szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt, pasz, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, lub przedmiotów, z którymi miały kontakt zwierzęta chore, zakażone, lub podejrzane o zakażenie lub o chorobę, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,25 do 1,3,
- 4) art. 44 ust. 1 pkt 7 i art. 44 ust. 1a pkt 4, nie odkaża rzeczy osób, które miały lub mogły mieć kontakt ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzany o zakażenie lub o chorobę, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8,
- 5) art. 44 ust. 1 pkt 8 i art. 44 ust. 1a pkt 5, karmi zwierzęta określonymi paszami lub poi je z określonych zbiorników i ujęć wody, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8,
- 6) art. 44 ust. 1 pkt 10 lit. c, art. 45 ust. 1 pkt 6 i art. 46 ust. 3 pkt 6, nie wykonuje określonych zabiegów na zwierzętach, w tym nie przeprowadza szczepień, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8,
- 7) art. 44 ust. 1 pkt 11, używa zwierząt w celu rozmnażania, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do dwukrotności,
- 8) art. 44 ust. 1 pkt 12a, będąc podmiotem prowadzącym działalność w zakresie przetwarzania oraz wykorzystywania ubocznych produktów zwierzęcych, nie unieszkodliwia zwłok zwierzęcych w związku ze zwalczaniem chorób zakaźnych, produktów pozyskanych od tych zwierząt lub przedmiotów, z którymi miały kontakt zabite zwierzęta, podlega karze pieniężnej w wysokości od dwukrotności do pięciokrotności,
- 9) art. 44 ust. 1 pkt 12b i art. 44 ust. 1a pkt 7, będąc posiadaczem gospodarstwa, nie podejmuje określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,1 do dwukrotności,
- 9a) art. 44 ust. 1 pkt 12c, będąc posiadaczem gospodarstwa, nie podejmuje określonych działań w celu umożliwienia wykonania odstrzału sanitarnego zwierząt wolno żyjących (dzikich), podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,1 do dwukrotności,
- 10) art. 44 ust. 1 pkt 13, będąc podmiotem zajmującym się ubojem zwierząt, nie przeprowadza uboju tych zwierząt albo przeprowadza ten ubój z naruszeniem określonych warunków, podlega karze pieniężnej w wysokości od dwukrotności do pięciokrotności,
- 11) art. 44 ust. 1 pkt 14, art. 45 ust. 1 pkt 8j i art. 46 ust. 3 pkt 8k, będąc podmiotem zajmującym się transportem zwierząt lub zwłok zwierzęcych, nie transportuje ich do wskazanych miejsc, podlega karze pieniężnej w wysokości od dwukrotności do czterokrotności,
- 12) art. 44 ust. 1 pkt 15, będąc podmiotem prowadzącym działalność w zakresie produkcji produktów, nie przetwarza tych produktów albo nie stosuje do tego przetworzenia określonej technologii, podlega karze pieniężnej w wysokości od dwukrotności do pięciokrotności,
- 13) art. 44 ust. 1 pkt 16, będąc podmiotem prowadzącym działalność w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa produkcyjnego sektora akwakultury, nie podejmuje czynności prowadzących do ograniczenia lub wyeliminowania czynnika chorobotwórczego, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do 2,6,
- 13a) art. 45 ust. 1 pkt 3b i art. 46 ust. 3 pkt 3b, dokarmia zwierzęta łowne, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,1 do dwukrotności,
- 14) art. 45 ust. 1 pkt 5 i art. 46 ust. 3 pkt 5, nie zaopatruje zwierząt lub produktów w świadectwa zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do dwukrotności,

- 15) art. 45 ust. 1 pkt 5a i art. 46 ust. 3 pkt 5a, będąc posiadaczem zwierząt, nie zgłasza miejsc, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt, powiatowemu lekarzowi weterynarii, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do dwukrotności,
- 16) art. 45 ust. 1 pkt 7 i art. 46 ust. 3 pkt 7:
- a) nie oczyszcza, nie odkaża, nie przeprowadza deratyzacji lub dezynsekcji miejsc przebywania zwierząt, a także nie oczyszcza lub nie odkaża środków transportu, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,25 do 1,3,
  - b) nie oczyszcza, nie odkaża, nie przeprowadza deratyzacji lub dezynsekcji miejsc przechowywania lub przetwarzania zwłok zwierzęcych, produktów lub pasz, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do dwukrotności,
- 17) art. 45 ust. 1 pkt 8 i art. 46 ust. 3 pkt 8, nie prowadzi odstrzału sanitarnego zwierząt na określonym obszarze, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,25 do 1,3,
- 18) art. 45 ust. 1 pkt 8 i art. 46 ust. 3 pkt 8, będąc dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego, nie prowadzi odstrzału sanitarnego zwierząt wolno żyjących (dzikich) na określonym obszarze, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,25 do 1,3,
- 19) art. 45 ust. 1 pkt 8a i art. 46 ust. 3 pkt 8b, będąc dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego, nie zgłasza przypadków padnięć lub nie dostarcza odstrzelonych zwierząt łownych do określonych miejsc, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,25 do 1,3,
- 20) art. 45 ust. 1 pkt 8b i art. 46 ust. 3 pkt 8c, nie zagospodarowuje w określony sposób tusz odstrzelonych zwierząt łownych lub upolowanych, zwłok tych zwierząt lub ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od tych zwierząt, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8,
- 21) art. 45 ust. 1 pkt 8c i art. 46 ust. 3 pkt 8d, będąc zarządcą dróg publicznych, nie zamyka znajdujących się w pasach drogowych przejść dla zwierząt, nie wykonuje przeszkód technicznych, w szczególności budowy ogrodzeń lub zabezpieczeń technicznych lub nie wyklada mat dezynfekcyjnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od dwukrotności do czterokrotności,
- 22) art. 45 ust. 1 pkt 8e i art. 46 ust. 3 pkt 8f, nie podejmuje określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,1 do dwukrotności,
- 22a) art. 45 ust. 1 pkt 8f i art. 46 ust. 3 pkt 8g, nie pobiera próbek do badań laboratoryjnych w określony sposób, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,1 do dwukrotności,
- 22b) art. 45 ust. 1 pkt 8g i art. 46 ust. 3 pkt 8h, nie odławia zwierząt łownych albo przeprowadza odłów zwierząt łownych niezgodnie z określonym sposobem jego przeprowadzania lub postępuje z odłowionymi zwierzętami w sposób inny niż określony w tych nakazach, podlega karze pieniężnej w wysokości od jednokrotności do trzykrotności,
- 22c) art. 45 ust. 1 pkt 8h i art. 46 ust. 3 pkt 8i, będąc podmiotem prowadzącym odłów zwierząt łownych lub wyłapywanie bezdomnych zwierząt, nie postępuje w określony sposób z odłowionymi lub wyłapanymi zwierzętami, podlega karze pieniężnej w wysokości od jednokrotności do trzykrotności,
- 22d) art. 45 ust. 1 pkt 8i i art. 46 ust. 3 pkt 8j, nie poszukuje padłych zwierząt, podlega karze pieniężnej w wysokości od jednokrotności do trzykrotności,
- 23) art. 45 ust. 1 pkt 9 i art. 46 ust. 3 pkt 9, będąc podmiotem prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji produktów lub pasz, nie stosuje określonej technologii, podlega karze pieniężnej w wysokości od dwukrotności do pięciokrotności,
- 24) art. 45 ust. 1 pkt 10 i art. 46 ust. 3 pkt 8a, nie utrzymuje zwierząt, w tym nie karmi ich i nie poi, w określony sposób, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8,
- 25) art. 57e ust. 4:
- a) nie zabija utrzymywanych w gospodarstwie zwierząt z gatunków wrażliwych lub nie poddaje tych zwierząt ubojowi, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do dwukrotności,
  - b) wprowadza do gospodarstwa lub utrzymuje w nim zwierzęta z gatunków wrażliwych przez okres wskazany w programie bioasekuracji, podlega karze pieniężnej w wysokości od 2,5 do 4,5

– kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Kto uchyla się od wprowadzonych na podstawie przepisów ustawy obowiązków określonych w programie:

- 1) zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,
- 2) mającym na celu wykrycie występowania zakażeń czynnikami wywołującymi choroby zakaźne zwierząt lub poszerzenie wiedzy o ryzyku występowania takich chorób,
- 3) nadzoru nad chorobami zakaźnymi zwierząt akwakultury mającego na celu osiągnięcie przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, strefę lub enklawę statusu wolnych od danej choroby zakaźnej,
- 4) zwalczania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wymienionych w rozporządzeniu nr 2160/2003, w załączniku I,
- 5) bioasekuracji mającym na celu zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania

– podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,2 do 0,8 kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2a. Kto, wbrew obowiązkowi określonemu w art. 47b ust. 3, nie przekazuje organom Inspekcji Weterynaryjnej informacji niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt dotyczących zwierząt łownych, w szczególności o liczbie zwierząt łownych występujących na danym obszarze oraz szacowanej zmianie stanu liczebnego tych zwierząt w danym okresie lub informacji dotyczących planów łowieckich lub wykonania tych planów, w formie lub terminie określonym we wniosku, o którym mowa w art. 47b ust. 3, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,1 do dwukrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2b.⁶⁵⁾ Kto, wbrew nakazowi określonemu w art. 13a ust. 1, nie zgłasza w terminie powiatowemu lekarzowi weterynarii przywozu przesyłki lub nie informuje powiatowego lekarza weterynarii o przeprowadzeniu działań związanych z celami naukowymi, podlega karze pieniężnej w wysokości od 0,5 do dwukrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

3.⁶⁶⁾ Ustalając wysokość kar pieniężnych, o których mowa w ust. 1–2b, powiatowy lekarz weterynarii bierze pod uwagę stopień spowodowanego zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt oraz zakres stwierdzonych naruszeń lub ich stopień, a także, odpowiednio, wielkość gospodarstwa, liczbę zwierząt, powierzchnię gospodarstwa lub wielkość produkcji w zakładzie, których dotyczy dane naruszenie.

Art. 85b. Kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, powiatowy lekarz weterynarii albo graniczny lekarz weterynarii.

Art. 85c. W przypadku ponownego popełnienia takiego samego czynu, o którym mowa w art. 85a ust. 1, wysokość kary pieniężnej, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 85a ust. 2:

- 1) jest nie niższa od wysokości kary pieniężnej wymierzonej poprzednio za takie naruszenie;
- 2) ustala się, dokonując powiększenia o 25% wysokości kary pieniężnej ustalonej zgodnie z pkt 1 i z przepisami wydanymi na podstawie art. 85a ust. 2.

Art. 85ca. W przypadku ponownego popełnienia takiego samego czynu, o którym mowa w art. 85aa ust. 1–2b, wysokość kary pieniężnej, o której mowa w art. 85aa ust. 1–2b.⁶⁷⁾

- 1) jest nie niższa od wysokości kary pieniężnej wymierzonej poprzednio za takie naruszenie;
- 2) ustala się, dokonując powiększenia o 25% wysokości kary pieniężnej ustalonej zgodnie z pkt 1 i art. 85aa ust. 1–3.

Art. 85d. Egzekucja nałożonych kar pieniężnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 85e. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa i są wpłacane na rachunek bankowy właściwego powiatowego inspektoratu weterynarii albo granicznego inspektoratu weterynarii, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o nałożeniu kary stała się ostateczna.

Art. 85f. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.⁶⁸⁾).

⁶⁵⁾ Dodany przez art. 3 pkt 34 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 34 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁷⁾ Wprowadzenie do wyliczenia ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 35 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2707 oraz z 2023 r. poz. 180, 326, 511, 556 i 614.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 86. (pominięty)

Art. 87. (pominięty)

Art. 88. (pominięty)

Art. 89. 1. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność nadzorowaną, której prowadzenie zgodnie z przepisami dotychczasowymi nie wymagało zgłoszenia zamiaru jej podjęcia powiatowemu lekarzowi weterynarii, tracą prawo do prowadzenia tej działalności, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie dokonają zgłoszenia zgodnie z jej przepisami.

2. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność nadzorowaną, której prowadzenie zgodnie z przepisami dotychczasowymi wymagało zgłoszenia zamiaru jej podjęcia powiatowemu lekarzowi weterynarii, wpisane do rejestru powiatowego lekarza weterynarii, prowadzonego na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują prawo do jej prowadzenia.

3. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność nadzorowaną, której prowadzenie zgodnie z przepisami dotychczasowymi nie wymagało stwierdzenia spełnienia warunków weterynaryjnych, a zgodnie z przepisami ustawy lub przepisami wydanymi na jej podstawie wymaga takiego stwierdzenia, w tym stwierdzenia spełnienia wymagań weterynaryjnych dla obiektów budowlanych lub miejsc prowadzenia działalności nadzorowanej albo dla osób wykonujących określone czynności w ramach tej działalności, tracą prawo do prowadzenia tej działalności, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie złożą wniosku o dokonanie takiego stwierdzenia zgodnie z jej przepisami.

4. Podmioty, o których mowa w ust. 2, w zakresie objętym decyzjami stwierdzającymi spełnienie warunków weterynaryjnych, wydanymi na podstawie przepisów dotychczasowych, oraz wpisami do rejestrów powiatowych lekarzy weterynarii, prowadzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, a także obiekty budowlane, miejsca lub osoby wykonujące określone czynności w ramach prowadzonej przez nie działalności nadzorowanej, uważa się za zatwierdzone w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej.

5. Podmiotom prowadzącym w dniu wejścia w życie ustawy działalność nadzorowaną obejmującą utrzymywanie bydła, owiec i kóz z zamiarem przeznaczania ich do handlu, które po dniu wejścia w życie ustawy wystąpią o wystawienie świadectwa zdrowia zwierzęcia znajdującego się w posiadaniu przez nich stadzie lub gospodarstwie, powiatowy lekarz weterynarii wydaje z urzędu decyzję w sprawie uznania:

- 1) stada będącego w ich posiadaniu za urzędowo wolne od gruźlicy, urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy i urzędowo wolne od enzoptycznej białaczki bydła;
- 2) gospodarstwa będącego w ich posiadaniu, w którym są utrzymywane owce i kozy, za urzędowo wolne od brucelozy lub wolne od brucelozy.

Art. 90. Do postępowań w sprawach objętych przepisami ustawy, wszczętych a niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 91. 1. Rejestry podmiotów, prowadzone przez powiatowych lekarzy weterynarii na podstawie art. 5 ust. 3c i 3d ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 1999 r. poz. 752, z późn. zm.⁶⁹⁾), stają się rejestrami, o których mowa w art. 11.

2. Dane zawarte w wykazach podmiotów, prowadzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii na podstawie art. 5 ust. 3e i 3f ustawy wymienionej w ust. 1, wykorzystuje się do prowadzenia list, o których mowa w art. 12.

3. Dane zawarte w systemie gromadzenia i przekazywania informacji dotyczących chorób zakaźnych zwierząt, o którym mowa w art. 20a ustawy wymienionej w ust. 1, wykorzystuje się do prowadzenia systemu, o którym mowa w art. 51.

4. Dokumentację prowadzoną na podstawie przepisów dotychczasowych przechowuje się przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

5. Plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, opracowane na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują ważność.

⁶⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. poz. 320, 1350 i 1438, z 2002 r. poz. 976, z 2003 r. poz. 450, 1144, 1590 i 2020 oraz z 2004 r. poz. 288.

Art. 92. (pominięty)

Art. 93. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 5 ust. 4 i 5, art. 8 ust. 4, art. 20 ust. 4, art. 20a ust. 6, art. 21, art. 21a ust. 2, art. 24 ust. 2, art. 25 ust. 8 i 9 oraz art. 25a ust. 2 ustawy wymienionej w art. 91 ust. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10, art. 11 ust. 4, art. 47 ust. 2, art. 49 ust. 13, art. 51 ust. 8, art. 52 ust. 7, art. 53 ust. 4, art. 54 ust. 10 i 11, art. 56 ust. 6, art. 58 ust. 3 i art. 61.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 34 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 86, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych.

3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 69 ust. 5 ustawy, o której mowa w art. 87, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych.

Art. 94. Traci moc ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 1999 r. poz. 752, z późn. zm.⁶⁹⁾).

Art. 95. Ustawa wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej⁷⁰⁾, z wyjątkiem art. 92, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia⁷¹⁾.

---

⁷⁰⁾ Rzeczpospolita Polska uzyskała członkostwo w Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 r.

⁷¹⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 20 kwietnia 2004 r.

Załączniki do ustawy z dnia 11 marca 2004 r.
(Dz. U. z 2023 r. poz. 1075)

Załącznik nr 1**WYKAZ JEDNOSTEK ADMINISTRACYJNYCH**

- 1) Królestwo Belgii: province/provincie;
- 2) Republika Czeska: kraj;
- 3) Królestwo Danii: amt lub island;
- 4) Republika Federalna Niemiec: Regierungsbezirk;
- 5) Republika Estonii: maakond;
- 6) Republika Grecka: νομός;
- 7) Królestwo Hiszpanii: provincia;
- 8) Republika Francuska: departement;
- 9) Republika Irlandii: county;
- 10) Republika Włoska: provincia;
- 11) Republika Cypru: επαρχία (district);
- 12) Republika Łotwy: rajons;
- 13) Republika Litwy: apskritis;
- 14) Wielkie Księstwo Luksemburga;
- 15) Republika Węgier: megye;
- 16) Republika Malty;
- 17) Królestwo Niderlandów w Europie: rrv-kring;
- 18) Republika Austrii: Bezirk;
- 19) Rzeczpospolita Polska: powiat;
- 20) Republika Portugalska:
  - a) ląd stały: distrito,
  - b) inne części terytorium Portugalii: regiao autonomia;
- 21) Republika Słowenii: območje;
- 22) Republika Słowacka: kraj;
- 23) Republika Finlandii: lääni/län;
- 24) Królestwo Szwecji: län;
- 25) Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej:
  - a) Anglia, Walia i Północna Irlandia: county,
  - b) Szkocja: district lub island area;
- 26) Republika Bułgarii: област;
- 27) Rumunia: județ;
- 28) Republika Chorwacji: županija.

Załącznik nr 2

WYKAZ CHOROÓB ZAKAŻNYCH ZWIERZĄT PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

- 1) pryszczycza (Foot and mouth disease – FMD);
- 2) pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej (Vesicular stomatitis);
- 3) choroba pęcherzykowa świń (Swine vesicular disease – SVD);
- 4) księgosusz (Rinderpest);
- 5) pomór małych przeżuwaczy (Peste des petits ruminants – PPR);
- 6) zaraza płucna bydła (Contagious bovine pleuropneumonia – CBPP);
- 7) choroba guzowatej skóry bydła (Lumpy skin disease – LSD);
- 8) gorączka doliny Rift (Rift valley fever);
- 9) choroba niebieskiego języka (Bluetongue);
- 10) ospa owiec i ospa kóz (Sheep pox and goat pox);
- 11) afrykański pomór koni (African horse sickness);
- 12) afrykański pomór świń (African swine fever – ASF);
- 13) klasyczny pomór świń (Classical swine fever – CSF, Hog cholera);
- 14) grypa ptaków (Avian influenza);
- 15) rzekomy pomór drobiu (Newcastle disease – ND);
- 16) wścieklizna (Rabies);
- 17) wąglik (Anthrax);
- 18) gruźlica bydła (Bovine tuberculosis);
- 19) brucelozę u bydła, kóz, owiec i świń (B. abortus, B. melitensis, B. suis);
- 20) enzootyczna białaczka bydła (Enzootic bovine leucosis – EBL);
- 21) przenośne gąbczaste encefalopatie przeżuwaczy (Transmissible spongiform encephalopathies of ruminants – TSE);
- 22) zgnilec amerykański pszczoł (American foulbrood);
- 23) (uchylony)
- 24) zakaźna martwica układu krwiotwórczego ryb łososiowatych (Infectious haematopoietic necrosis – IHN);
- 25) zakaźna anemia łososi (Infectious salmon anaemia – ISA);
- 26) wirusowa posocznica krwotoczna (Viral haemorrhagic septicaemia – VHS);
- 27) krwotoczna choroba zwierzyny płowej (Epizootic haemorrhagic disease of deer – EHD);
- 28) bonamioza (Bonamia ostreae);
- 29) marteilioza (Martellia refringens);
- 30) bonamioza (Bonamia exitiosa);
- 31) perkinsoza (Perkinsus marinus);
- 32) mikrocytoza (Microcytos mackini);
- 33) zespół Taura (Taura syndrome);
- 34) choroba żółtej głowy (Yellowhead disease);
- 35) zespół WSS (White Spot Syndrome);
- 36) zakażenie herpeswirusem koi (Koi herpes virus – KHV);
- 37) epizootyczna martwica układu krwiotwórczego (Epizootic haematopoietic necrosis – EHN).
- 38) (uchylony)

Załącznik nr 3

WYKAZ CHOROÓB ZAKAŻNYCH ZWIERZĄT PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI REJESTRACJI

- 1) paratuberkuloza (Paratuberculosis);
- 2) listerioza (Listeriosis);
- 3) toksoplazmoza (Toxoplasmosis);
- 4) tularemia (Tularaemia);
- 5) wirusowe zapalenia mózgu i rdzenia koni (Equine encephalomyelitis);
- 6) nosacizna (Glanders);
- 7) niedokrwistość zakaźna koni (Equine infectious anaemia);
- 8) zakaźne zapalenie macicy u klaczy (Contagious equine metritis);
- 9) wirusowe zapalenie tętnic koni (Equine viral arteritis);
- 10) zaraza stadnicza (Dourine);
- 11) zakaźne zapalenie nosa i tchawicy/otręt bydła (Infectious bovine rhinotracheitis/infectious pustular vulvovaginitis IBR/IPV);
- 12) choroba mętwikowa bydła (Bovine genital campylobacteriosis);
- 13) zaraza rzęsistkowa bydła (Trichomonosis);
- 14) gorączka Q (Q fever);
- 15) salmonellozy bydła i świń (Salmonellosis of cattle and pigs);
- 16) wirusowe zapalenie żołądka i jelit świń (Transmissible gastroenteritis – TGE);
- 17) włośnica (Trichinellosis);
- 18) choroba Aujeszkyego u świń (Aujeszky's disease in pigs);
- 19) (uchylony)
- 20) zakaźna bezmleczność u owiec i kóz (Contagious agalactia);
- 21) choroba maedi-visna (Maedi-visna disease);
- 22) gruczolakowatość płuc u owiec i kóz (Ovine pulmonary adenomatosis);
- 23) wirusowe zapalenia stawów i mózgu kóz (Caprine arthritis/encephalitis – CAE);
- 24) serowaciejące zapalenie węzłów chłonnych (Caseus lymphadenitis – CLA);
- 25) salmonellozy drobiu (*S. Gallinarum*, *S. Pullorum*, *S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*, *S. Arizonae*)/Avian salmonellosis (*S. Gallinarum*, *S. Pullorum*, *S. Arizonae*);
- 26) chlamydioza ptaków (Avian chlamydiosis);
- 27) zakaźne zapalenie torby Fabrycjusza (choroba Gumboro)/Infectious bursal disease (Gumboro disease);
- 28) choroba Mareka (Marek's disease);
- 29) choroba Derzsy'ego (Derzsy's disease);
- 30) mykoplazmozy drobiu (*Mycoplasma gallisepticum*, *M. synoviae*, *M. meleagridis*)/Avian mycoplasmosis (*M. gallisepticum*, *M. synoviae*, *M. meleagridis*);
- 31) wirusowe zapalenie jelit u norek (Mink viral enteritis);
- 32) choroba Aleucka (Aleutian disease);
- 33) myksomatoza (Myxomatosis);
- 34) krwotoczna choroba królików (Rabbit haemorrhagic disease);
- 35) (uchylony)

- 36) (uchylony)
- 37) zgnilec europejski (European foulbrood);
- 38) warroza (Varroosis);
- 39) choroba roztoczowa (Acariosis of bees);
- 40) (uchylony)
- 41) (uchylony)
- 42) mały chrząszcz ulowy (*Aethina tumida*);
- 43) roztocze *Tropilaelaps*.

CHOROBY ZAKAŹNE ZWIERZĄT PODLEGAJĄCE ZAKAZOWI SZCZEPIEŃ

- 1) pryszczycza (Foot and mouth disease – FMD);
- 2) pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej (Vesicular stomatitis);
- 3) choroba pęcherzykowa świń (Swine vesicular disease – SVD);
- 4) księgosusz (Rinderpest);
- 5) pomór małych przeżuwaczy (Peste des petits ruminants – PPR);
- 6) zaraza płucna bydła (Contagious bovine pleuropneumonia – CBPP);
- 7) choroba guzowatej skóry bydła (Lumpy skin disease – LSD);
- 8) gorączka doliny Rift (Rift valley fever);
- 9) choroba niebieskiego języka (Bluetongue);
- 10) ospa owiec i ospa kóz (Sheep pox and goat pox);
- 11) afrykański pomór koni (African horse sickness);
- 12) afrykański pomór świń (African swine fever – ASF);
- 13) klasyczny pomór świń (Classical swine fever – CSF, Hog cholera);
- 14) grypa ptaków (Avian influenza);
- 15) enterowirusowe zapalenie mózgu i rdzenia d. choroba cieszyńska i talfańska (Porcine enteroviral encephalomyelitis);
- 16) brucelloza u bydła, kóz, owiec i świń (*B. melitensis*, *B. ovis*, *B. suis* i *B. abortus*);
- 17) (uchylony)
- 18) epizootyczna martwica układu krwiotwórczego (Epizootic haematopoietic necrosis – EHN);
- 19) zakaźny zespół owrzodzenia (Epizootic ulcerative syndrome – EUS);
- 20) bonamioza (*Bonamia exitiosa*);
- 21) perkinsoza (*Perkinsus marinus*);
- 22) mikrocytoza (*Microcytos mackini*);
- 23) zespół Taura (Taura syndrome);
- 24) choroba żółtej głowy (Yellowhead disease);
- 25) zespół WSS (White Spot Syndrome);
- 26) marteilioza (*Marteilia refringens*);
- 27) bonamioza (*Bonamia ostreae*);
- 28) wirusowa posocznica krwotoczna ryb łososiowatych (Viral haemorrhagic septicaemia – VHS);
- 29) zakaźna martwica układu krwiotwórczego ryb łososiowatych (Infectious haematopoietic necrosis – IHN);
- 30) zakażenie herpeswirusem koi (Koi herpes virus – KHV);
- 31) zakaźna anemia łososi (Infectious salmon anemia – ISA).

Załącznik nr 5**WYKAZ CHORÓB ODZWIERZĘCYCH ORAZ ODZWIERZĘCYCH CZYNNIKÓW CHOROBOTWÓRCZYCH
PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI MONITOROWANIA**

- 1) bruceloza i jej czynniki chorobotwórcze;
- 2) kamylobakterioza i jej czynniki chorobotwórcze;
- 3) bąblowica i jej czynniki chorobotwórcze;
- 4) listerioza (Listeriosis) i jej czynnik chorobotwórczy;
- 5) włośnica (Trichinellosis) i jej czynniki chorobotwórcze;
- 6) gruźlica wywołana *Mycobacterium bovis*;
- 7) werocytotoksyczne *Escherichia coli*;
- 8) salmonelloza i jej czynniki chorobotwórcze.